

Maktubu dinə kirara gi daa kwaynaniyə Maktubu di ka dware

Maktubu dinə «Kirara gi daa kwaynaniyə» da, way i dara dimə ginə nare nə Israyel day gi dimə nim bam kwaynaniyə siṇa di Ejibti lə. Mana gi Maktubu dinə Mǎṛiyə da, maktubu di ka di pam i maktubu di «Diyə gi mani gindəgi» (Genèse) tardī. Nare nə Israyel di da, i mage nənə Abiraham duwa me, Isak duwa me, Jakob duwa me. Jakob di, gi 'wogiṽ sumiṽ gi min dāng Israyel. Mǎṛi biygi bii ba a ha hāra gandagi 'yāgi siṇa di dūmbu me nāy me chow lə naṇe. Pii da, nare nə Israyel gi lə diriṇ naṇe aliya aru aru wodi dolgə nə Ejibti isiragi lə. Me caga da, Mǎṛi əl biw gi anji wayiṽ di me, diməgi bam siṇa di Ejibti lə. Anji ʔr ba a yi gandagi milan dara cendi ba 'wacṇana sumiṽ me ba miṽawdinaw anju min tenene, anju gi ba a i «Aba dama gi dirəw biriṇ gaba diməgi bam kwaynaniyə siṇa di Ejibti lə di» (20.2).

Maktubu di ta di, gi nem sabadi dodə korgiṇ jii. Tuldī di pii da, i nare nə Israyel gi lə day gi diriṇ mana gi siṇa di Ejibti lə. Me Mǎṛi ba 'wogi Moyis i man dara dimə nare nə Israyel di bam siṇa di ta lə di me, mani nə daṇa nə Mǎṛi əlgi dara diməgi nim bam siṇa di Ejibti lə biraa ha gandagi mana gi kuṛa di Sinay gindidi lə bá di mo? (ch. 1-18) Mana gi ta lə da, Mǎṛi yi milan

gi nare nɔ Israyel dara cendi ba kidinɔ i nare duwa me, anju ba a i Mǎrǐ day me. Anji 'yàgí bii duwa gi 'woo me, cendi yi le. (ch. 19-24) Kuɔa di Sinay didɔ da, Mǎrǐ giliw Moyis ba i man me anju ba ha ɗangra kundi duwa gi ba a ha dama lɔ di me, mani nɔ woni àla giyɔ lɔ me, biraa wála giniɲ wodi bá. (ch. 25-31) Me nare nɔ Israyel di nem gama Moyis cwara duwa bɔdɔ. Cendi ɗangri labe gi dwe dúndiw irmiw ya Mǎrǐ day de me, hirwiw me, way ba i anji me ba ðimɔgi bam siɲa di Ejibti lɔ di. Mǎrǐ dusiw so didɔgi lɔ naɲɛ, me gira cor yi gandagi milan bi dara anji i aba yara nare ɲagini day. (ch. 32-34) Iɾi cendi ɗangri kundi ginɔ Mǎrǐ duwa me, wála gi kundi giyɔ duwa 'yeɲ bam mwom da, 'ywigda ginɔ Mǎrǐ duwa chɔɔ ya sawe de hára mu kundi di daa me wor dam lɔ. Ta di gíl dara Mǎrǐ ba dam lɔ nare duwa dwaɾagi lɔ. (ch. 35-40)

Nare nɔ Israyel àl kwaynani mana gi siɲa di Ejibti lɔ

¹⁻⁴ Dwaynandi, Jakob gi sumiw gi min i Israyel dindaw nɔ ha gi abiragi min mana gi siɲa di Ejibti me i ta: Ruben me Simiyɔ me Lebi me Juda me Isakar me Jabilon me Benjami me Dan me Neptali me Gad me Aser me. Nare nɔ ta di, wi kaw wol nare duwa nɔ kirɔ daa hargi min.

⁵ Jakob dindaw me mwàgiraw me pad da, nem nare giniɲ wurgisubu. Me *Jakob gorndiw gi*

Josep* da, ilə alə siṇa di Ejibti lə pii dīm.

⁶ Iṛi Josep me chamraw nə pad di me margi bam. Nare nə ta di mar 'yeṇ bam pad swaa dayyə.

⁷ Me nare nə Israyel di yə dine 'yarbar naṇ me giṛi ha gi dirəgi pii pii, me i nare nə əl dwana naṇ me ca. Cendi 'yarbar 'wonbi siṇa di Ejibti di didi daa.

⁸ Caga da, i dole gi geche gi dirway me yala dam lam dwāṛi siṇa di Ejibti lə anju. Dole gi ta di 'wocṇ Josep di bədə.

⁹ Anji waygi nare duwa ba da: «Yarna, nare nə Israyel di yala 'yarbar naṇ me əl dwana naṇ doyndi bam me ca.

¹⁰ Kal də kanjang kojigə min di idi iməgi giṛə day gaba hára pii pii di bam. Də əlnang yande bədə da, daṇ wála gi say dara indara da, cendi ha bwara woni maṛande inda gindəgi lə jara ganandi me ha biṛiṇə hára kala siṇa inda di bam.»

¹¹ Mwom da, nare nə Ejibti di piy gechide woni yibə nare nə Israyel gi dwana dara ba əlna giyə gi wome gaba biyə dwana day bam. I yande me, nare nə Israyel awiw nim gi dole gi Ejibti di ciri di gechide di idi gama mani. Ciri di ta di, gi 'wogidi Pitom me Ramses me.

¹² Me mana gi gi gilgi gi nare nə Israyel dirəgi naṇ yande kaw, cendi 'yarbar siṇa di Ejibti lə ha

* **1:5 1.5** Josep Josep di, i Jakob gorndiw gi min gi anji uriw naṇ me ca. Yarna maana duwa mana gi maktubu di Diyə gi mani gindəgi lə (Diyə gi mani gindəgi (Genèse) 37–50).

gi dirəgi pii pii u siṇa day di didi bam pad. I dara ta di me nare nə Ejibti di ilgi nim.

¹³ Mwom da, cendi àl nare nə Israyel di kwaynani naṇ dɔy bam bi.

¹⁴ Cendi gilgi dirəgi gi giyə gi wome naṇ gaba bwariya jirbe me, piyə gi diringəl me, giyə gi bam yiga lə gi dirəw jiga jiga pad me ca. Wamani gi ta di pad da, i dara àlagi nim gi kwaynani.

Dole gi Ejibti ùr ba a 'yə dine nə abje nə man nənə nare nə Israyel day bam

¹⁵ Namde woni yàa kwandagi nənə nare nə Ebirə† day sir ilə. Namde nə ta di, di min gi 'wogidi Chipira me, di min dɛng gi 'wogidi Puwa me. Wála min, dole gi Ejibti di u biw waygi ba da:

¹⁶ «Mana gi anə dara yàa nare nə Ebirə namdagi da, yarna dwe di le. Dwe di ina i abe da, 'yánaw bam, me ina i deme da, kalnadi di bilnə le.»

¹⁷ Me namde woni yàa kwandagi di lánɪw Mǎrɪ le, cendi àl mani nə dole waygi di bədə, 'yə dine nə abje di bədə, kalgɪ pad bil.

¹⁸ Iɾi dole di 'waga namde woni yàa kwandagi di siwə me ùrgi ba da: «Dana me anə àl yande mo? Dana me anə kal dine nə abje di bil mo?»

¹⁹ Namde woni yàa kwandagi di cow lə diiyə ba da: «Nare nə Ebirə namdagi da, i ya namde nənə nare nə Ejibti day de bədə, cendi àl dwana naṇ. Mana gi deme di idi yàa kondidi ba di hára

† **1:15 1:15** *nare nə Ebirə* Nare nə Ebirə da, i nare nə Israyel sumdəgi gi min dɛng.

dara yàdi le siŋ da, tandi yè bam pii dirədi lə dīm.»

²⁰ Mwom da, Mǎĩ àl ladni gi namde woni yàa kwandagi di, me cor nare nə Israyel di 'yarbar ha gi dirəgi pii me, àl dwana naŋ me ca.

²¹ Me mana gi Mǎĩ yər dara namde woni yàa kwandagi di ba láníw anju gi Mǎĩ di le mwom da, anji 'yàgí dine di 'yarbar naŋ.

²² Me dole di u biw waygi nare duwa pad ba da: «Dine nə maŋ nə abje nə nare nə Ebirə ha yàgi pad da, bwanagi kurayyè, me nə namde pad da, kalnagi gi bilnə.»

2

Yàa ginə Moyis me dīnani duwa me

¹ Abe mīn gi gīndīw i gangle ginə Lebiyè me u deme di gīndīdī i gangle gi ta lə di me ca.

² Deme di ta di u gudi me yè dwe gi abe. Mana gi tandi yər dwe di ladi naŋe mwom da, tandi budiw àl duru subu.

³ Me tandi nem budəw biraa biraa bədə. Ɔrī tandi ha 'woo kīrangè gi gi awīw gi dirwa me, tandi dāgdiw duru lə tarīwə *dara iməgi gi nīmi nīringə hāra lə dalawə bam* me, ál dwe di lə dwalīnyə. Mwom da, tandi u kīrangè di ha chéw mana gi dirwa dalawə sura, kuray gi Nil biwə.

⁴ Dwe gi maŋ di chidīw dībi bam hiŋe dara yara i na gaa ba ha àlala mo?

⁵ Bam mwom da, dole gi Ejibti durməw ha gir ha chéw kurayyè dara ba di wiy sidi bam. Me woni àladí giyè da, kīdībər day kuray biwə cab cab. Mana gi dole durməw di ba di yər kīrangè

di mana gi dirwa dalawə mwom da, tandi giy idi àladí giyè di min ba hana unə kirangè di.

⁶ Mana gi ba di tiŋ kirangè di biw bam mwom da, tandi yər dwe gi maŋ gi abe ilə nulə gura lə. Iri dirədi 'yəngidi dwe di diwə me way ba da: «Ta di i nare nə Ebirə dwe day.»

⁷ Mwom da, dwe di chidiw waydi dole durməw di ba da: «Də ʔr ba nə hana kaŋjinay deme di Ebirə ba hane 'yànw dwe di năy isinəy gandiw mo?»

⁸ Dole durməw di codi lə diiyə ba da: «Ha, kaŋjan!» Me dwe di chidiw ha gir ha 'waga dwe di iw duwa gang.

⁹ Dole durməw waydi deme di ba da: «U dwe di ha gandiw, də ha 'yàw năy, isin gandiw, me nə ha 'ywagay gwayni diya.» Me deme di u dwe di ha gandiw gir ha 'yàw năy isiw nim.

¹⁰ Mana gi dwe di dirəw naa mwom da, tandi uw ha gandiw 'yàdi dole durməw. Dole durməw di u dwe di cow gidiw ya gorndidi gi yàa de. Tandi 'wogiw sumiw «Moyis», *sumi gi ta di wun i ya* «'woo gi mani» de. Tandi 'wogiw yande dara tandi way ba di 'wów i nimiyə.

Moyis 'yə gun gi Ejibti

¹¹ Mana gi Moyis gidi geche mwom da, wála min, anji so ha dara ba a ha yara waɾaw nə Ebirə. Gir alə ta da, anji yər gi ilə giləgi waɾaw nə Ebirə di dirəgi lə gi giyè gi wome. Anji yər gun gi Ejibti ilə gwaba wiləw gi Ebirə lə.

¹² Mana gi Moyis 'wuŋ tuliw ka me ka me yər gun min kaw ilə bədə mwom da, anji gobi gun gi

Ejibti di 'yəw bam me, muw budiw dodə gawsini dalawə.

¹³ Sanga dira da, anji dimə iche me yər waɾaw nə Ebirə sir ilə jara lə. Me anji wayiw gi gwale duwa ha lə bədə di ba da: «Dana me mə gobi chendim di yande mo?»

¹⁴ Anji cow Moyis lə diiyə ba da: «I wi me 'yàm gasinani me chīm aba àlanin sariya me mo? Labaa, mə ùr ba mə 'yənne ya tanga ba mə 'yáa gi gun gi Ejibti di de me ca mo?» Mwom da, Moyis lána àliw me irim dusiwə ba da: «I sidi, gwale gi ta di, nare 'wocɲiwe.»

Moyis wà ha dama siɲa di Madiyannə

¹⁵⁻¹⁸ Mana gi dole gi Ejibti di doy gwale gi ta di mwom da, anji ùr ba 'yə Moyis di bam. Me Moyis di wà dara bilə siw mana gi dole di isəwə. Anji ha dama budə siw mana gi siɲa di Madiyannə. Siɲa di Madiyannə di, aba bwasə Mǎĩ min ilə, gi 'wogiw Rewel*. Dindaw nə namde ilə wurgisubū.

Wála min, Moyis ha dama bila biwə. Rewel dindaw di háragi dara wada nimi bwaa pirda lə 'yàgí gi bage nənə abiragi duwa ba chàna. Iri woni gama bage nə ɗang hára 'yorgi bam, mwom da, Moyis so wagi aba bwasə Mǎĩ dindaw di lə, me 'yàgí bage day di nimi cendi chə.

Mana gi dindaw cwara hára 'yow ulay mwom da, abiragi di ùrgi ba da: «I man me laba da, anə cwara hára ulay kaláng yande mo?»

* **2:15-18 2.15-18** Rewel Rewel di, sumiw gi min ɗang i Jetiro, yarna Kirara gi daa (Exode) 3.1.

¹⁹ Me cendi cow læ diiyə ba da: «Abe min, i gun gi siṇa di Ejibti læ, me kidənin daa woni gama bage isiragi læ, me wada nimi di naṇ 'yàgí bage inda di chàa anju me ca.»

²⁰ Abiragi di ùrgi ba da: «Abe di ilə we mo? Dana me anə kalaw wara alə ta mo? Cwarna hana walnaw, kaliw a hane damna wamna mani ganandi.»

²¹ Moyis yi gwale duwa di me dam gandiw. Mwom da, Rewel di 'yàw durməw di gi 'wogidi Sepora me, anji udi deme.

²² Me tandi yèw dwe gi abe me, Moyis 'wogiw sumiw Gerchom, *gindiw di biyə da, i «mije»*. Anji 'wogiw yande dara anji way ba i mije gi ba yala dam i siṇa di nare dayyə.

Mãrĩ yər nare nə Israyel ṇagini day

²³ Targiṇ ḏang, àl wála naṇ da, dole gi Ejibti di mar bam me, nare nə Israyel di ilə gılə diriṇyə naṇe me ilə bwaa gura me ca, dara kwaynani day di yala ḏoy didəgi le. Me 'waga gi cendi 'wogi Mãrĩ di, maṛijagi so biraa yá indara Mãrĩ sumiwə daa.

²⁴ Mãrĩ doy nulə gi cendi nul sidəgi 'wogiw nim di mwom da, iṛi dusiw guw daa mana gi milan di anji tanga yi gi Abiraham me Isak me Jakob me di didə.

²⁵ Mãrĩ yər nare nə Israyel di biraa me 'wocṇ wamani day di me ca.

3

Mãrĩ biy Moyis dara ba kidinə nare nə Israyel daa kwaynaniyə

¹ Moyis gidi aba gama bage nənə dyaməw abadi gi Jetiro* duwa. Jetiro i aba bwasa Māñi mana gi siña di Madiyannə. Wála min, Moyis ha gama bage mana gi dīn tuldi di alə ta lə kuṛa dīnə Māñi duwa sidə ib. Kuṛa di ta di, gi 'wogidi Horeb.

² Mana gi ta lə da, paja ginə Aba dama gi dirəw birin duwa dimə gira giliw siw mana gi dūwa di 'yo bilim bilim dwaṛi lə. Me mani nə Moyis yərgi da, anji yər i dūwa di 'yo mana gi habda gi dʋag dʋag dalawə me ul habda gi ta di bədə.

³ Yande da, Moyis irim dusiwə ba da: «Nə kwongi ha yara mani nə dāṇa nə i ta di. Dūwa di ilə 'ywaa lə me, ul habda gi dʋag dʋag di bədə, dana mo?»

⁴ Aba dama gi dirəw birin yər dara Moyis ilə kwanga lə dara hāra yara mani nə ta di mwom da, anji 'wogiw mana gi habda gi dʋag dʋag di dalawə ba da: «Moyis! Moyis!» Me Moyis doyiw lə diiyə ba da: «Wóy!»

⁵ Anji wayiw Moyis da: «Hare mana gi ka lə di ib bədə, niriḃi giḃande bam gidammə, dara mana gi mə dibi lə ka di, i mana ni gi nə biyiw kaliw jiga.

⁶ Indi di, nə i Māñi ginə abam duwa. Nə i Māñi ginə Abiraham duwa me, ginə Isak duwa me, ginə Jakob duwa me ca.» Me Moyis di budi dirəw le, dara láṇa àliwe, anji nem 'woo dirəw daa yara gi Māñi bədə.

⁷ Iri Aba dama gi dirəw birin wayaw Moyis dāṅ bi ba da: «Nə yər nare ni nə Israyel gile

* **3:1 3.1** *Jetiro* Jetiro di, sumiw gi min dāṅ i Rewel, yarna Kirara gi daa (Exode) 2.15-18.

day gi dirin̄ mana gi siṇa di Ejibti læ me, nə doy gura day gi cendi bo dara gwaba gi nare nə Ejibti gobigi di me ca. Wamani day di, nə 'wocṇ com.

⁸ I ta di me nə chóə yala nim dara kidəgi nim daa nare nə Ejibti isiragi læ me, ba nə wolgi ha gandagi siṇa di lade di bileyə. I siṇa di nāy me dūmbu me chow læ naṇe. Siṇa di ta di, i dinə nare nə Kanan day me, Hiti day me, Amori day me, Perisi day me, Hibi day me, Yebus day me ca.

⁹ I sidi, gura ginə nare nə Israyel day di nim yá indara suminnə daa. Me gilə day gi dirin̄ gi nare nə Ejibti gilgi gandiṇ di kaw, nə yər gi dirən me ca.

¹⁰ Caga ka, so daa, ha, nə giyim dole gi Ejibti siwə dara ba mə walna nare ni nə Israyel gandina gandagi bam siṇa di Ejibti læ.»

¹¹ Me Moyis di wayiw Māṛi ba da: «İndi da, nə i wi me nə ha hára 'ywaa dole gi Ejibti dara wala gi nare nə Israyel ganda gandagi bam siṇa di Ejibti læ di mo?»

¹² İri Māṛi wayiw ba da: «Nə ha 'ya læ gandiṇ. Me mani nə ha àlala me mə ha 'wacṇa nim dara ba nə giyəm indi di me i ta: Dawa di mə dara wala nare nə Israyel ganda gandagi bam siṇa di Ejibti læ da, anə ha mīlawdan mana gi kuṇa di i ka di didə.»

¹³ Moyis wayiw Māṛi ba da: «Ladi. Nə ha hára 'ywaa nare nə Israyel wayagi da: “I Māṛi ginə mwágirang day me giyən sidəngə di anju.” Me cendi ūrnən ba da: “Māṛi gaba giyəm di sumiw i man mo?” da, nə ha cwagi læ diiyə man mo?»

¹⁴ Mwom da, Māṛi wayiw Moyis ba da: «Nə i gun gi nə ilə. Doy, gwale gi mə ha wayagi nare

nə Israyel di, i ta: “*Anji gi 'wogi sumiw*Nə ilə me giyən sidəngə anju.”

¹⁵ Dang da, mə ha wayagi da: “I Mǎrĩ ginə mwágirang day, Mǎrĩ ginə Abiraham duwa me, ginə Isak duwa me, ginə Jakob duwa me giyən sidəngə anju. Sumiw i Aba dama gi dirəw bĩrĩn.” Ta di me i sumin di gi dirĩn bĩrĩn. Nare gi swaa day swaa day ha 'wagan gi sumi gi ta di gi dirĩn bĩrĩn.

¹⁶ Caga da, so daa! Mə ha dáyá nare nə Israyel nə dirəgi nagdi dodə me, mə waygi da: “I Aba dama gi dirəw bĩrĩn di me gilən siw. I Mǎrĩ ginə mwágirang day, Mǎrĩ ginə Abiraham duwa me, ginə Isak duwa me, ginə Jakob duwa me ca. Anji way ba a u biw ba a ha wangə dara mani nə nare nə Ejibti ilə àlang gandagi lə mana gi siṇa dayyə di.

¹⁷ Anji way ba a ha walang ganda gandang bam siṇa di Ejibti di gi giləng dirəng lə di, me ba a ha hára gandang mana gi siṇa di i nare nə Kanan day me, Hiti day me, Amōri day me, Perisi day me, Hibi day me, Yebus day me ca. I siṇa di nāy me dũmbu me chow lə naṇe.”

¹⁸ Mwom da, nare nə Israyel nə dirəgi nagdi di ha yəə gwale dīma di le me, anə ha hára min 'ywaa dole gi Ejibti di me anə ha wayaw ba da: “Aba dama gi dirəw bĩrĩn gi i Mǎrĩ ginə nare nə Ebirə day hára gira 'yonin. Me caga da, nə háranin ùrim dara ba mə kalnanin birmə, nə àlnin wála subu birmə lə dara hára dīn dwaṛi lə. Nə ùrnin ba nə hanin bwasa Aba dama gi dirəw bĩrĩn gi i Mǎrĩ nin di.”

¹⁹ Me nə 'wocɲ com, dole gi Ejibti di ha iməng hára di i bam. Dwana di geche dara dʒwaya diw le bá do me an̄ji ha kalang anə ha hára siɲ.

²⁰ Yande da, nə ha yáa isən mana gi siɲa di Ejibti lə àla mani nə àl láɲa naɲ nə d̄irəgi jiga jiga lə mwom da, an̄ji ha kalang anə ha hára siɲ.

²¹ Nə ha àla kal nare nə Ejibti àlɲa gandang dusi di lade dara daran indi, me mana gi anə ha swaa daa dara hára da, anə ha hára i isirang pəgiɲ bədə.

²² Deme di we we kaw ha ùrə idi ciri d̄ira bidi me, idi dama gandidi k̄irə m̄in me mani day nə gi d̄angr̄igi gi tuda me gi jindar me, barge day me ca. Mani nə ta di, anə ha 'yàgí d̄ind̄irang nə abje me nə namde me, kalgi gi hurbina sidəgi lə. Ta di da, anə ha laya i mani nə 'ywaa nənə nare nə Ejibti day hára n̄im isirangə.»

4

Mãrĩ giliw Moyis dwana duwa

¹ Iri Moyis cow Mãrĩ lə diiyə ba da: «Ladi, me gaa nare nə Israyel ha ùrə ba gi doy gwale ni bədə me, yiw bədə me som. Gaa cendi ha wayan ba da: “Aba dama gi d̄irəw b̄ir̄iɲ di giləm siw alə we mo?”»

² Me Aba dama gi d̄irəw b̄ir̄iɲ di ùriw ba da: «I na ilə isəmmə ta di mo?» An̄ji wayiw da: «I cilang.»

³ An̄ji wayiw da: «Ál cilang di dodə siɲa lə.» Mwom da, Moyis ál cilang di dodə siɲa lə me, cilang di gidi kwalà, mwom da, Moyis gur wà daa.

⁴ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw ba da: «Yé isəm yi kwalà di widi.» Moyis yé isəw yi kwalà di me, kwalà di cor gidi cilang isəwə bi.

⁵ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Mani nə ta di, mə ha àlagi i dara giləgi gi nare nə Israyel di ba yinə gi gwale dima gi indi Gaba dama gi dirən birin di ba nə giləm sin 'yang, indi gi nə i Mārī ginə mwágiragi day, ginə Abiraham duwa me, ginə Isak duwa me, ginə Jakob duwa me ca.»

⁶ Dang da, Aba dama gi dirəw birin di wayiw Moyis bi ba da: «Hurə isəm barge dalawə korgin jorgimə.» Me Moyis hurə isəw barge dalawə korgin jorgiwə di me biyə isəw di bam bi da, isəw di sabar cagim bam pad, me wusi kəng ya duru de me ca.

⁷ Mārī wayiw Moyis dang bi ba da: «Hurə isəm barge dalawə korgin jorgimə bi.» Me Moyis hurə isəw barge dalawə korgin jorgiwə di bi, me mana gi ba a biyə isəw di bam bi da, isəw di cor ladi ya gi pii de bi.

⁸ Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Nare nə Israyel di kalna dusirəgi gwale dima diwə dara mani nə daña nə mə ha àlagi dirin nə piiyə di bədə kaw, cendi ha dwaya gwale dima di me ha yèw dara mani nə daña nə mə ha àlagi nə dii sirrə di.

⁹ Me cendi kalna dusirəgi mani nə daña nə sir nə ta di didəgi lə bədə me, dwayna gwale dima bədə me da, udi nimi nə kuray gi Nil lə me, mə dol nimi di dodə siña lə, mwom da, nimi nə ta di ha cwara gidə bare.»

Mãrĩ biy Arõ dara ba wanaw Moyis læ

¹⁰ Me Moyis wayiw Aba dama gi dirəw birin di ba da: «Ay, aba ciri ni, kalin yag! İndi da, waya gi gwale womin nañe. Waya gi gwale waman duwa gi ta di, i wála gi tanga læ mira bədə me, gi tanga di ta læ mira bədə me, i wála gi mə diy gi giniñ wayan gwale læ di mira bədə me ca. Bin me dilesin me nu le gi waya gi gwale.»

¹¹ İri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «İ wi me dāngriw gun gi gisage biw di mo? I wi me i aba gidə gun mim labaa aba dūgirə gun di mo? I wi me àl gun yər mana labaa gidiw gi boy mo? Mani nə ta di, nə àlgi indi Gaba dama gi dirən birin di gaa bədə mo?

¹² Caga da, so ha! Nə ha 'ya læ gandim waya dima gi gwaleyə me, nə ha giləm mani nə mə ha wayagi di indi.»

¹³ İri Moyis cow wayiw Aba dama gi dirəw birin di ba da: «Ay, aba ciri ni, kalin yag! Kal mə giy gun gi dāng gi dirəm uriw anju.»

¹⁴ Mana gi ta læ da, Aba dama gi dirəw birin di dusiw so nañe Moyis diwə me wayiw ba da: «Bag chendim gi Arõ gi i gun gi Lebi ilə gaa bədə mo? Anji da, nə 'wocñ dara biw hibāl le gi waya gi gwale. Yər, caga ka kaw, anji swaa yala læ birmə læ dara hára 'ywam. Me mana gi anji hane me, unə dirəw daa yarnam da, siw ha 'ywalaw nañe.

¹⁵ Mwom da, mə ha kibəw gwale di me, mə ha kalaw gwale di isəwə. Me indi da, nə ha 'ya læ gandang waya dima gi gwaleyə me waya duwa gi gwaleyə me, nə ha giləng mani nə anə ha àlagi

di indi me ca.

¹⁶ Anji ha wayagi nare gwale mana dima læ. Anji ha gidə aba cimə bim, me ijim da, mə ha 'ya i ya Māñi ba a wayiw gi aba ciməw biw gwale ta de me ca.

¹⁷ Me cilang gi ta di da, uw isəmmə. I gi cilang gi ta di me mə ha àla nim gi mani nə daña di.»

Moyis cor ha Ejibti bi

¹⁸ Mwom da, Moyis cwara hára 'yo dyaməw abadi gi Jetiro* me wayiw da: «Kalin birmə də! Nə ũr ba nə cor ha i siña di Ejibti læ bi dara yara gi waran nə Israyel, gaa cendi dam ilə bira mindagi mo?» Me Jetiro wayiw da: «Ha labiya!»

¹⁹ Dara mana gi Moyis wara nim siña di Madiyannə siñ da, Aba dama gi dirəw birin wayiw ba da: «So, mə cor ha mana gi siña di Ejibti læ bi, dara nare nə tanga ũr ba gi 'yəm di, margi bam pad dīm.»

²⁰ Mwom da, Moyis wol dyaməw me, dindaw me daa me laygi chígdigi kura didə me, corgi hargi dara hára siña di Ejibti læ. Anji u cilang ginə Māñi duwa di ha nim isəwə.

²¹ *Mana gi Moyis indər birmə læ dara hára da,* Aba dama gi dirəw birin wayiw ba da: «Yər, mani pad nə daña nə nə 'yàm dwana di idi àlagi isəmmə ta di, mə girnə dole gi Ejibti dirəwə da, àlgi le. Me indi da, nə ha àla dole di kal diw wayna le, a imnəgi nare nə Israyel di ganda gaba hára bam siña di Ejibti læ.

* **4:18 4:18** *Jetiro* Jetiro di, sumiw gi min dang i Rewel, yarna Kirara gi daa (Exode) 2:18.

²² Mə ha wayaw dole di ba da: “Doy gwale gi Aba dama gi dirəw bîrîŋ wayiw di me i ta: Nare nə Israyel di, i ya gorndin de, i gorndin gi manjili.

²³ Nə wayim: Kal gorndin gi manjili a hana dara milawdan. Me mə imməw hára bam da, nə ha ‘yáa dima gi manjili bam.”»

²⁴ Mana gi Moyis ilə hára lə me gir birmə lə da, anji ha ‘ya wála dodə mwom da, Aba dama gi dirəw bîrîŋ gira ‘yow me ùr ba a ‘yəw bam.

²⁵ Moyis dyaməw di Sepora di u gila gi balo me sawiw gi gorndidi baŋa. Tandî u dwe di dyanaw bîdi di tandî sawdi di me bìliw abəw gidawə me way ba da: «Mə i tirən gi bare gi ta di me bamindi.»

²⁶ Iri Aba dama gi dirəw bîrîŋ di kal Moyis pəgin. I dara gwale ginə sawa gi baŋa di me Sepora wayiw gi Moyis ba i tirədi gi bare me ba bamgi.

²⁷ Aba dama gi dirəw bîrîŋ wayaw Arō ba hana ‘ywana Moyis mana gi din dware lə, me anji ha gira ha ‘ywaa chendiw di mana gi kuŋa dinə Māŋi duwa lə mwom da, anji jirmiw yiw siwə.

²⁸ Moyis kibiw Arō gwale pad gi Aba dama gi dirəw bîrîŋ wayaw gandiw dara anju ba waynaw di, me mani nə daŋa nə anji irmiw dara anju ba àlŋa di me ca.

²⁹ Iri nə Moyis day gi Arō borgi birmə lə hargi ca.

Mana gi cendi gir siŋa di Ejibti lə mwom da, cendi dáy nare nə Israyel nə dirəgi nagdi pad dodə

³⁰ me, Arō di kibigi gwale gi Aba dama gi dirəw bîrîŋ wayaw Moyis di daa pad me, anji àl mani

nə daña di mana gi dirəgi lə me ca.

³¹ Nare nə Israyel di kal dusirəgi mana gi gwale duwa di diwə. Mana gi cendi doy dara Aba dama gi dirəw birin di ba yər gilə day gi dirin di me, ba yala wagi lə me mwom da, cendi piy gubirəgi ibdər dodə dirəwə me milawdiw nim.

5

Moyis day gi Arō hargi 'ywaa dole gi Ejibti

¹ Targin dang da, nə Moyis day gi Arō hargi 'ywaa dole gi Ejibti me wayiw ba da: «Doy gwale gi Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī ginə nare nə Israyel day wayiw di me i ta: “Kal nare ni nə Israyel di, gi gandina hana mana gi din dware lə dara alan gi sii 'ywala.”»

² Iri dole di cogi waygi ba da: «Aba dama gi dirəw birin di da, i wi me nə ha dwaya gwale duwa me, nə ha kala nim gi nare nə Israyel ba gandina hana nim di mo? Nə 'wocñ Aba dama gi dirəw birin gi ta di bədə. Me nə ha kala nare nə Israyel di ha ganda hāra bədə me ca.»

³ Nə Moyis day gi Arō wayiw dole di bi ba da: «Mārī ginə nenin nə nare nə Ebirə nin di gilənin siw. Yande da, nə urimnin dara ba mə kalnanin birmə, nə alnin wāla subu birmə lə dara hāra din dware lə. Nə urnin ba nə hanin bwasa Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī nin di, dara kal mwom gi gale biw, labaa say 'yānanin bam bədə.»

⁴ Me dole gi Ejibti di waygi ba da: «Moyis me Arō me, bag 'yeni anə ur ba nə imgi nare nə

Israyel di àla gi giyè day bam, dana mo? Cwarna hana mana gi giyè dan gi kwaynaniyè di bi.

⁵ Wála gi caga lè da, nare nè ta di yala 'yarbar nañe sɪ̀na di Ejibti lè me, anè ùr cendi ba kalna àla gi giyè gi kwaynani di bam dɪ̀m mo?»

Dole gi Ejibti 'yàgí nare nè Israyel giyè nañ dɔy gi pii di bam

⁶ Wála gi ta lè di dog, dole gi Ejibti waygi gechide woni yibè nare nè Israyel gi dwana giyè gi kwaynaniyè di me, nare woni dɪ̀bè kwandagi nè Israyel dirègi lè giyè lè me ba da:

⁷ «Pii da, i 'yeni me anè magdi mǎyǎ 'yàgí nare nè Israyel piy gi diringèl. Me caga ka da, kalnagi gi hana magdina mǎyǎ di cendi.

⁸ Me yibinègi kalgi gi piynè diringèl bwarna nɪ̀m di cendi piydi pii pii di bá, min kaw, biynègi bam bədè, dara cendi i nare nè gendəgə. I dara gendəgə day di me cendi ùr ba gi ha bwasa gi Mǎrɪ̀ day di.

⁹ Alnagi hwaynagi nañ giyè gi àla lè me, gi irminè giyè di diwè me, yande mwom da, cendi ha kala irmè day mana gi gwale gi kulagi diwè bədè dɪ̀m.»

¹⁰ Mwom da, gechide woni yibè nare nè Israyel gi dwana giyè lè di me, nare woni dɪ̀bè kwandagi nè Israyel dirègi lè me ganda hára waygi nare nè Israyel di ba da: «Dwayna, gwale gi dole gi Ejibti wayiw di me i ta: “Caga da, anji ha magdang sulu bədè dɪ̀m.

¹¹ Anè ha kanja sulu di 'yeni gang mana gi anè ha 'ywaa lè di. Me anè ha piyè diringèl di

bwarna nim ya di gi irməng pii di de kirab, min kaw, ba a biyəng bam bədə.”»

¹² İri nare nə İsrayel di cigdi ha mana gi siŋa di Ejibti gindidi læ pad dara magda gi bugi irmiŋw sulu.

¹³ Gechide woni yibə nare nə İsrayel gi dwana giyə læ di uŋi sidəgi daa me waygi ba da: «Əlna giyə di le kaláng kaláng 'yaŋaw bam! Wála min bá bá da, piynə diringəl di bwarna nim di anə piydi pii wála gi gi 'yàng gi sulu læ di.»

¹⁴ Gechide woni yibə nare nə İsrayel gi dwana giyə læ di gobi nare nə cendi tanga chıgdigi kwandagi nə İsrayel dirəgi læ di me waygi ba da: «Tanga me laba me da, anə piy diringəl di bor nim di gi irməng gandidi di bədə, dana mo? Pii da, anə piye.»

¹⁵ Mwom da, nare woni dıbə kwandagi nə İsrayel dirəgi læ di ha nulbəw dole gi Ejibti di me wayiw ba da: «Dana me mə əlnin nenin woni əlam giyə di yande mo?

¹⁶ Caga da, gi magdinin nenin woni əlam giyə di sulu bədə, me gi waynin ba nə piynənin diringəl di le. Caga dwara kaw, gi gwaba woni əlam giyə di le. Nare dıma di əl i əcŋa!»

¹⁷ İri dole gi Ejibti waygi woni dıbə kwandagi nə İsrayel dirəgi læ di ba da: «'Yeni da, anə i nare nə gendəgə! I sidi, anə i gendəgə 'yang! I yande me anə way nim anə banə ha i bwasa Aba dama gi dirəw bırıŋ di.

¹⁸ Caga da, hana əlna giyə! Gi ha magdang sulu di bədə. Me anə ha piyə diringəl di bwara nim di anə piydi pii pii di bá!»

19 Nare woni dībē kwandagi nē Israyel dirēgi lē di yala yēr dara ba gi i gi wamani gi geche, gi waygi ba piynē diringēl di bwarna gi dī cendi piydi pii wāla mīn dalawē bá bá di, mīn kaw, ba gi biygi bam bēdē.

20 Mana gi nare woni dībē kwandagi nē Israyel dirēgi lē di ba gi dīmē iche ciri bīdi dīnē doleyē di mwom da, cendi gīra famar jisgi gi nē Moyis day gi Arō nē ilē gamagi lē ciri bīdē di.

21 Mwom da, nare woni dībē kwandagi nē Israyel dirēgi lē di waygi da: «Kal Aba dama gi dirēw bīrīn me yarna mani nē anē àlagi di me, a kalnang pēgin bēdē me ca. I dara darang 'yeni di me, dole gi Ejibti day gi nē woni àlaw giyē me ūr ba gi yērnin dirēgi lē bēdē bīrīn ta di. I ya anē banē 'yāgi suginē isiragi lē dara ba 'yānanin nīm de.»

22 Irī Moyis co dirēw Aba dama gi dirēw bīrīn dīwē me wayiw ba da: «Aba ciri ni, dana me mē gilgi nare nē Israyel di dirēgi yande mo? Dana me mē giyēn ka di mo?

23 Mana gi nē yala 'yo gi dole gi Ejibti dara wayaw gwale gi sumim bá da, anji so gilgi nare dīma nē Israyel di dirēgi nan, me ijim mē al mani mīn dara kīdēgi nīm daa bēdē!»

6

1 Irī Aba dama gi dirēw bīrīn wayiw Moyis ba da: «Caga ka da, mē ha yara mani nē nē ha àlaw dole gi Ejibti di gi dirēm. Gi isēn gaba dwana da, dole di ha kala nare nē Israyel ba gandina bam sīna duwa di Ejibti lē di. Gi isēn gaba dwana di,

anji ha 'ywaragi cendi ba dimnə bam kalna siɲa duwa di.»

Mãrĩ ùr ba a kír nare nə Israyel daa kway-naniyə

² Iri Mãrĩ wayiw Moyis dang bi ba da: «Indi di, nə i anju gi 'wogi sumiw "Aba dama gi dirəw birin" di.

³ Tanga pii da, nə giləgi nə Abiraham me, Isak me, Jakob me sin, ba nə i Mãrĩ gaba dwana. Me sumin gi "Aba dama gi dirəw birin" di da, nə giləgi gandi w bədə.

⁴ Nə yi gandagi milan, nə biygi bin dara ba nə 'yagí siɲa di Kanan, di i siɲa day bədə di cendi cimdi dam lə di.

⁵ Dang kaw, nə doy nulə gi nare nə Israyel nul dara kwaynani di nare nə Ejibti əlgi di mwom da, nə irim mana gi milan di nə yəə gi mwágiragi di didə.

⁶ Yande da, mə ha wayagi nare nə Israyel gwale gi sumin ba da: "Indi di, nə i Aba dama gi dirən birin di! Giyə gi wome gi nare nə Ejibti chəng didəngə ta di, nə ha kidəng daa dalawə. Nə ha kirəng daa kwaynani di cendi ilə əlang gandidi lə ta di. Nə ha kirəng daa gi isən gaba dwana me, nə ha agi sariya di wome nan me ca.

⁷ Nə ha layang cwang nare ni me, nə ha 'ya i Mãrĩ dan me ca. I ta di me anə ha 'wacɲa nim dara indi di, ba nə i Aba dama gi dirən birin gi nə i Mãrĩ dan di, anju gaba kidəng daa mana gi giyə gi wome gi nare nə Ejibti chəng gandi w didəngə di dalawə.

⁸ Dang da, nə ha layang bwang mana gi siɲa di tanga nə biyəgi nə Abiraham me Isak me, Jakob

me bin ba nə ha 'yàgí di lə. I indi Gaba dama gi dirən bīrīn di me nə 'yàng sīna di ta di, kaldi di gidinə dān.”»

⁹ Moyis ha wayagi nare nə Israyel gwale gi ta di, me cendi yi gwale duwa di bədə, dara kwaynani di wome di dōy didəgi le.

¹⁰ Iri Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw Moyis ba da:

¹¹ «Ha wayaw dole gi Ejibti di a kalna nare nə Israyel gi gandina bam mana gi sīna duwa lə di.»

¹² Me Moyis cow lə diiyə ba da: «Nare nə Israyel kaw, yi gwale ni bədə dimm, dole gi Ejibti da, ha yəə gwale ni indi gi waya gi gwale womin ka di man mo?»

¹³ Iri Aba dama gi dirəw bīrīn waygi nə Moyis day gi Arō ba da: «Hana waynagi nare nə Israyel me dole gi Ejibti me, dara kal anə gandi gi nare nə Israyel di bam sīna di Ejibti lə.»

Moyis day gi Arō mwàgiragi sumdəgi

¹⁴ Dwaynandi gechide nə tanga pii yara waragi nə Israyel nə sabar dōdə di didəgi sumdəgi:

Jakob gorndiw gi manjili gi gi 'wogiw Ruben gangle duwa gi sabar dōdə di me i ta: Dindaw woni yara waragi didəgi da, i nə Enok me, Palu me, Hesiron me, Karmi me ca.

¹⁵ Simiyō gangle duwa gi sabar dōdə di me i ta: Dindaw woni yara waragi didəgi da, i nə Yemuwel me, Yamin me, Ohad me, Yakin me, Sowar me, Sawul gi iw i deme di sīna di Kanan lə me ca.

¹⁶ Dwaynandi, Lebi dindaw me mwàgiraw sumdəgi me i ta: Dindaw da, i Gerchon me, Kehat me, Merari me. Me Lebi di dam sīna didə

ka àl aliya aru gi giniṇ subu gi dii wurgisubū (137).

¹⁷ Gerchon dindaw da, i nə Libini day gi Chimey. Wi kaw, i geche gaba yara waṛaw didəgi bá bá.

¹⁸ Kehat dindaw da, i nə Amram me, Isar me, Ebron me, Ujel me. Kehat dam siṇa didə ka àl aliya aru gi giniṇ subu gi dii subu (133).

¹⁹ Merari dindaw da, i nə Mali me Muchi me.

Cendi nə pad ta di me i Lebi gangle duwa gi sabar dodə jiga jiga di.

²⁰ Amram di u Yokebed deme. Yokebed di i awaw, me tandi yəw nə Arō day gi Moyis. Me anji dam siṇa didə ka àl aliya aru gi giniṇ subu gi dii wurgisubū (137).

²¹ Isar dindaw da, i nə Kore me, Nebeg me, Jigiri me.

²² Ujel dindaw da, i nə Michayel me, Elsaban me, Sitiri me.

²³ Arō di u deme di gi 'wogidi Elicheba di i Aminadab durməw. Tandi i Nachon chidiw. Me tandi yəw Arō di nə Nadab me, Abiyu me, Eliyajar me, Itamar me.

²⁴ Kore dindaw woni yara waṛagi didəgi da, i nə Asir me, Elkana me, Abiyasap me.

²⁵ Eliyajar gi i Arō gorndiw, u Putiyel durməw di min deme. Me tandi yəw Eliyajar di dwe gi gi 'wogiw Piniyas.

Ta di me i gechide woni yara waṛagi nə sabar dodə didəgi nə i nare nə Lebi di.

²⁶ I nə Arō day gi Moyis di me Aba dama gi dirəw birin waygi ba da: «Walna nare nə Israyel

gandina gandagi bam siɲa di Ejibti læ gi birmə duwa kirab kirab.»

²⁷ I nə Moyis day gi Arõ di me hargi 'ywaa dole gi Ejibti wayiw dara ba kalna nare nə Israyel di ba gandina bam siɲa duwa di Ejibti læ.

Mãrĩ giy Moyis day gi Arõ dole gi Ejibti siwə d'ang bi

²⁸ Wála gi Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis gwale mana gi siɲa di Ejibti læ da,

²⁹ anji wayiw ba da: «İndi di, nə i Aba dama gi dirən birin di. Ha wayaw dole gi Ejibti di gwale pad gi nə wayim gandiɯ di.»

³⁰ Me Moyis cow Aba dama gi dirəw birin di læ diiyə ba da: «İndi da, waya gi gwale wominne, ta di me dole gi Ejibti di ha yəə gwale ni gi nə ha wayaw di man man mo?»

7

¹ İri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Yər, nə com gidim gun gi i ya Mãrĩ ginə dole gi Ejibti duwa de, me chendim gi Arõ da, ha 'ya i aba cimə bim me ca.

² İjim gi Moyis da, mə ha wayaw chendim gi Arõ gwale gi nə u bin wayim gandiɯ pad di, me chendim gi Arõ di, hana cimməw dole gi Ejibti gwale di daa dara anju ba kalna nare nə Israyel ba gandina bam siɲa duwa læ di.

³ Me indi da, nə ha ala dole di kal diɯ wayna le. Nə ha ala mani nə al lāna me mani nə daɲa me mana gi siɲa di Ejibti læ kaw,

⁴ anji ha yəə gwale dan di bədə. Yande da, nə ha əsa isən gaba dwana mana gi siɲa di Ejibti

didə me, nə ha agi nare dira sariya di wome nan me ca. Iri nə ha diməgi nare ni nə Israyel bam siṇa di Ejibti lə gi birmə duwa kirab kirab.

⁵ Ta di me nare nə Ejibti ha 'wacṇa dara indi di, ba nə i Aba dama gi dirən birin di. Cendi ha 'wacṇan i dawa di nə dara àsa isən gaba dwana manā gi siṇa day didə me nə ha diməgi nare ni nə Israyel bam dwaṇagi lə di.»

⁶ Mani nə Aba dama gi dirəw birin u biw waygi nə Moyis day gi Arō ba àlnagi di me, cendi àlgi yande dige dige.

⁷ Wala gi nə Moyis day gi Arō ha wayaw dole gi Ejibti gwale lə di da, Moyis aliya duwa nem ginin dunasir (80) me, Arō duwa da, nem ginin dunasir gi dii subu (83) me ca.

Dole gi Ejibti gin yəə gi gwale ginə Moyis day gi Arō di bam

⁸ Iri Aba dama gi dirəw birin waygi nə Moyis day gi Arō ba da:

⁹ «Mana gi dole gi Ejibti urnə anə banə àlna mani nə daṇa da, wayiw Arō a unə cilang duwa àlnaw dole di dirəwə, me cilang di ha cwara gidə kwalà.»

¹⁰ Moyis day gi Arō hargi girgi doleyə di me, àlgi mani nə Aba dama gi dirəw birin 'woo biw wayagi cendi ba àlnagi di. Arō u cilang di àlgi nə dole day gi nə woni àla gandiw giyə dirəgi lə me, cilang di cor gidi kwalà.

¹¹ Iri dole di kaw, 'waga nare duwa woni 'wacṇa mani me, woni àla bəli me, nare nə Ejibti nə ta di, gira àl mani nə daṇa gi monəni day wun ya nənə Arō duwa de me ca.

¹² Wi kaw gira ál cilang duwa dodə siṇa lə bá bá, me cilangde day di kaw cor kidi kwalàle me ca. Me cilang ginə Arō duwa chógdi nə day di bam.

¹³ Yande pad kaw, dole àl dii di woye, anji giṇ yəə gi gwale ginə Moyis day gi Arō di bam com, ya tanga Aba dama gi dirəw birinṇ ba a waya nim de.

Wamani gi dirinṇ nə piyə: Nimi cor gidi bare

¹⁴ Iri Aba dama gi dirəw birinṇ wayiw Moyis ba da: «Dole gi Ejibti di àl dii di woye me giṇ kala gi nare nə Israyel di dara cendi ba gandina kalna siṇa di Ejibti di bam bədə mwom da,

¹⁵ sanga gi jomni corəṛə mana gi anji dara dimə hāra kuray biwə da, mə dim ha gamaw alə dirəwə pii kuray di biwə. U cilang gi dee cwara gidə kwalà ka di daa isəmmə me,

¹⁶ wayiw dole di da: “Aba dama gi dirəw birinṇ gi i Māĩ giṇə nare nə Ebirə day giyən simmə ba nə hane waynam ba mə kalna nare duwa di gi hana din dwaṛi lə dara milawdaw, me caga ka kaw, ba mə giṇ dwaya gi gwale duwa di bam.

¹⁷ I dara ta di me, doy, gwale gi Aba dama gi dirəw birinṇ wayiw di me i ta: Caga ka da, mə ha 'wacṇa dara anji ba i Aba dama gi dirəw birinṇ di. Nə ha awra nimi nə kurayyə gi cilang gi i isənnə ka di me, nimi di ha cwara gidə bare.

¹⁸ Gòche ha mara bam kuray dalawə me, nimi nə kurayyə ha biyə àcṇe me ca. Nare nə Ejibti ha nyama chàa nimi duwa di bədə.”»

¹⁹ Iri Aba dama gi dirəw birinṇ wayiw Moyis ba waynaw Arō ba unə cilang duwa daa me, ba

yána isəw ijinə nimi nə sɪ̃na di Ejibti lə bá bá, mana gi kurayyə me, kuray suləliŋ duwa lə me, modideyə me bilaleyə me ca. Mana pad gi nimi ina lə da, nimi di ba ha cwara gidə bare. Bare ba ha 'ya lə mana gi sɪ̃na di Ejibti didə pad. Dáge day nə gi dʌŋgrigi gi habde me nə gi dʌŋgrigi gi kuɾa me kaw, bare ba ha 'ya lə dwaɾagi lə me ca.

²⁰ Moyis day gi Arō àl mani nə Aba dama gi dirəw birɪŋ waygi cendi ba àlnagi di. Arō u cilang di daa me, awir gi nimi nə kurayyə di mana gi nə dole day gi nə woni àla gandiɯ giyè di dirəgi lə. Mwom da, nimi di pad cor gidi bare.

²¹ Gòche mar bam kuray dalawə me, nimi nə kurayyə biy àcɲe me ca. Nare nə Ejibti nem chàa nimi nə kurayyə di bədə. Bare ilə sɪ̃na di Ejibti dwaɾi lə pad.

²² Me nare woni àla charwa nə Ejibti di àl mani gi monəni day ya ta de dige dige me ca. Me dole àl dii di woye, anji giŋ yəə gi gwale giŋə Moyis day gi Arō di bam com, ya tanga Aba dama gi dirəw birɪŋ ba a waya nim de.

²³ Anji cogi tariw me, indər yá ulay duwa lə, doliw gi gwale day di bədə.

²⁴ Me nare pad nə Ejibti piy bilale mana gi kuray biwə cab cab ba gi 'yo nimi nə chàa, dara cendi nem chàa gi nimi nə kurayyə di bədə.

Wamani gaba dii sir: Bilay

²⁵ Aba dama gi dirəw birɪŋ àl kuray di wamani gi bare di nem wála wurgisubu mwom da,

²⁶ anji wayiw Moyis ba da: «Ha 'ywaa dole gi Ejibti me wayiw da: “Doy, gwale gi Aba dama

gi dirəw birin wayiw di me i ta: Kal nare ni nə Israyel di, gi gandina hana le dara milawdan.

²⁷ Me mə imnəgi hára bam bi da, nə ha bwaa bilay 'yarbara mana gi siṇa di wama dima lə pad.

²⁸ Bilay ha 'yarbara kuray dalawə me, ha ganda bam kuray dalawə parba hára dama bidang dima lə me, kulu dima gi 'ya lə me, solbə dima lə me, ciri dinə woni àla gāndim giyə lə me, ciri dinə nare dima lə pad me, mana gi gi piyim gi mapa dima lə me, mana gi mani nə gi koy gi burə gaba piyə mapa lə me ca.

²⁹ Bilay di ha parba nagda daa simmə me, nagda nare dima nə Ejibti lə pad sidəgi lə me, woni àla gāndim giyə sidəgi lə me ca.”»

8

¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba waynaw Arō ba unə cilang duwa daa me, ba yána isəw ijinə nimi nə siṇa di Ejibti lə bá bá, mana gi kurayyə me, kuray suləlin duwa lə me, modideyə me ca, kal bilay di nagina parbina hana 'wanna siṇa di Ejibti didi daa pad.

² Mwom da, Arō di yəə isəw iji nimi nə siṇa di Ejibti lə me, bilay di naga daa kurayyə hára 'won siṇa di Ejibti didi daa.

³ Me nare woni àla charwa nə Ejibti àl monəni day me, bilay ganda hára 'won siṇa di Ejibti didi daa me ca.

⁴ Iri dole di 'waga Moyis day gi Arō siwə me waygi ba da: «Amsina Aba dama gi dirəw birin di kal a 'ywarna bilay di bam hən sinnə me nare ni sidəgi lə me. Mwom da, nə ha kala nare dan nə Israyel di gi hana le dara kwasaw.»

⁵ Me Moyis cow dole di læ diiyə ba da: «Ladi! İrmin wála gaba amsa Mǎřĩ di ijim, me nə ha amsa Mǎřĩ dara daram me, dara woni àlam giyè me, dara nare nə ciri dıma dıdè me. Kal Aba dama gi dirəw bırıñ di a 'ywarna bilay di bam bıdang dıma læ me, ciri dıma dıwari læ me, kal bilay di hana damna kurayyè mira.»

⁶ Anji wayiw ba àlna sanga. İři Moyis wayiw ba da: «Nə ha àla mani di le ya ba mə way nim de. Yande do me, mə ha 'wacna dara gun gaba bwara gi Aba dama gi dirəw bırıñ gi i Mǎřĩ nin di da, ba ilə bədə.

⁷ Bilay di ha kalam me, ha kala ciri dıma me, ha kala woni àla gandım giyè me, ha kala nare nə ciri dıma dıdè di me, ha dama i kurayyè mira.»

⁸ Moyis day gi Arō gandiği bam bıdang dınə doleyə di, mwom da, Moyis soy 'wogi Aba dama gi dirəw bırıñ dara ba 'ywarna bilay gi anji bwaw gandiğ dole di bam.

⁹ Mwom da, Aba dama gi dirəw bırıñ àl mani nə Moyis urıw anju ba àlnaw di. Bilay di marbi bam mana gi kululi dıwaragi læ me, ciri dıwari læ me, dägeyè me.

¹⁰ Gi lay bilay di hogdiw daa daa, me sına di Ejibtı dıdı biy dıwa me ca.

¹¹ Me mana gi dole di yər dara mani di ba yala biya le mwom da, anji àl dii di woye bi, giñ dıwaya gi gwale giñə Moyis day gi Arō di bam, ya tanga Aba dama gi dirəw bırıñ ba a waya nim de.

Wamani gaba dii subu læ: Bede

12 Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba waynaw Arō ba unə cilang duwa daa me, ba yāna isəw awirna siṇa me kal usisi dira ba gidinə bede mana gi siṇa di Ejibti didə pad.

13 Iri cendi àl ya ta de di. Arō u cilang duwa di me, yó isəw awir gi siṇa. Me usisi ginə siṇa di cor gidi bede me, bede di wom nare me, wom mwagine me. Usisi ginə siṇa di Ejibti lə pad kidi bede.

14 Nare woni àla charwa nə Ejibti girsi dara ba gi àl mani nə daṇa nə ya ta de di gi monəni day di me ca. Me cendi nem àla bədə. Me bede wom nare me, wom mwagine me ca.

15 Iri woni àla charwa di wayiw dole di ba da: «Ta di, i Mārī isəw gaba dwana me àl mani nə ta di.» Me dole di àl dii di woye, gin dwaya gi gwale ginə Moyis day gi Arō di bam com, ya tanga Aba dama gi dirəw birin ba a waya nim de.

Wamani gaba dii wodi lə: Doṇ gaba dʷagda mana

16 Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Sanga gi jomni corəṛə da, so daa, mə ha dībə dole gi Ejibti di dirəwə pii birmə duwa gaba hára kurayyə. Mana gi anji dara ganda hára kurayyə da, mə ha wayaw da: “Doy, gwale gi Aba dama gi dirəw birin wayiw di me i ta: Kal nare ni nə Israyel di, gi gandina hana le dara milawdan.

17 Me mə imnəgi hára bam da, nə ha bwam doṇ gaba dʷagda mana dimmə me, woni àla gandin giyə didəgi lə me, nare nə ciri dima didə didəgi lə me, ciri dima dwaṛi lə me. Doṇ di ha

'yarbara kirə dima lə me, kirə nə nare nə Ejibti dayyə me, mana gi siṇa di Ejibti didə me.

¹⁸ Me wála gi ta lə di, tulin di Gochen di nare ni nə Israyel dam lə da, doṇ gaba dʷagda mana di ha 'ya lə bədə. Yande dō me mə ha 'wacṇa dara indi Gaba dama gi dirən birin di, ba nə ilə siṇa dima lə di 'yang.

¹⁹ Yande da, wamani gi ha àla nare dima da, ha àla nare ni bədə. I sanga me nə ha àla mani nə daṇa nə ta di.”

²⁰ Aba dama gi dirəw birin àl mani nə anji waya gwale day di. Doṇ gaba dʷagda mana di dimə gi girə naṇ bor kirə nə doleyə me, kirə nə woni àla gandiṇ giyə lə me, kirə nə nare nə Ejibti dayyə pad me ca. Doṇ gaba dʷagda mana di àl wamani naṇ siṇa di Ejibti didə pad.

²¹ Iri dole di 'waga Moyis day gi Arō siwə me waygi ba da: «Hana bwasiṇa Mārī dan di, me bwasiṇaw siṇa di ka di didə.»

²² Moyis cow dole di lə diiyə ba da: «Nə nemnin àla yande bədə, dara bwasa nin gi Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī nin di àl nare nə Ejibti inama le. Gaa nə àlnanin bwasa gi ya ta de di dirəgi lə da, cendi ha jaranin gi kuṛa 'yānin bam bədə mo?

²³ Me ūrnin i àla wála subu hára lə birmə lə dara hára dīn dʷarī lə me, Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī nin di ha gilenin birmə gaba bwasaṇ di anju me nə hanin àla nim.»

²⁴ Iri dole di waygi da: «Ladi! Nə ha kalang anə ha hára bwasa Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī dan di mana gi dīn dʷarī lə di le. Dim da, hana həṇ bədə. Me amsina Mārī daran.»

²⁵ Moyis cow dole di lə diiyə ba da: «Nə dara ganda bam ciri dīma lə da, nə ha amsa Aba dama gi dirəw bīrīn dara daram. Sanga da, anji ha 'ywara doŋ gaba dʷagda mana di bam kīrə dīma lə me, kīrə nə woni àla gandim giyə lə me, kīrə nə nare nə sīŋa dīma lə me ca. Me kal lamanin dī! Mə ha wāya da: “Gandina hana le dara bwasa gi Aba dama gi dirəw bīrīn di” me, iŋi mē gira ha imənin bam da, ladi bədə.»

²⁶ Moyis di ganda bam ciri dīnə doleyə di me amsi Aba dama gi dirəw bīrīn.

²⁷ Iŋi, Aba dama gi dirəw bīrīn di, àl mani nə Moyis ūriw ba àlnaw di. Anji 'yor doŋ gaba dʷagda mana di bam dole siwə me, woni àla gandiw giyə sidəgi lə me, nare nə sīŋa duwa lə sidəgi lə me ca. Doŋ gaba dʷagda mana di min kaw, wor lə bədə.

²⁸ Ta di kaw, dole di àl dii di woye, imgi nare nə Israyel ganda di bam com.

9

Wamani gaba dii jiiyə: Mwom giŋə mani nə paga day

¹ Iŋi Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw Moyis ba da: «Ha 'ywaa dole gi Ejibti mē wayiw da: “Doy, gwale gi Aba dama gi dirəw bīrīn gi i Māŋi giŋə nare nə Ebirə day wayiw di me i ta: Kal nare ni nə Israyel di, gi gandina hana le dara mīlawdan.”

² Me mē imnəgi hāra bam bi me, mē ajimarna dara gamagi simmə jang sīŋ da,

³ anju Gaba dama gi dirəw bīrīn di, ba a ha àsa mwom gi geche mana gi mani dīma nə paga

nə dam bam: nə leme me, kura me, jambal me, labje me, bage me, didəgi lə.

⁴ Anju Gaba dama gi dirəw bixi di, ba a ha əsa angal duwa yara mani nə paga nənə nare nə Israyel day me, nənə nare nə Ejibti day me. Mani nə paga nənə nare nə Israyel day da, min tenene kaw, ba ha mara bam bədə.

⁵ Me anju Gaba dama gi dirəw bixi di, ba a irim wála gi ba a ha əla gi mani nə ta di mana gi siŋa di Ejibti lə di, ba i sanga.»

⁶ Me sanga dira da, Aba dama gi dirəw bixi əsi mwom di. Me mani nə paga nənə nare nə Ejibti day pad mar bam, me nənə nare nə Israyel day da, min tenene kaw, mar bam bədə.

⁷ Mwom da, dole di ūrbi dara mani nə paga made day di me, anji yər dara mani nə paga nənə nare nə Israyel day da, min tenene kaw, ba mar bam bədə. Ta di kaw, dole di əl dii di woye, imgi nare nə Israyel ganda di bam com.

Wamani gaba dii kubiya: Mwom gi diyabe

⁸ Iri Aba dama gi dirəw bixi waygi nə Moyis day gi Arō ba da: «Layna dibiri di mana gaba waa diringəl lə 'wanbina isirang daa, me kal Moyis chigdinədi daa mana gi dole di dirəwə.

⁹ Dibiri di ha cwara gidə usisi me ha cagda daa siŋa di Ejibti didə pad. Dibiri di ha hára gi mwom gi bwaa me gidi diyabe mana gi nare sidəgi lə me, mwagine nənə nare nə Ejibti day sidəgi lə me ca.»

¹⁰ Iri Moyis day gi Arō lay dibiri di mana gaba waa diringəl lə di 'wanba isiragi daa, me hára nim dole di dirəwə, me Moyis chigdidi daa.

Mwom da, dibiriṅ di cor gidi usisi me cəgdi daa me hára gi mwom gi bwaa me gidi diyabe mana gi nare sidəgi lə me mwagine sidəgi lə me ca.

¹¹ Woni àla charwa nə Ejibti di nem hára 'ywaa Moyis bədə, dara cendi kaw, diyabe di sabigi le ya ba sabi nim gi nare pad nə Ejibti di de me ca.

¹² Iri Aba dama gi dirəw biriṅ àl dole di diw woy, yande me, dole di giṅ dwaya gwale ginə Moyis day gi Arō di bam com, ya tanga Aba dama gi dirəw biriṅ di ba a wayaw nim gi Moyis ta de.

Wamani gaba dii wurgisubu lə: Mārī 'wō gina gi gabe

¹³ Iri Aba dama gi dirəw biriṅ wayiw Moyis ba da: «Sanga gi jomni corəṛə ḏa, so ha 'ywaa dole gi Ejibti me wayiw da: “Doy, gwale gi Aba dama gi dirəw biriṅ gi i Mārī ginə nare nə Ebirə day wayiw di me i ta: Kal nare ni nə Israyel di, gi gandina hana le dara mīlawdan.

¹⁴ Caga ka da, nə ha àsam wamani gi dirəw jiga jiga àlnam me, àlna woni àla gandiṁ giyə me, àlna nare dīma nə Ejibti me, dara kal mə 'wacṇana dara gun mīn siṇa didə ka gaba bwara gandiṁ da, ilə bədə.

¹⁵ Me dee nə àsinam mwom gi gale biw gi isən gaba dwana da, iḣim me, nare dīma me da, dee anə ilə siṇa didə ka bədə dīm.

¹⁶ Me yər, nə kalim mə wor dam lə bīra siṇa didə ka siṇ ta di, i dara ba mə 'wacṇana dwana ni me, kal sumīn 'wagina nim siṇa didə ka pad me ca.

¹⁷ Caga ka di, mə aḣimarna imnəgi nare ni nə Israyel di hára bam com da,

18 sanga gi dawa di ya ka de da, nə ha 'wāa gina gi gabe gi dwana. Mana gi nare diy giniṅ dam nim siṅa di Ejibti lə bá da, mǎrǐ 'wāa duwa gi dwana gi ya ta de di, dii min kaw, gun yəriw bədə siṅ.

19 Caga ka da, mani dima nə paga me mani dima nə 'ywaa me nə ilə bam pad da, bogi kulə. Me nare me, mani nə paga me, nə ina lə kulə bədə me warnay bam da, mǎrǐ 'wāa duwa gi gina gi gabe di ha 'yági bam pad.”»

20 Woni àla giyə gi dole nə yab yi gwale ginə Aba dama gi dirəw birin di me 'yolim bo woni àlagí giyə me, paga day me kulə.

21 Me woni àsa didəgi mana gi gwale ginə Aba dama gi dirəw birin di diwə bədə da, kala woni àlagí giyə me, paga day me wara bam.

22 Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «U isəm gil daa me nə ha 'wāa gina gi gabe mana gi siṅa di Ejibti didə pad, mana gi nare dira didəgi lə me, mwagine didəgi lə me, swagə nə yiga pad nə siṅa di Ejibti lə didəgi lə me.»

23 Mwom da, Moyis u cilang duwa gil daa me, Aba dama gi dirəw birin di irinji me 'wō gina gi gabe me, jər dùwa mana gi siṅa didə me. Aba dama gi dirəw birin di 'wō gina gi gabe mana gi siṅa di Ejibti didə pad.

24 Mǎrǐ 'wāa gina gi gabe di me jara dùwa me gi dwana naṅe. Mana gi nare diy giniṅ dam nim siṅa di Ejibti lə bá da, mǎrǐ 'wāa duwa gi gina gi gabe gi ya ta di, pii da, dii min kaw, gun yaraw bədə siṅ.

25 Mana gi siṅa di Ejibti lə pad da, gina gi gabe

di gobi mani pad nə wara bam: gwaba nare me, mani nə paga me, swagə me, piy habde nə bira pad daa me ca.

²⁶ I tulɪŋ di Gochennə di nare nə Israyel dam lə di mira me, Mǎŋi 'wō gina gi gabe di lə bədə.

²⁷ Mwom da, dole di 'waga Moyis day gi Arō me waygi ba da: «Caga ka da, nə yala 'wocɯ dara ba nə əl i mani nə əcɯe. Aba dama gi dirəw bɪrɪŋ di me i gun gi tɪba anju. Indi me, nare ni me da, gwale nin ha lə bədə.

²⁸ Amsina Aba dama gi dirəw bɪrɪŋ di kal a hwayna ɪrɪŋjə di me, 'wāa gi gina gi gabe di me. Mwom da, nə ha kalang anə ha ganda hāra le, gun ha ɪməŋg hāra bam bədə dɪm.»

²⁹ Moyis wayiw dole di ba da: «Mana gi nə gandina bam ciriyə mwom da, nə ha laya isan daa amsa gi Aba dama gi dirəw bɪrɪŋ di me, anji ha hwaya ɪrɪŋjə di me, 'wāa gi gina gi gabe di me ca. Dara kal mə 'wacɯana dara sɪŋa di, ba i Aba dama gi dirəw bɪrɪŋ di duwa.

³⁰ Caga ka kaw, nə 'wocɯ dara ɪjim me, woni əla gandim giyə me, anə ha lánaw Mǎŋi Gaba dama gi dirəw bɪrɪŋ di bədə com.»

³¹ Mani nə gi yigigi dara dɒŋgrə gi barge me, swagə nə gi 'wogigi orji me, myandara bam, dara swagə nə orji di dɪmə didəgi le dɪm me, mani nə gi yigigi dara dɒŋgrə gi barge di kaw, hoo le dɪm me ca.

³² ɪri geme me, swagə nə dɒŋg nə wun ya geme de me da, myandara bam bədə, dara cendi naa i targɪŋ.

³³ Moyis dɪmə bam iche kirə nə doleyə me bam ciriyə me mwom da, lay isaw daa me amsi gi Aba

dama gi dirəw birin me, mārī hoy irinjə di me 'wāa gi gina gi gabe di me 'wāa gi nimi di me dīm.

³⁴ Mana gi dole di yala yər dara mārī 'wāa duwa gi nimi di me, 'wāa duwa gi gina gi gabe di me, irinjə duwa di me yala dibi dodə mwom da, anji wor ajimar àl àcna di com me àl dii di woye di me, woni àla gandi w giyè di kaw, àl ya anju di de me ca.

³⁵ Dole di àl dii di woye, imgi nare nə Israyel ganda di bam com, ya tanga Aba dama gi dirəw birin ba a wayaw gi Moyis ba waynagi nim ta de.

10

Wamani gaba dii dunasir: Siba di diw

¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Ha 'ywaa dole gi Ejibti di. Nə àlāw indi me diw woy nim day gi nə nare duwa woni àla gandi w giyè di. Nə àl yande dara ba nə àl nim gi mani ni nə daña mana gi dwaɾagi lə

² me i dara ba mə kibinəgi dindam me, mwàgiram me, mani ni nə nə àlagi nare nə Ejibti di me, mani ni nə daña nə nə àlagi dwaɾagi lə dara gilə gi dwana ni di me ca. I yande me, anə ha 'wacna dara indi di, ba nə i Aba dama gi dirən birin di.»

³ Iri Moyis day gi Arō di hargi 'ywaa dole gi Ejibti di me wayiw ba da: «Doy, gwale gi Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī ginə nare nə Ebirə day wayiw di me i ta: Mə ha ginə àsa gi dīm dodə dirənnə bam biraa wāla indi na sin mo?

Kal nare ni nə Israyel di, gi gandina hana le dara milawdan.

⁴ Me mə imnəgi hára bam com siŋ da, sanga nə ha bwam siba di diw mana gi siŋa di wama dima lə.

⁵ Diw di ha ɲara 'yarbara 'wana siŋa didi daa, gun ha nyama yara siŋa didi bədə birɪŋ. Tandi ha wama swagə nə tanga mǎrĩ 'wāa duwa gi gina gi gabe kalgi wor bil di bam pad. Habde dan nə dam bam di, tandi ha wamagi bam pad.

⁶ Tandi ha 'wanba kululi dima dwaɾagi daa me, ha 'wanba kululi nənə woni àla gandiŋ giyə day daa me, kululi nənə nare pad nə Ejibti day daa me ca. Abiram me, mwágiram nə pii biŋ me, mana gi dam nim siŋa didə biraa yala caga ka kaw, wor yara wamani gi ya ta de di siŋ.»

Mana gi ta lə da, Moyis so diŋ ha iche kal dole di.

⁷ Iɾi woni àla giyə gi dole di wayiw dole di ba da: «Abe gi ta di ha àlandi wamani di i biraa mindi na siŋ mo? Kal nare nə Israyel di gi hana le dara milawda gi Aba dama gi dirəw birɪŋ gi i Mǎrĩ day di le. Mə 'wocɲ dara siŋa inda di Ejibti di ilə myandara bam ta bədə mo?»

⁸ Iɾi gi 'waga nə Moyis day gi Arō cwagi hára nim dole di siwə bi. Me dole di waygi ba da: «Hana le dara milawda gi Aba dama gi dirəw birɪŋ gi i Mǎrĩ dan di. Diŋ da, nare woni hára di, i nə wi mo?»

⁹ Moyis cow lə diiyə ba da: «Nə hanin hára le pad ninnə: Nare nin nə sidəgi wor dinani me, waɾanin nə halbe me, dindiranin nə abje me nə namde me. Nə hanin hára gi mani nin nə paga

nə dine me, nə gechide me ca. Dara nə hanin àla sii 'ywala gaba àsaw Aba dama gi dirəw bīrīn sumi gi 'waga diwə.»

¹⁰⁻¹¹ Dole di waygi ba da: «Anə irim ba nə ha kalang anə banə ha hára dan gi nə dindirang di le pad bá? Ina yande da, kal Aba dama gi dirəw bīrīn di a ina lə gandang! Me i yande bədə bīrīn. Anə kañji i gwale. Anə ha hára pad dannə bədə. Kal abje me hana cendi mīra dara mīlawda gi Aba dama gi dirəw bīrīn di, dara ta di me i mani nə anə ùrgi di.»

Cor gi 'ywaragi bam dole di dirəwə.

¹² Iri Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw Moyis ba da: «Yé isəm mana gi sīna di Ejibti didə dara kal siba di diw hane. Di hane 'yarbarna sīna di Ejibti didə me wamna mani pad nə tanga mǎñi 'wāa duwa gi gina gi gabe 'yági bədə di bam me ca.»

¹³ Moyis u cilang duwa gil daa sīna di Ejibti didə mwom da, Aba dama gi dirəw bīrīn biyə gale tulīn di jomniyə. Gale di wà hirim daa me, mana waliw daa me ca. Sanga gi jomni da, gale di laya diw yala nim.

¹⁴ Diw di bīrīnə hára mu sīna di Ejibti didə daa gwam, me u mana bam pad. Diw di ta di, giṛə dīra da, dii mīn kaw, gun yaradi pii bədə sīn, me dān gun ha yaradi dān bədə bīrīn me ca.

¹⁵ Diw di mu sīna di Ejibti di didi daa gwam me, gun yər sīna didi bədə me. Tandi wom chemde nə bīra bam pad me, habde yàa day nə tanga mǎñi 'wāa gina gi gabe me kalgi wor di bam pad me. Mana gi sīna di Ejibti lə pad di, habde nə

bira bajiragi me swagə nə yiga me da, hiñe kaw, wor lə bədə.

¹⁶ Iri dole di 'waga nə Moyis day gi Arō siwə kaláng me waygi ba da: «Nə àl àcña gi Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī dan di me, gandang 'yeni me ca.

¹⁷ Caga da, kalna dusirəng hilalna dinnə lə dii min dāng bi me, amsina Aba dama gi dirəw birin gi i Mārī dan di, kal a unən wamani gaba hāran gi madə gi ta di bam dinnə.»

¹⁸ Moyis dimə bam kirə nə doleyə di me, amsi Aba dama gi dirəw birin di

¹⁹ me, Aba dama gi dirəw birin di biyə gale gi geche swaa gindiw tulin di turgi lə. Gale gi ta di, lay diw di bam pad ya gandidi bwadi kuray gi gi 'wogiw Kuray gaba Dirwa dalawə. Diw di min kaw, wor lə siña di Ejibti didə bədə dīm.

²⁰ Cor Aba dama gi dirəw birin àl dole di diw woy, me dole di imgi nare nə Israyel ganda di bam com.

Wamani gaba dii dunamin: Dilim di geche

²¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Ū isəm gil daa me, kal dilim di geche ibinə siña di Ejibti daa kidab. Kal ina i dilim di gun yarna mana bədə birin me dimdarna daa pəgin mad mad me ca.»

²² Moyis di u isəw gil daa mwom da, dilim di geche yala ibi siña di Ejibti daa kidab, àl wála subu bá.

²³ Wála gi subu di dalawə da, gun nem yara gi jaw bədə me, biy digilaw daa ha mana gi dāngə bədə me ca. Iri mana gi nare nə Israyel dam lə da, mana ácñe pirang.

24 Mwom da, dole di 'waga Moyis siwə me wayiw ba da: «Hana le dara milawda gi Aba dama gi dirəw birɪŋ di. Kal dindirang kaw hana le gandang me ca. Dim da, mani dan nə paga nə dine me, nə gechide me da, kalnagi dodə ka.»

25 Me Moyis wayiw dole di ba da: «Bədə. I ijim gang me mə ha 'yànin mani nə paga woni bwasa gi Aba dama gi dirəw birɪŋ gi i Mārī nin di me, woni ulə àlaw gi sarga di me ca.

26 Nə hanin laya mani nin nə paga di daa hára nimme me ca, min tenene kaw, ha wara dodə bədə. Dara nə wornin yala alə ta siŋ da, nə 'wocɲinin i mani nə paga nə we me, nə hanin anjiragi kwandagi dwaregi lə àlaw gi Aba dama gi dirəw birɪŋ sarga di bədə.»

27 Cor Aba dama gi dirəw birɪŋ àl dole di diw woy, me dole di imgi nare nə Israyel di ganda gaba hára di bam com.

28 Dole di wayiw Moyis ba da: «Ha bam həŋ tulinnə! Asi angal dima le! Cware hare sinnə ɗang bədə ɗim! Wála gi mə cwarnay hane sinnə ɗang da, mə ha mara le.»

29 Moyis cow lə diiyə ba da: «Ladi. Nə ha cwara hára simmə ɗang bədə birɪŋ, ya ba mə way nim de.»

11

Gwale ginə wamani gi dii mwaj lə

¹ Iri Aba dama gi dirəw birɪŋ wayiw Moyis ba da: «Nə ha cwara àsaw dole gi Ejibtɪ di me nare duwa nə Ejibtɪ di me wamani min ɗang. Mwom da, anji ha kalang anə ha hára le me, i hára mira

bədə, anji ha 'ywarang i bam siṇa duwa lə di, gi dirin birin.

² Me mə ha wayagi nare nə Israyel kal abe gi we we kaw, ba hana urnə aba ciri duwa bidi me, deme di we we kaw, ba hana urnə idi ciri dira bidi me mani nə gi dʒangri gi tuda me, gi jindar me.»

³ I dara Aba dama gi dirəw birin di me, nare nə Ejibti əl gi dusi di lade gi nare nə Israyel. Bag kaw, Moyis di i gun gi geche mana gi nare woni əla giyə gi dole dirəgi lə me, nare nə Ejibti dirəgi lə me ca.

⁴ Iri Moyis wayiw dole di ba da: «Doy, gwale gi Aba dama gi dirəw birin wayiw di me i ta: “Gi changa dwaɾi da, nə ha hára jàa siṇa di Ejibti didə,

⁵ mwom da, dine nə manjili pad nə Ejibti ha mara bam, so mana gi dole gi dam gage gi dwārīyə gorndiw gi manjili, biraa hára nim kóy di idi igə kirə nə doleyə dwe dira gi manjili me. Mani nə paga dindiragi nə abje nə gi yəgi dirin nə piiyə bá bá kaw, ha mara bam me ca.

⁶ Mana gi siṇa di Ejibti didə da, gi ha bwaa gura lə nanə. Gura gi ta di, dii min kaw, gun dwayaw bədə siṇ me, dʒan kaw, ha 'ya lə bədə birin me ca.

⁷ Dim da, nare nə Israyel ciri dayyə da, gi ha dwaya dogdə gurə gi gunnə bədə me, gurə gi mani nə paga lə bədə me ca. Ta di me anə ha 'wacɲa dara indi Gaba dama gi dirən birin di ba nə əlang 'yeni nare nə Ejibti mani nə jiga me, ba nə əlgi nare nə Israyel kaw mani nə jiga me ca.”»

⁸ *Me Moyis wayiw dole di ba da:* «Mana gi ta lə da, woni àla gāndim giyə pad di ha hāra bwara piyə gubirəgi dodə gidannə mirgən nim ba da: “Dīm gi nare dīma woni pamam di, hana le bam hən!” Me mana gi ta lə di dog, nə ha ganda hāra.»

Moyis dusiw so naŋe me dimə bam kirə nə doleyə di.

⁹ *Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:* «Dole gi Ejibti di ha dwaya gwale dan bədə. Ta di me nə ha àla gi mani nə daŋa dii girə naŋ mana gi siŋa di Ejibti lə di siŋ.»

¹⁰ Moyis day gi Arō àla mani nə daŋa giri naŋ mana gi dole di dirəwə. Me Aba dama gi dirəw birin àl dole di diw woy, me dole di imgi nare nə Israyel di ganda gi bam siŋa duwa lə hāra di com.

12

Sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə

¹ Aba dama gi dirəw birin waygi nə Moyis day gi Arō gwale mana gi siŋa di Ejibti lə ba da:

² «Duru gi ka di, ha 'ya i duru dan gi dirin nə piiyə ginə aliya duwa.

³ Hana waynagi chamrang nə Israyel pad dayyə da: Duru gi ka di 'woo duwa gi mwaj lə da, nare ciri day dwaŋi lə bá bá da, gi yinə gəgiriŋ gi dwe, bədə kaw, gwa gi dwe bá bá.

⁴ Me nare nə dam kirə min di girinə nyamna wama gi gəgiriŋ di bam pad bədə da, kalgi gi bamarna daa gi woni ciri day bidi nə dam tuləgi lə ib. Me gi yarna girə day di le do, me gi birinə

gəgiriŋ labaa gwa di gi ha nyamagi wama cherni dayyə bá bá di siŋ.

⁵ Anə ha biŋə i gəgiriŋ labaa gwa gaba aliya min gi mani nə àcŋe hiŋe kaw ilə siwə bədə.

⁶ Anə ha gama gəgiriŋje di biraa wála gi mwaj dii wodi ginə duru gi ta di duwa lə. Me wála gi ta lə di, dawa dʋanda dira lə da, 'yeni nare nə Israyel pad dannə ciri dan dwaŋi lə bá bá da, anə ha kundibə gəgiriŋje di.

⁷ Anə dara kundibə da, anə ha 'woo bare daa me, ciri di anə ha wama kabni di lə dwaŋi lə bá bá da, anə ha dʋagda bare di kululi biðəgi nə icheyə daa me tulinyə tulinyə me ca.

⁸ Kabni di, anə ha wagdawə me, anə ha wamaw gi changa di ta lə di dog, gi mapa gi diban musbu me, gi mani bajiragi nə dʋaŋe me ca.

⁹ Anə ha wama kabni di gi bira bədə me, anə ha hangdaw bədə me ca. Me anə ha wagdawə duwa lə gi nə gidaw me, diw me, nudəw me pad.

¹⁰ Anə ha kala kabni di wála daa hiŋe bədə biŋiŋ, me walna daa sanga da, anə ha uləw i bam.

¹¹ Mana gi anə dara wama da, magdina wamdang daa me, hurbina gibande dan gidirangə me, layna cilangde dan isirangə me. Kal anə wom 'yeŋ bam kaláng dara biŋinyə hára. Ha 'ya i sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə gaba àsan indi Gaba dama gi dirən biŋiŋ sumi gi 'waga dinnə.

¹² Changa di laba lə da, nə ha jàa siŋa di Ejibti diðə. Me nə ha 'yáa dine nə manjili bam pad me nə ha 'yáa mani nə paga dindiragi nə gi yègi diriŋ nə piiyə bam pad me ca. I yande di me

nə ha agi nim gi domde nə siṇa di Ejibti lə pad sariya di wome naṇ me ca. Indī di, nə i Aba dama gi dirən bīrīṇ.

¹³ Nə ha jāa siṇa di Ejibti didə dara àsagi gi nare dīra wamani. Me 'yeni da, bare di ha 'ya i mani woni gilə ciri di anə dam lə di. Mana gi nə dara yara bare gi ta di mwom da, nə ha cilangang daa. Wamani gi ta di ha àlang bədə.

¹⁴ *Gi aliya aliya wála gi ta lə di da, anə ha àla sii 'ywala dara àsan indi Gaba dama gi dirən bīrīṇ di sumi gi 'waga dinnə, dara kal dusirəng gunəng nim daa mana gi mani nə àlal di didəgi lə. Ta di me i bii gi 'woo gi dam gi dirəw bīrīṇ. Kal 'yeni nare nə Israyel gi swaa dan bá bá da, kalna dusirəng diwə gi dirīṇ bīrīṇ.*»

Sii 'ywala ginə mapa gi diban musbu

¹⁵ «Wála wurgisubu dalawə da, anə ha wama i mapa gi diban musbu. Wála gi dirīṇ nə piiyə da, anə ha laya musbu gi kirə dannə pad bwaw bam. Me gun gi wamna mapa gi gi àliw gi musbu di wála gi wurgisubu di dalawə da, kal gi 'ywarnaw bam nare nə Israyel di dwaregi lə.

¹⁶ Wála gi dirīṇ nə piiyə me, gi wurgisubu lə me da, anə ha dayara dara àsan indi gi Māṛī sumi gi 'waga dinnə. Wála gi ta lə di, anə ha bīlə isirang giyə lə bədə bīrīṇ. Me wi kaw, àlna i mani duwa nə wama mira.

¹⁷ Anə ha àla sii 'ywala ginə mapa gi diban musbu di kal dusirəng gunəng daa dara i wála gi ta di dalawə dən me nə diməgi nare dan nə Israyel bam siṇa di Ejibti lə di gi birmə duwa kirab kirab. Ta di me i bii gi 'woo gi dam gi dirəw

birin̄. Kal 'yeni nare nə Israyel gi swaa dan bá bá da, kalna dusirəng diwə gi dirin̄ birin̄.

¹⁸ So wála gi mwaj dii wodi ginə duru gi minnə gi dawa dʋanda dira lə biraa ha wála ginin̄ sir gi dii min gi dawa dʋanda dira lə da, anə ha wama i mapa gi diban musbu mira.

¹⁹ Wála wurgisubu gi ta di dalawə da, kal musbu hiñe kaw, ina lə kirə dannə bədə. Me gun gi wamna mapa gi gi àliw gi musbu da, ina i mije gi dam dannə labaa gun gi ulay kaw, kal gi 'ywarnaw bam nare nə Israyel di dwaregi lə.

²⁰ Anə ha wama mapa gi gi àliw gi musbu bədə. Me mana dan gi anə dam lə bá bá da, anə ha wama i mapa gi diban musbu mira.»

Dangra gi sii dara sii 'ywala gi kirara gi daa kwaynaniyə

²¹ Iri Moyis 'waga nare nə Israyel nə dirəgi nagdi me waygi ba da: «Nare nə dam ciri dwaregi lə bá bá da, gi yinə gəgiriñ gi dwe labaa gwa gi dwe me, gi kundinə dara àla gi sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə di.

²² Anə ha chawa habda gi isop* gangraw me anə ha sow mana gi bare gi gəgiriñ gi gi bow mana gi pirayyē di me, anə ha dagda bare di mana gi kululi bidəgi nə icheyə daa me tulinyə

* **12:22 12.22** *isop* Isop da, i chemde nə jwara day i bani me dam 'wonne me, jele day i daa tiba tiba me, woji le me ca. Jwara day da, nem ya dare min de. Gangragi me bajiragi me da, hurə le swap swap ya wudin̄ de me yi nimiye. I ta di me nare nə Juwib day gi magi daa su nimiye labaa bareyē chigdig̃i nare didəgi lə labaa mani didəgi lə dara biyəgi gi àcna day bam (Lebitik 14.4-6,49-52).

tulinyə me. Kal gun min gi ciri dan dware lə gandina iche bədə, biraa jomni bá.

²³ Me mana gi Aba dama gi dirəw birin ha hára jaa gi Ejibti didə dara àlagi nare dira wamani me dara yara bare gi kululi bidəgi nə icheyə daa me tulinyə tulinyə me da, anji ha cilanga daa, ha kala paja duwa gaba ala wamani ha dimə hára ciri dan dware lə bədə.

²⁴ I bii gi 'woo gi dam gi dirəw birin. 'Yeni me mwəgirang pad me da, anə ha kala dusirəng diwə.

²⁵ Mana gi anə dara hára ganda siŋa di Aba dama gi dirəw birin biyəng biw way ba a ha 'yāng gandidi le di didə mwom da, anə ha ala mani nə ta di.

²⁶ Me dindirang urnəng da, mani nə anə əlgi ta di, gindəgi ba i man mo da,

²⁷ anə ha wayagi da: "I bwasa ginə sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə dara əsaw Aba dama gi dirəw birin sumi gi 'waga diwə. Anji tanga cilanga ciri dinə nendi nə Israyel inda di daa, wala gi anji jaa gi Ejibti didə ala nare dira wamani, me kalandi nendi nə Israyel pəgin di."»

Iri nare nə Israyel di piy gubirəgi dodə me, milawdi gi Māri

²⁸ me, borgi hargi ala mani nə Aba dama gi dirəw birin irmigi nə Moyis day gi Arō di yande dige dige me ca.

Wamani gi dii mwaj lə: Made dinə dine nə manjili nə Ejibti day

²⁹ Gi changa dware da, Aba dama gi dirəw birin 'yə dine nə abje nə manjili pad nə Ejibti bam, so

dole gi dam gage gi dwãrĩyø gorndiw gi manjili, biraa hára gun gi gi yiw ásiw dangeyə dwe duwa gi manjili me. Mani day nə paga dindiragi nə abje nə gi yègi dirin nə piyø kaw, anji 'yøgi bam me ca.

³⁰ Changa di ta lə di, dole gi Ejibti me, woni ala gandiwi giyø me, nare pad nə Ejibti me, birinigi daa bo gura, dara ciri dinə nare nə Ejibti day di made ilə dwari lə bədə da, ilə bədə.

Nare nə Israyel cim kal siŋa di Ejibti bam

³¹ Changa dwari di ta di lə, dole gi Ejibti 'waga nə Moyis day gi Arō me waygi ba da: «Swana daa! Gandina bam siŋa niyø. 'Yeni me nare dan nə Israyel di me, hana le dara milawda gi Aba dama gi dirəw birin di, ya anə banə waya nim de.

³² Layna mani dan nə paga nə dine me, nə gechide me hana nim isirangə, ya anə banə waya nim de. Me amsinan Mārĩ dan kal a piynə biw dinnə.»

³³ Nare nə Ejibti irim dusirəgi lə ba gi ha mara i bam pad. Cendi urigi nare nə Israyel di sidəgi daa, waygi cendi ba gandina bam kalang siŋa dayyø di.

³⁴ I dara ta di me nare nə Israyel lay burə day gi cendi kurədiw diban musbu dara piyø gi mapa di daa isiragi lə. Cendi magdi dásabe day woni piyø gi mapa di daa gi barge day me, lay chigdi kundirəgi lə, me hargi nim.

³⁵ Nare nə Israyel al mani nə Moyis waygi di. Cendi amsigi nare nə Ejibti mani nə gi dangrigi gi tuda me, gi jindar me, barge me ca.

³⁶ I dara Aba dama gi dirəw birin di me, nare nə Ejibti əl nim gi dusi di lade gi nare nə İsrayel me 'yàgí gi mani nə cendi ürgi isiragi læ di. Mwom da, nare nə İsrayel lay mani nə 'ywaa nənə nare nə Ejibti day yá nim isiragi læ.

³⁷ Nare nə İsrayel di so kal ciri di Ramses dara hára ciri di Sukot læ. Cendi nem ya abje dubu aru aru kubi (600 000) de, diban ása gi namde me dine me.

³⁸ Nare nə gindəgi dāng nañ kaw ha gandagi min, me mani day nə paga nə dine me, nə gechide me giri nañe me ca.

³⁹ Iri cendi babdi bangaso gi diban musbu gi burə gi cendi kuradaw daa mana gi siña di Ejibti læ di. I burə gi diban musbu, dara mana gi gi 'ywaragi le cendi ba dimnə bam kaláng siña di Ejibti læ di mwom da, cendi 'ywaa birmə gaba byada gi burə gi cendi kuradaw di ba swadina bá bədə. Me cendi 'ywaa birmə gaba laya sadi isiragi læ bədə me ca.

⁴⁰ Nare nə İsrayel di damagi siña di Ejibti læ əla aliya aru aru wodi gi giniñ subu (430).

⁴¹ Me aliya gi aru aru wodi gi giniñ subu di 'yaña duwa læ wála gi ta di dalawə dəñ da, nare nə İsrayel nə i nare nənə Aba dama gi dirəw birin duwa di, diməgi bam siña di Ejibti læ gi birmə duwa kirab kirab.

⁴² Changa di ta læ da, Aba dama gi dirəw birin wála daa baj dara dimə gi nare nə İsrayel bam siña di Ejibti læ. Yande da, nare nə İsrayel di kaw gi swaa day bá bá da, ha wála daa changa di ta læ di me ca, dara əsaw gi Aba dama gi dirəw birin sumi gi 'waga diwə.

Ala gi sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə

⁴³ Iri aba dama gi dirəw biriṇ waygi nə Moyis day gi Arō ba da: «Yarna, birmə gaba àla gi sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə di me i ta:

Kal gun gi gindiw i Israyel bədə da, a wamna mani nə gi àlgi dara sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə di bədə.

⁴⁴ Ina i kwaya gi anə kiləwe kaw, sawnaw baṇa bam do me a wamna mani nə ta di siṇ.

⁴⁵ Dim da, mije gi gindiw i Israyel bədə gi hára daa gi gidaw me, aba àla giyè gi gi 'yogiṇ gursi duwa le me da, kalgi gi wamna mani nə ta di bədə me ca.

⁴⁶ Me gəgiṇ gi dwe gi anə ha kundəw ciri dan dwaṛi lə bá bá ta di, wamna kabni duwa kululi dan dwaṛagi lə mira, dimnə gi kabni di iche bədə.

Kabni di da, anə ha aja gucheṇ duwa ichə bam bədə me ca.

⁴⁷ Nare nə Israyel pad dayyè ha àla sii 'ywala gi ta di le.

⁴⁸ Dim da, gun gi gindiw i Israyel bədə gi damna i ciri gandang me ùrnə ba a àlna sii 'ywala dara àsaw Aba dama gi dirəw biriṇ sumi gi 'waga diwə di gandang da, kal abje nə kirə duwa lə pad, gi sabinagi baṇa bam do me, anji ha àla sii 'ywala di ya gun gi Israyel de siṇ. Gun gi sawna baṇa bədə da, a wamna mani nə ta di bədə.

⁴⁹ 'Yeni nare nə Israyel me, nare nə dang nə dam ciri gandang me, anə ha 'woo bii gi 'woo gi ta di min tenene àla gandiṇ giyè.»

⁵⁰ Mwom da, nare nə Israyel pad àl mani nə

Aba dama gi dirəw b̃r̃iṇ ɪrməgi nə Moyis day gi Arō di yande dige dige.

⁵¹ Ɔr̃i wála gi ta di dalawə d̃əṇ da, Aba dama gi dirəw b̃r̃iṇ d̃iməgi nare nə Israyel di bam s̃iṇa di Ejibti lə gi b̃irmə duwa k̃irab k̃irab.

13

Dine nə manjili i Māṛi duwa

¹ Ɔr̃i Aba dama gi dirəw b̃r̃iṇ wayiw Moyis ba da:

² «Nare nə Israyel d̃indiragi nə abje nə manjili pad me, mani day nə paga d̃indiragi nə abje nə gi yəgi d̃ir̃iṇ nə piiyə pad me da, anə ha biyən gandagi jiga. Cendi i ni indi.»

Sii 'ywala giṇə mapa gi diban musbu

³ Ɔr̃i Moyis waygi nare nə Israyel ba da: «Kal dusirəng gunəng daa wála gi anə ganda nim bam mana gi kwaynaniyə s̃iṇa di Ejibti lə di diwə. Dara i Aba dama gi dirəw b̃r̃iṇ di gi isəw gaba dwana di me d̃iməng nim bam. Me wála gi ta lə di da, mapa gi gi àl̃iw gi musbu da, anə ha wama b̃əd̃ə.

⁴ Wála gi anə so bor b̃irmə lə dara ganda hára di, i duru gi swagə ganda day gi didəgi lə.

⁵ Yande da, mana gi Aba dama gi dirəw b̃r̃iṇ dara ganda gandang s̃iṇa d̃inə nare nə Kanan dayyə me, nə Hiti dayyə me, nə Amori dayyə me, nə Hibi dayyə me, nə Yebus dayyə me, di i s̃iṇa di anji biygi mwágirang biw dara ba a ha 'yàng gandidi le di da, anə ha àla sii 'ywala m̃ilawda gi Aba dama gi dirəw b̃r̃iṇ di duru gi ta di dalawə. I s̃iṇa di ñây me d̃ùmbu me chow lə naṇe.

⁶ Wála wurgisubu dalawə pad da, anə ha wama i mapa gi diban musbu mira. Iri wála gi wurgisubu lə da, anə ha àla sii 'ywala dara àsaw Aba dama gi dirəw bixi di sumi gi 'waga diwə.

⁷ Wála wurgisubu dalawə di, anə ha wama i mapa gi diban musbu mira. Siŋa dan didə pad da, gi ha 'ywaa mapa gi gi àliw gi musbu lə bədə me, musbu kaw ina lə bədə me ca.

⁸ Wála gi ta lə di, anə ha biyəgi dindirang sii 'ywala gi ta di gindiwayagi da: “Də àlang i mani nə tanga Aba dama gi dirəw bixi àlandi gandagi wála gi də gandang nim bam siŋa di Ejibti lə di.”

⁹ Sii 'ywala gi ta di, i ya láya di anə magdidi isirangə me, jinxirəngə me ta de dara anə banə yarnagi mwom da, dusirəng ba gunəng daa bii gi 'woo ginə Aba dama gi dirəw bixi duwa di diwə, me anə ha waya gwale duwa le. Dara i Aba dama gi dirəw bixi gi isəw gaba dwana di me, diməng nim bam siŋa di Ejibti lə di.

¹⁰ Aliya bá bá, wála gi ta di nyamna da, anə ha àla mani nə nə wayang gwale day di le kirab kirab.»

Gi 'yàw Māĩ dine nə manjili man mo?

¹¹ «Wála gi Aba dama gi dirəw bixi dara ganda gandang siŋa di nare nə Kanan dayyə ya ba a biyə biw waya ba a ha 'yàgi gandidi mwágirang me 'yeni me da,

¹² anə ha 'yàw Aba dama gi dirəw bixi di dindirang nə abje nə manjili me, mani dan nə paga dindiragi nə abje nə gi yəgi diriŋ nə piyə me *sarga*, dara cendi i duwa anju.

13 Kura gi dwe gi gi yèw dirin̄ nə piiyə da, anə ha kilangaw gi gəgirīn gi dwe. Me anə ùrnə kilangaw bədə da, ajina giginaw 'yánaw bam. Me dindirang nə abje nə manjili kaw, anə ha 'yàa gursi bidəgi me ca.*

14 Me mana gi ðaŋ dindirang ùrnəng ba da: “Də àlang yande dana mo?” da, waynagi da: “I Aba dama gi dirəw birīn gi isəw gaba dwana me, ðiməndi nim bam mana gi kwaynaniyə sīna di Ejibti lə.

15 Wála gi dole gi Ejibti àla dii di woye, iməndi ganda gaba hára bam da, Aba dama gi dirəw birīn 'yàa dine nə abje nə manjili nə sīna di Ejibti lə bam pad, biraa hára mani nə paga dindiragi nə abje nə gi yègi dirīn nə piiyə. I ta di me, mani nə paga nə abje nə gi yègi dirīn nə piiyə da, də àlív inda gi Aba dama gi dirəw birīn sarga. Me dindirandi nə abje nə manjili da, də 'yàng gursi bidəgi me ca.”

16 Sarga di ta di, i ya láya di i ya láya di anə magdidi isirəngə me, jinjirəngə me ta de dara anə banə yarnagi mwom da, dusirəng ba gunəng daa Aba dama gi dirəw birīn di diwə, dara i anji, gi isəw gaba dwana di me, ðiməng nim bam sīna di Ejibti lə di.»

Māṛī indər nare nə Israyel dirəgi lə ha gandagi

17 Mana gi dole gi Ejibti kal nare nə Israyel gandi dara hára da, Māṛī ha gandagi gi birmə

* **13:13 13.13** Dine nə abje nə manjili me mani nə paga dindiragi nə yègi dirīn nə piiyə me da, yarna gwale day mana gi maktubu di Gırə (Nombres) 18.15-17 me ca. Gursi di idi kidə gi dwe gi manjili da, i tuda di chile jii.

gi siɲa diɲə nare nə Pilisi day gi i birmə gi tɪba di bədə. Dara Mǎĩ irim dusiwə ba da: «Nare nə Israyel di girmə ɓamarna gi nare me jarna gandagi say da, im gaa cendi gira ha basa i bagin me, ha ʊrə ba gi cor ha i siɲa di Ejibti lə di bi som.»

¹⁸ I ta di me anji kalgi cendi kwongi nim gi birmə gi diɲ dwaɾi lə iji kuray gi gi 'wogiɰ Kuray gaba Dirwa. Nare nə Israyel di ɓiɾiɲ kal siɲa di Ejibti di me, bor ha nim gi birmə duwa kirab kirab.

¹⁹ Moyis lay guchindi nənə Josep duwa daa isəwə ha nim. Dara tanga Josep di waygi chamraw ba da: «Mǎĩ ha kalang bam bədə, anji ha wang i lə bá. Sirginə sidəng, wála gi anə dara hára da, layna guchindi ni daa isirangə hana nim.»†

²⁰ Iɾi nare nə Israyel di ɓiɾiɲ kal ciri di Sukot bam me, hargi gir ha ɗangra kundi day mana min gi gi 'wogiɰ Etam gi i mana gi diɲ biɗə ib.

²¹ Me Aba dama gi dirəw ɓiɾiɲ indər dirəgi lə ha gandagi. Gi dawa da, anji àsiɣi sawe dirəgi lə dara giləgi gi birmə me, gi changa da, anji àsi dùwa dirəgi lə ácnigi mana bam, dara cendi ba hana nim gi dawa me, gi changa me ca.

²² Sawe gi i dirəgi lə gi dawa ta di, aa bam bədə, ilə gandagi ɓiɾiɲ, me dùwa di ácnigi mana gi changa ta di kaw, ilə dirəgi lə budɪ bam bədə me ca.

14

† 13:19 13.19 Yarna maktubu di Diyə gi mani gindəgi (Genèse) 50.25.

Dole gi Ejibti 'yor nare nə Israyel taragi læ

¹ Iri Aba dama gi dirəw biriṇ wayiw Moyis ba da:

² «Waygi nare nə Israyel gi cwarnay hane dangrina kundi day di mana min gi gi 'wogiw Piyarot gi dam Migidol bulə day gi kuray gi gecheyə. I mana gi ta læ di me cendi ha dangra kundi day dama nim læ mana gi gi 'wogiw Baal Sapon dirəwə ib, kuray gi geche di biwə.

³ Me dole gi Ejibti di ha irmə dara 'yeni nare nə Israyel di anə banə nol i bam. Din dware ba yá yibənge som.

⁴ Nə ha ala dole di kal diw wayna le, kal a 'ywarnang tarangə. Iri nə ha gilə dwana ni di idi ala lāna diwə me, asingar duwa pad didəgi læ me bugdigi dodə me ca. Yande da, nare nə Ejibti pad ha 'wacna dara indi di, nə i Aba dama gi dirən biriṇ di.»

Me nare nə Israyel al mani di ya Moyis ba wayagi nim de dige dige.

⁵ Mana gi gi wayiw dole gi Ejibti di, nare nə Israyel ba wagi yá le mwom da, anji day gi nə woni ala gandiw giyə co irmə day nare nə Israyel di didəgi læ way ba da: «Bag də alang i na yande mo? Də kalang nare nə Israyel woni ala kwaynani inda di wagi yá dana mo?»

⁶ Mwom da, dole di u pus duwa di idi jara say magdidi daa me, lay nare duwa woni jara say ha gandiw me ca.

⁷ Anji anjir pus duwa di ladibe di idi jara say di nem aru aru kubi (600) me, pus di dang dinə nare nə Ejibti day kaw, ha gandiw me ca. Pus di

idi jara say di dwaɽi lə bá bá da, nare subu subu damdi lə.

⁸ Ɔɽi Aba dama gi dirəw birɨn àl dole gi Ejibti di àl dii di woye 'yor nare nə Israyel di taragi lə. Me nare nə Israyel di gandi bam siɲa di Ejibti lə da, sidəgi 'yolgi dara ba gi i labiya dɨm.

⁹ Nare woni jara say nənə dole gi Ejibti duwa 'yor nare nə Israyel di taragi lə gi leme day pad me, gi pus pad me, woni ajila gi leme me, asingar nə dɛng pad me ca. Cendi gir ha 'ywaa nare nə Israyel di damgi lə Piyarot gi i mana gi Baal Sepon dirəwə tiba, kuray gi geche biwə ib.

¹⁰ Mana gi dole gi Ejibti di ha gir nare nə Israyel sidəgi lə ib mwom da, cendi u dirəgi daa yəriw me gu: «Ay, nare nə Ejibti di pamandi yala tarandi lə!» Láɲa àlgi naɲe me, cendi soji 'wogi Aba dama gi dirəw birɨn maɽijagi daa naɲ,

¹¹ me cendi wayiw Moyis ba da: «Mə walanin yala nim dara ba nə marnanin bam dɨn dwaɽi lə ka dana mo? Mana gi siɲa di Ejibti lə da, mana gaba mugdə nare ilə naɲ bədə mo? Mə walanin ganda nim bam siɲa di Ejibti lə di dana mo?

¹² Tanga mana gi də warang nim siɲa di Ejibti lə siɲ di da, nə wayamnin ba mə kalnɛnin mana min gaa bədə mo, ba nə àlginin nare nə Ejibti kwaynani di lə jang gaa bədə mo? Ta di biya dɔy made di nə ilənin maradi lə bam dɨn dwaɽi lə ka di bam.»

¹³ Ɔɽi Moyis waygi da: «Láɲina bədə! Dibinə wayna le mana min jang me, anə ha yara kidə gi Aba dama gi dirəw birɨn ha kidəng daa laba di! Nare nə Ejibti nə anə yərgi laba ka di, dɛɲ anə ha yaragi dɛng bədə birɨn!

14 'Yeni da, damna biḁəng miḁimi àlna mani min bəḁə. I Aba dama gi ḁirəw biḁiṇ di me ha jara say biḁəng aṇju.»

Māṛī jəgi nare nə Israyel birmə mana gi kuray gi geche dalawə

15 Iṛi Aba dama gi ḁirəw biḁiṇ wayiw Moyis ba da: «Mə soy 'wogin indi bá dana mo? Waygi nare nə Israyel di gi bwarna birmə lə hana le.

16 Iḁim da, u cilang ḁima gil daa kurayyə jə birmə me, nare nə Israyel ha hára wayniyə kuray dalawə cilangaw nim.

17 Me indi ni da, nə ha àla nare nə Ejibti di kal ḁidəgi wayna le, gi bwarna kurayyə di 'ywarnang tarangə. Mwom da, nə ha gilə dwana ni di idi àla láṇa mana gi dole day gi nə asingar duwa ḁidəgi lə me, pus duwa ḁidə me, nare woni ajila gi leme ḁidəgi lə me, buḁdigi ḁodə.

18 Me mana gi nə gilnə dwana ni di idi àla láṇa dole diwə me, pus duwa ḁidə me, nare woni ajila gi leme ḁidəgi lə me, buḁdigi ḁodə di mwom da, nare nə Ejibti di ha 'wacṇa dara indi di, nə i Aba dama gi ḁirən biḁiṇ di.»

19 Paja gi daa ginə Māṛī duwa gi pii indara nare nə Israyel ḁirəgi lə di, cwara hára indər taragi lə ha gandagi me, sawe gi pii ibə mana ḁirəgi lə di kaw, cwara hára ibi mana taragi lə me ca.

20 Sawe gi ta di, ibi mana gi nare nə Ejibti bulə day gi nare nə Israyel lə sabigi ḁodə korgiṇ sir. Tuliṇ di nare nə Ejibti dayyə da, sawe di cor gidi dilim me, tuliṇ di nare nə Israyel dayyə da, sawe di cor ácṇigi mana bam gi changa. I yande me, changa di ta di dwaṛi lə pad da, nare nə tuliṇ di

alə ta lə nyama hára kwandagi nə ka sidəgi lə bədə me, nə ka kaw, nem hára alə ta bədə me ca.

²¹ Iri Moyis u isəw gil iji kuray di dalawə mwom da, changa di ta di dware lə pad Aba dama gi dirəw birin biyə gale gi dwana tulin di jomniyə me, gale di toji nimi bam ka me, ka me jəgi birmə kuray dalawə.

²² Mwom da, nare nə Israyel bor ha wayniyə kuray dalawə. Me nimi nə kurayyə di dayar daa isiragi gi abeyə me, gi jeleyə me, wun ya gər gi hoy ta de.

²³ Nare nə Ejibti 'yor nare nə Israyel di taragi lə. Leme nənə dole duwa pad me, pus duwa pad me, woni ajila gi leme pad me bor ha taragi lə kuray dalawə.

²⁴ Iri gi manapir da, Aba dama gi dirəw birin gi ilə mana gi saweyə me dūwa lə me di, kal dirəw yər nare nə Ejibti ladi me cendi cor kijabi sidəgi cendi woni ciri gang.

²⁵ Aba dama gi dirəw birin mendi pus day di gidadi bam imdi wàa kaláng bam mwom da, cendi soji ba da: «Ay, cwarnandi bi, wànandi le hən gi nare nə Israyel di, dara Aba dama gi dirəw birin di ilə wagi lə jara ganandi say.»

²⁶ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Yé isəm iji kuray me, kal nimi nə kurayyə di cwarnay mana dayyə bi layna nare nə Ejibti di me, pus day di me, woni ajila gi leme di me bam.»

²⁷ Moyis yé isəw gil iji kuray me, mana ba a wal bam dīm da, nimi nə kurayyə di cwara mana dayyə bi. Me nare nə Ejibti woni 'ywaragi di,

cwara ba gi wà le mwom da, jisgi yande, cendi 'yo nimi ilè dirègi lè me, Aba dama gi dirèw birin nongrigi bogi nimiya.

²⁸ Nimi nè kurayyè di lay pus di me, woni ajila gi leme me, asingar nənə dole duwa pad me ca. Nare pad nè bor yá kurayyè 'yor nare nè Israyel taragi lè ta di, nimi laygi 'yègi bam pad, gun min tenene kaw wor bil bədə.

²⁹ Me nare nè Israyel da, ha day wayniyè kuray di dalawè me cilangiw nim. Me nimi nè kurayyè di dayar daa isiragi gi abeyè me, gi jeleyè me, wun ya gər gi hoy ta de.

³⁰ Wála gi ta lè di, Aba dama gi dirèw birin kide nare nè Israyel daa nare nè Ejibti isiragi lè. Mwom da, nare nè Israyel di yər nare nè Ejibti kumbi day 'ya lè mana gi kuray biwə.

³¹ Mana gi ta lè di, nare nè Israyel yər Aba dama gi dirèw birin isəw duwa gaba dwana gi anji jər gi say gi nare nè Ejibti di mwom da, cendi lan̄iw me, kal dusirègi diwə me, Moyis gi i aba àlaw giyè di diwə me ca.

15

Diri dinə Moyis duwa

¹ Mwom da, Moyis day gi nè nare nè Israyel tu diri di idi bwaw Aba dama gi dirèw birin siwə ba da:

«Nə ɔr ba nè tu diri bow Aba dama gi dirèw birin di siwə,

dara anji àla abnani di geche.

Anji bwaa leme me woni ajilagi me kurayyè.

² Aba dama gi dirèw birin da, i dwana ni me,

i gun gi nə ha tow diri bwaw siwə me,
dara anji kidən daa.

Anji i Mǎrī ni, nə ha bwaw siwə!

Anji i Mǎrī ginə aban duwa,

nə ha 'wagaw gi jilay dara gasinani duwa.

³ Aba dama gi dirəw birin di i aba jara say gaba
dwana.

Sumiw da, i Aba dama gi dirəw birin!

⁴ Anji nwangra pus di idi jara say dinə dole gi
Ejibti duwa

me asingar duwa pad me bwagi kurayyə.

Woni jara say duwa woni dwana

marbi bam mana gi kuray gaba Dirwa
dalawə.

⁵ Ku ginə nimi day gobi didəgi lə,

me cendi dɔndibi dodə nimi gindəgi lə ya
kuɾa de.

⁶ Ijim Gaba dama gi dirəm birin di,

isəm gi abe gilə dwana duwa.

Isəm gi abe dilana woni maɾande dima 'yági
bam.

⁷ Ijim da, mə i gun gi geche 'yang,

mə bugdə woni maɾande dima bam.

Dusi dima di swaa di uləgi bam

ya dūwa ba di ul nim gi chemde ta de.

⁸ Mə koo gale gi geche da,

nimi dayara daa mana min me,

ku day da, dayara hwaa daa wunə ya gər ta
de.

Ku di ilə gwaba lə,

nimi nə kuray don duwa lə di gemsara daa.

- 9 Woni maṛande nin waya ba da:
 "'Ywarnandi gandagi le taragi læ,
 də hárang 'ywagi le.
 Də hárang chaba mani day nə 'ywaa bam isə
 sidəndi læ.
 Də hárang 'yági bam gi suginəne inda nə
 sore me ca."
- 10 Me ijim Gaba dama gi dirəm birin di,
 mə koo gale dima gi geche mana gi kurayyə,
 me kuray di laygi me,
 cendi dɔndibi dodə nimi nə dungeyə ya biri
 de.
- 11 I mãĩ gi we me wunim ijim Gaba dama gi
 dirəm birin di mo?
I wi me ladi wun minaw jiga ya ijim de me,
 gi ha bwaw nim gi jilay mo?
Gasinani dima da, àl lána nañe me,
 mə àl mani nə daña me ca.
- 12 Mə 'woo isəm gi abe daa da,
 sina mugdi woni maṛande nin dodə.
- 13 Gi dusi dima di lade di,
 mə indara nare dima nə mə kidəgi daa di
 dirəgi læ,
dwana dima wolgi ha gandagi mana gi lade
 gi wun minaw jiga gi mə dam læ di.
- 14 Mana gi nare nə sina di dāngə ba gi doy gwale
 gi ta di da,
 lána àlgi, sidəgi sadigi tag tag.
Nare nə Pilisi, lána bugdigi dodə.
- 15 Dolgə nənə nare nə Edom day, lána àlgi le me,

woni dwana nənə nare nə Mowab day kaw,
láña àlgì nañe me,
nare nə Kanan sɪdəgi wagi nañe me ca.

16 I ijim Gaba dama gi dirəm bɪrɪn di me,
mə àl mani nə daña gi isəm gaba dwana me,
láña bugdigi nim dodə.

Cendi kidi nare nə mim nem àla mani mɪn bədə,
bɪraa nare dɪma ha cilangi bam bá do,
nare nə mə kɪdəgi daa di ha gɪndəgi saw nim
bam bá do.

17 Ijɪm Gaba dama gi dirəm bɪrɪn di,
mə ha wàla nare dɪma hára gandagi chégi
kura dɪma di sim didə,
dara cendi ba damna lə.

I mana gi mə ɖangrɪ dara ba mə dam lə,
ijim gi Aba ciri nin.

I mana gi ta lə di me mə chí kulu dɪma gi mə
biyiw kaliw jiga di gɪndiw lə me ca.

18 I sɪdi, Aba dama gi dirəw bɪrɪn di
ha lama dwārɪ i gi dirɪn bɪrɪn!»

Diri dinə Miriyam dira

19 Mana gi leme nənə dole gi Ejibti duwa me,
pus duwa di idi jara say me, nare duwa woni
ajila gi leme me, ba gi bor ya kuray dalawə da,
Aba dama gi dirəw bɪrɪn cwaa nimi nə kurayyè
di didəgi lə bi. Me nare nə Israyel day da, ha
wayniyè cilangi gi kuray di.

20 Iri Miriyam di i idi cimə Mārɪ biw, tandi i
Arō chidiw, u banjil dira daa tu. Me namde nə

Israyel pad lay banjil day isiragi læ dimə pamdi gi ɲara tardi læ me ca.

²¹ Miriyam ugi kwandagi diri ba da:

«Tunə diri bwanaw Aba dama gi dirəw birɪŋ di siwə,

dara anji àla abnani di geche.

Anji bwaa leme me woni ajilagi me kurayyə.»

Nimi nə Mara

²² Ɔri Moyis so gi nare nə Israyel di daa mana gi kuray gaba Dirwa di biwə me, ha gandagi iji mana gi din dwaɽi di gi 'wogidi Chur. Cendi àl wála subu hára læ din dwaɽi læ me, cendi 'yo nimi nə chàa bədə.

²³ Ɔri cendi gir mana min gi gi 'wogiw Mara. Mana gi Mara da, nimi ilə me cendi nem chàa gi nimi nə ta di bədə, dara nimi di dʌɲe. I ta di me, gi 'wogi nim gi mana gi ta di «Mara» di, *gindiw di biyə da, i «dʌɲa»*.

²⁴ Mwom da, nare nə Israyel birɪŋ hirajiw Moyis ba da: «Ka da, də hárang chàa i na mo?»

²⁵ Ɔri Moyis soy 'wogi Aba dama gi dirəw birɪŋ me, anji giliw habda biw mwom da, Moyis u habda biw di àl nimi nə ta læ di me, nimi di cor gidi nə lade.

I mana gi ta læ di me Aba dama gi dirəw birɪŋ 'yàgí nim gi nare nə Israyel bii gi 'woo læ me, mani nə cendi ba àlnagi læ me ca. I mana gi ta læ di me, anji girsəgi dara yara gi dusirəgi di cendi kaldi diwə di me ca.

²⁶ Anji waygi ba da: «Anə àlna indi Gaba dama gi dirən birɪŋ gi nə i Mǎɽi dan di bin me, anə àlna mani nə tɪba dirənnə me, anə àlna bii ni gi

'woo di gi birmə duwa ladi me, anə àlna mani pad nə nə irməng gandagi di gi birmə day bá bá me da, mwom gi nə bwagi nare nə Ejibti ta di, min tenene kaw, nə ha àsang gandiw bədə birin. Dara i indi Gaba dama gi dirən birin di me, nə i aba swang daa mwom dannə indi.»

²⁷ Iri nare nə Israyel di yala mana min gi gi 'wogiw Elim. Mana gi ta lə di nimi gindəgi swaa lə jiga jiga nem mwaj dii sir me, tumbur ginin wurgisubu me ilə. Cendi dangri kundi day mana gi ta lə di me, damdi nim lə nimi bidəgi lə ib ib.

16

Mãrĩ isə nare nə Israyel mana gi din dware lə

¹ Iri nare nə Israyel pad dayyə cimə daa kala mana gi Elim di bam gira ha dama din dware di gi 'wogidi Sin. Sin di, dam i Elim bulə day gi Sinayyə. I gi wála mwaj bii jii ginə duru gi sirrə gi cendi dimə nim bam siŋa di Ejibti lə di.

² Mana gi din dware lə di da, nare nə Israyel pad dayyə hirajigi nə Moyis day gi Arō.

³ Cendi waygi ba da: «Dee Aba dama gi dirəw birin 'yánanin bam siŋa di Ejibti lə da, biya. Alə ta di, nə wamanin kabni gi 'wanba bisabe daa me mapa me ibdənin. Iri caga ka da, anə walanin pad ninnə hára nim din dware lə ka dara cherni ba 'yánanin bam mo?»

⁴ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Nə ha 'wāa mapa daa siyaya lə bwang dodə me, gi wála wála da, wi kaw ha laya nyama wama duwa gi wála minnə bá bá. Nə ha àla yande dara girsəng yara gi dusirəng, dara gaa

anə ha pama bii ni gi 'woo di labaa, anə ha pamaw bədə mo?

⁵ Me wála gi kubiyə da, anə hana dara laya gi mapa di da, anə ha layaw nyama wama gaba wála sirrə. Anə ha layaw dwaya wála gi pii piyē di bam.»

⁶ Iri nə Moyis day gi Arō waygi nare nə Israyel pad ba da: «Turgi di laba lə da, anə ha 'wacna dara ba i Aba dama gi dirəw birin di me ba diməng bam siŋa di Ejibti lə di anju.

⁷ Me sanga gi jomni da, anə ha yara 'ywagda ginə Aba dama gi dirəw birin duwa, dara anji doy hiraja gi anə hirajaw di. Dara nenin da, nə nemnin nare na me, anə hirajinin mo?»

⁸ Moyis waygi ba da: «Turgi di laba lə da, Aba dama gi dirəw birin di ha 'yàng kabni anə ha wama me, sanga gi jomni kaw, anji ha 'yàng mapa anə ha wama ibdə me ca. Əw, hiraja gi anə hirajaw di yá indara sumiwə. Nenin da, nə nemnin nare na me, anə hirajinin mo? Anə hirajinin i nenin bədə, me anə hirajiw i Aba dama gi dirəw birin.»

⁹ Iri Moyis wayiw Arō ba da: «Waygi nare nə Israyel pad dayyə gi chidibinə daa Aba dama gi dirəw birin di dirəwə ib, dara anji dwaya hiraja gi cendi hirajiw di.»

¹⁰ Mana gi Arō ilə wayagi nare nə Israyel pad dayyə gwaleyə da, cendi co dirəgi iji din dwaŋi lə me, jisgi yande da, cendi yər 'ywagda ginə Aba dama gi dirəw birin duwa mana gi siyaya dalawə.

¹¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:

12 «Nə doy nare nə Israyel hiraja day gi cendi hirajin di. Ha wayagi da: Turgi di laba lə da, anə ha wama kabni me, sanga gi jomni kaw, anə ha 'ywaa mapa naŋ wama ibdə me ca. I ta di me, anə ha 'wacŋa dara indi di, ba nə i Aba dama gi dirən bixiŋ gi nə i Măŋi dan di.»

13 Gi turgi da, guy bixiŋə gira bor 'yarbar mana gi nare nə Israyel dam lə pad, me sanga gi jomni da, mana gi cendi dam lə di tariwə cab cab da, u chichiri əŋ daa.

14 Mana gi chichiri di bor bam dīm da, cor mani nə burgədə bani hiŋe hiŋe wun ya swagə dirəgi de wor ilə dodə siŋa lə.

15 Mana gi nare nə Israyel di ba gi yər mani di mwom da, cendi ūrbi sidəgi ba da: «Mani nə ta di, i na yande mo?» Dara cendi 'wocŋ mani di bədə. İŋi Moyis waygi da: «Ta di, i mapa gi Aba dama gi dirəw bixiŋ 'yàng dara anə banə wamna.

16 Dwayna, mani nə Aba dama gi dirəw bixiŋ irməŋg gandagi di me, i ta: Layna kal nyamna wama giŋə gun minnə bá bá. Gun min da, laynaw nyamna ya koro min min de. Gun gaba laya di, a layna irminə gi nare nə dam gandiw kundi dalawə min di giŋə dayyə.»

17 Nare nə Israyel di əl ya ba gi irmigi nim de. Nə min lay day naŋ me, nə yab lay day bani me ca.

18 Mana gi cendi irim mani nə cendi layagi di da, gun gaba laya naŋ da, woriw bil dodə bədə, me gun gaba laya bani da, wama di jaliw bədə me ca. Wi kaw lay mana gi dwana duwa di idi wama lə bá bá.

19 Ɔri Moyis waygi nare nə Israyel ba da: «Kal gun gamna mani nə wama nə ta di walna daa bədə.»

20 Cor nare nə yab yi gwale ginə Moyis duwa di bədə, me gam mani di wal daa, mwom da, mani di bo daŋ me ɔo le me ca. Ɔri Moyis dusiw so didəgi lə.

21 Gi jomni bá bá da, cendi lay nem wama dayyə. Me dawa ən mwom da, mani nə wor dodə siŋa lə di cor loŋər bam.

22 Me wála gi kubiya da, cendi lay mani di nem wama gaba wála sir. Gun min da, cendi layiw mani di nem ya koro sir sir de. Mwom da, gechide woni yara nare nə Israyel didəgi pad hára gira cimiw Moyis daa.

23 Me anji cogi lə diiyə ba da: «Ta di i mani nə Aba dama gi dirəw birin irməng gandagi di bag. Dara sanga da, i wála gaba bwaa gwayni, i wála duwa anju. Babbina mani nə Ɔr babda me, hangdina mani nə Ɔr hangda le me ca. *Anə wamna me* gindəgi nə wor dodə da, bwanagi gamnagi dara sanga.»

24 Mwom da, cendi gam mani gindəgi nə wor di biraa sanga, ya Moyis ba a wayagi nim de. Mani di bo daŋ bədə me, ɔo bədə me ca.

25 Ɔri wála gi *wurgisubu lə da*, Moyis waygi da: «Mani gindəgi nə wor nə anə gamgi daa di, wamnagi laba ɔim, dara laba da, i wála gaba bwaa gwayni dara asaw Aba dama gi dirəw birin di sumi gi 'waga diwə. Laba da, anə ha 'ywaa mani nə anə womgi di bam iche bədə.

26 Wála kubi dalawə da, anə ha laya mani nə

anə womgi di. Me wála gi wurgisubu læ da, i wála gaba bwaa gwayni, anə ha 'ywagi bədə.»

²⁷ Cor wála gi wurgisubu læ di, nare nə Israyel nə yab gandi ha dara laya gi mani nə wama di, me cendi 'ywaa mani min bədə.

²⁸ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Anə ha ginə yəə gi bii ni gi 'woo me gilə ni me bam di, i biraa mindi na bá mo?

²⁹ Yarna, nə 'yàng wála gaba bwaa gwayni di, i dara anə banə bwana gwayni. I dara yande me wála gi kubiyə da, nə 'yàng mani nə wama gaba wála sir. Me wála gi wurgisubu læ da, wi kaw damna ulay duwa læ. Gun min kaw, dimnə iche bədə.»

³⁰ I ta di me, wála gi wurgisubu læ da, nare nə Israyel dam bo gwayni di.

³¹ Iri nare nə Israyel 'wogi wama gi ta di sumiw «man», *gindi di biyə i «Mani nə ta di, i na yande mo?»*.^{*} Man di wun ya swagə dirəgi nə burgədə nə bani hiñe hiñe de. *Mə wamnaw da*, 'ywala duwa wun ya baŋgaso gi gi piyiw gi dumbu ta de.

³² Iri Moyis waygi nare nə Israyel ba da: «Dwayna, mani nə Aba dama gi dirəw birin irməng gandagi di me i ta: Irminə man di koro min bwanaw daa gamnagi mwəgirang, dara dan cendi ha yara mapa gi nə 'yàng anə wama mana gi din dwari læ, wála gi nə diməng nim bam siña di Ejibt i læ di.»

³³ Moyis wayiw Arō ba da: «U bisa min me, mə lay man di koro min bo læ me, mə ha chəw Aba

^{*} **16:31 16.31** *man* Yarna berse gi 15.

dama gi dirəw birin dirəwə dara kal warnagi dindirang me mwāgirang me ca.»

³⁴ Arō àl mani nə Aba dama gi dirəw birin irmiw Moyis di. Anji u bisa gi man ilə dwaliṇyə di ha chəw mana gi sandug dinə Mārī duwa di idi gama mani woni milan di† dirədi lə dara kal ba gi gamnaw lə mana gi ta lə di.

³⁵ Nare nə Israyel wom man di bam din dware lə biraa diməgi nim siṇa di idi dama lə di bá àl aliya ginin wodi. Cendi wom man di biraa girgi nim pale gi siṇa di Kanan lə di bá.

³⁶ *Gun min da, gi irmiw man di le gi koro min bá bá.* Koro di ta di, gi 'wogidi gi bii gi ebirə «omer» me, omer dalaw mwaj da, u i «epa» dalaw min.

17

Mārī 'yàgí nare nə Israyel nimi nə chàa

¹ Iri nare nə Israyel pad dayyè kal din dware di Sin di bam cimgi hargi pii pii mana gi Aba dama gi dirəw birin biw gi irmigi nim lə di bá bá. Wála min, cendi ha gira dangra mana day gaba dama mana min gi gi 'wogiw Repidim. Me mana gi ta lə di, cendi 'yo nimi nə chàa bədə.

² Mwom da, cendi nasi gi Moyis wayiw ba da: «'yànin nimi nə chèninne!» Me anji cogi lə diiyə ba da: «Dana me anə nasibi gandin yande mo? Anə girsə Aba dama gi dirəw birin dana mo?»

³ Me nare nə Israyel di, machè àlgì naṇe me, cendi àliw Moyis gwale ba da: «Mə cimənin daa

† **16:34 16.34** *sandug dinə Mārī duwa di idi gama mani woni milan*
Yarna sandug di dangra dira mana gi Kirara gi daa (Exode) 37.1-9.

siɲa di Ejibti læ di dana mo? Mə ùr dara nenin me, dindiranin me, mani nin nə paga me da, machè ba 'yánanin bam pad mo?»

⁴ Iri Moyis soy 'wogi Aba dama gi dirəw birin ba da: «Nare nə Israyel di da, nə ha àlagi i man mo? Wor ib da, cendi ha jaran gi kuɾa 'yán i bam.»

⁵ Me Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Wol nare nə Israyel nə dirəgi nagdi yab gandum me, indər nare nə Israyel di dirəgi læ. U cilang dima gi mə awra gi nimi nə kuray gi Nil di daa isəmmə, me bwarna hana.

⁶ Me indi da, nə ha dɪbə læ alə dirəmmə pii kuɾa di gi 'wogidi Horeb didə. Mə gira ha awra kuɾa di me, nimi ha ganda mana gi kuɾa læ di mwom da, nare nə pad ta di ha chàa.» Me Moyis àl mani nə Aba dama gi dirəw birin wayiw gandagi di mana gi nare nə Israyel nə dirəgi nagdi di dirəgi læ.

⁷ Mwom da, anji 'wogiw mana gi ta di sumiw «Masa» me «Meriba» me. *Masa di, gi bii dayyə da, gindiw di biyə i «Girsə» me, Meriba da, i «nasa» me ca.* Dara nare nə Israyel di nasa gi Moyis me, girsə Aba dama gi dirəw birin me ca. Cendi way ba da: «Aba dama gi dirəw birin di, ilə dwaɾandi læ labaa, ilə bədə mo?»

Nare nə Amalek jirim nare nə Israyel say

⁸ Wála min, nare nə Amalek hára jər say gi nare nə Israyel mana gi Repidim.

⁹ Mwom da, Moyis 'wogi Josuwe me wayiw ba da: «Anjirindi abje woni dwana woni jara say kwandagi dwaɾagi læ me, mə gandi ha jara say

gi nare nə Amalek. Me indi da, sanga nə ha hára naga díbə daa kuṛa dídə gi cilang ginə Mǎṛi di isənnə.»

¹⁰ Josuwe àl mani nə Moyis wayiw gandagi di. Anji gandi ha jara say gi nare nə Amalek. Me Moyis me Arō me Hur me da, nagi day ha daa kuṛa dídə.

¹¹ Mana gi Moyis unə isəw daa da, nare nə Israyel àl dwana naṇ. Me mana gi anji àsina isəw di dodə da, i nare nə Amalek me àl dwana naṇ cendi.

¹² Moyis di daṛinjaw cor maru mwom da, Arō day gi Hur 'woo kuṛa àsiw me, anji dam kuṛa di dídə. Arō yi daṛaw min daa me, Hur kaw yi duwa di min daa me ca. Cendi yibi daṛinjaw di daa biraa dawa d'ondi nim bá.

¹³ Me Josuwe àla abnani 'yáa nare nə Amalek bam gi suginəne nə sore.

¹⁴ Iṛi Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Jangi mani nə àlal ta di dodə maktubu lə gam daa, dara kal nare nimnəgi bam bədə. Me mə wayiw Josuwe ba nə ha myanda nare nə Amalek bam gi dirin birin. Siṇa dídə ka da, gun min kaw dusiw ha gow daa dídəgi lə bədə d'im.»

¹⁵ Iṛi Moyis aw mana gaba bwasa Mǎṛi mana gi ta lə di, me 'wogiw sumiw ba: «Aba dama gi dirəw birin 'yàn birmə nə àla abnani.»

¹⁶ Me anji way d'ang ba da: «Nare nə Amalek swaa gi say gi Aba dama gi dirəw birin di, yande da, Aba dama gi dirəw birin ha jara gandagi le gi swaa day bá bá gi dirin birin.»

18

Jetiro ha 'ywaa Moyis

¹ Iri Jetiro ginə Moyis dyaməw abadi gi i aba bwaša Mārī mana gi siṇa di Madiyannə doy mani nə Mārī əlgə pad dara waw gi Moyis lə me, wagi gi nare nə Israyel nə i nare duwa di lə me. Anji doy dara ba i man me Aba dama gi dirəw birin ba dimə nare nə Israyel bam siṇa di Ejibti lə mo?

² Mwom da, anji wala durməw di Sepora di Moyis udi deme di hára gandi. Tandi, tanga Moyis codi 'wò abadi siwə.

³ Anji wala Sepora dindadi nə sir di daa me ca. Dine nə sir di, Moyis 'wogi w gi manjili sumiw Gerchom, *gi bii dayyə da, gindi w di biyə i «mije»*. Anji 'wogi w yande dara anji way ba i mije gi ba yala dam i siṇa di nare dayyə.

⁴ Me aba tari w da, anji 'wogi w sumiw Eliyejer, *gindi w di biyə i «Mārī ni i aba wannə»*. Anji way ba da: «Mārī ginə aban duwa gira wannə kidən daa dole gi Ejibti suginə duwa di chere bidə.»

⁵ Jetiro wol dine nə sir di me, durməw di Moyis dyaməw di me, ha gandagi 'ywaa gi Moyis mana gi din dware di i kuṛa dinə Mārī duwa tuldi lə ib, mana gi Moyis dam lə di.

⁶ Jetiro giy ha wayaw Moyis ba da: «I indi mwám gi Jetiro di. Nə yalam gi dyam me dindadi nə sir di me ca.»

⁷ Mwom da, Moyis dimə hára 'yo mwáw di me, piy gubirəw dodə dirəwə me, jirmiw yiw nim siwə. Iri wi kaw ur jaw labiya duwa, labiya duwa mwom da, cendi dim ha kundi ginə Moyis duwa dalawə.

⁸ Ɔri Moyis kibiw mwáw di mani pad nə Aba dama gi dirəw birin əláv dole gi Ejibti me, əlagi nare nə Ejibti me, dara nare nə Israyel di. Anji kibiw wamani pad gi ba gi 'ywaw hára lə birmə lə, me ba i gi birmə gi man me, Aba dama gi dirəw birin ba kidəgi nim daa di mo?

⁹ Jetiro siw 'yoliw naŋe dara ladni gi Aba dama gi dirəw birin əla gi nare nə Israyel kidəgi nim daa nare nə Ejibti isiragi lə di.

¹⁰ Anji way ba da: «Kal Aba dama gi dirəw birin gaba kidəng daa kwaynaniyə dole gi Ejibti isəwə me, nare nə Ejibti isiragi lə me di, sumiw 'wagina!

¹¹ Caga ka da, nə 'wocŋ dara Aba dama gi dirəw birin di gasinani duwa doy domde nə nare bosigi irmigi mǎŋi day bam pad. Anji giləgi nare nə Ejibti gasinani duwa di wála gi cendi giləgi gi nare nə Israyel dirəgi lə di.»

¹² Ɔri Jetiro ginə Moyis mwáw di, u mani woni ulə əláv gi Aba dama gi dirəw birin di sarga me woni bwasaw nim me. Arō day gi nə nare nə Israyel nə dirəgi nagdi hára wom mani nə bwasa di gi Jetiro ginə Moyis mwáw di min Mǎŋi dirəwə.

Jetiro gisi Moyis dara giyə duwa

¹³ Sanga dira da, Moyis dam ilə əlagi nare nə Israyel sariya lə. Me nare nə Israyel di dam gi jomni biraa turgi bá, bedi dara ba gi hára dirəwə.

¹⁴ Mana gi Moyis mwáw di yər wamani gi Moyis 'yow dara nare nə Israyel didəgi di mwom da, anji wayiw Moyis ba da: «Mə əl giyə dima di i man yande dara nare di mo? Mə dam gasinaniyə

di minam min tenene dana me, nare nə pad ta di hára 'yarbar dirəmmə dībi bēdim gi jomni bíraa turgi bá yande dana mo?»

¹⁵ Moyis cow lə diiyə ba da: «Nare di hára 'yon dara Mǎřĩ ba waynagi i gwale.

¹⁶ Mana gi nare di 'ywana gwale lə bulə dayyə da, cendi hára 'yon mwom da, nə agi gwale day di me, nə gilgi bii gi 'woo ginə Mǎřĩ duwa me, nə gilgi mani nə Mǎřĩ irməgi di bá bá me ca.»

¹⁷ Cor Moyis mwáw di wayiw ba da: «Mani nə mə əlgĩ ta di, ladi bədə.

¹⁸ *Mə àl yande ta di*, dwana dima ha 'yaṇa i bam me, nare nə ilə gandim di kaw, dwana day ha 'yaṇa i bam me ca. Dara giyə gi mə ilə àlàwə ta di wom naṇe. Minam min da, mə ha nyama àlàw 'yaṇa lada bədə.

¹⁹ Caga da, doy, nə ilə gisəmmə, me kal Mǎřĩ ina lə gandim. İjim da, dībi nare nə İsayel di dirəgi lə, me mə wayiw Mǎřĩ gwale day.

²⁰ Mə ha giləgi bii gi 'woo ginə Mǎřĩ duwa me, mani nə Mǎřĩ irməgi di bá bá me ca. Mə ha giləgi birmə gi cendi ha 'wów me mani nə àla nə lade me ca.

²¹ Dang da, mə anjir abje nə nem àla mani me, nə lánıw Mǎřĩ me, nare sідəgi nə tiba me, woni ùrə gun ba 'yànagi gursi dara ba myandinaw gi gwale bam bədə me ca. Nare nə ya ta de di, mə ha chígdəgi gechide nə nə nare nə sabar dodə nem dubu me, nə nem aru me, nə nem giniṇ jii me, nə nem mwaj day me ca.

²² Cendi ha agi nare nə İsayel di sariya gi wála wála cendi. Me gwale gi wome da, gi hane nim

dirəmmə ijim, me gwale gi wome bədə da, gi dāngriṇaw cendi. I yande me, giyə di ha hibalam daa siṇ, dara cendi um giyə gi yab bam.

²³ Mə àlna yande me, Māṛī ùrnə me da, mə ha 'ywaa dwana di idi àla giyə dīma di ladi, me nare nə pad ta di kaw, ha cwara hára ulay dayyē gi labiya me ca.»

²⁴ Moyis yi gisəni ginə dyaməw abadi duwa di me, àl mani pad nə anji wayiw di me ca.

²⁵ Anji anjir abje nə nem àla mani mana gi nare nə Israyel dwaṛagi lə pad, me chigdigi gechide nənə nare nə sabar dodə nem nare dubu me, nə nem aru me, nə nem ginin jii me, nə nem mwaj me di day me ca.

²⁶ Gechide nə ta di, agi nare sariya le gi wála wála. Gwale gi wome da, cendi háraw gi Moyis me, gi wome bədə da, a sariya duwa cendi me ca.

²⁷ Iri Moyis kaliw dyaməw abadi di birmə, anji cor ha ulay siṇa duwa lə bi.

19

Māṛī ùr ba a yi milan gi nare nə Israyel

¹⁻² Iri nare nə Israyel cim kal mana gi gi 'wogiw Repidim di bam. Duru gi subu gi cendi dīmə nim bam siṇa di Ejibti lə wála duwa gi minnə da, cendi gira ha dama dīn di gi 'wogidi Sinayyē. Cendi dāngri kundi day mana gi kuṛa dirədi lə tiba me dam nim lə dīn di dwaṛi lə.

³ Iri Moyis ilə naga lə dara hára daa kuṛa didə 'ywaa Māṛī mwom da, Aba dama gi dirəw birin 'wagaw daa kuṛa didə di me wayiw ba da: «Doy,

gwale gi mə ha wayagi nare nə İsrayel nə i Jakob mwàgıraw di me i ta:

⁴ Anə yara mani nə nə àlagì mana gi sına də Ejibti lə di gi dirəng dan. Nə àla i man me, nə layang nim daa bajımannə ya dugıri ba di lay gi dındadi de, hára nim sinnə ka di.

⁵ Caga ka di, anə yinə gwale ni àlna gi giyə me, anə dıbinə mana gi mılan di nə yi gandang di lə jang me da, anə ha lada le dirənnə mana gi nare nə gındəgi wor pad di dıwaragi lə. Sına didi ka pad da, i ni indı,

⁶ me 'yeni pad dannə da, anə ha 'ya i woni bwasan indı gi Măĩ me, anə ha 'ya i nare ni nə nə biygi kalgi mındagi jiga me ca. Ta di me i gwale gi mə ha wayagi nare nə İsrayel di.»

⁷ İri Moyis cwara hára mana day gi dama lə di bi, me 'waga nare nə İsrayel nə dirəgi nagdi me cimgi gwale gi Aba dama gi dirəw bırıñ wayaw gandi w di daa pad.

⁸ Nare nə İsrayel di pad, dáy bídəgi min way ba da: «Əw, mani pad nə Aba dama gi dirəw bırıñ waynin gandagi di, nə hanin àlagì le.» Mwom da, Moyis ha ciməw Aba dama gi dirəw bırıñ gwale gi nare nə İsrayel cow lə diiyə di.

⁹ Me Aba dama gi dirəw bırıñ wayıw Moyis ba da: «Doy, nə hára lə gi sin ni 'ywam mana gi sawe gi nan dalawə waya gandıw gwale, dara kal nare di dwayna gwale gi nə ha wayam di. Mwom da, cendi ha kala dusirəgi dimmə ijim me ca gi dirıñ bırıñ.» İri Moyis cwara hára cimıw Aba dama gi dirəw bırıñ gwale ginə nare nə İsrayel day di.

Mãrĩ bamar gi Moyis daa kuṛa di Sinay didə

¹⁰ Iṛi Aba dama gi dirəw biṛiṇ wayiw Moyis ba da: «Cor ha wayagi nare nə Israyel di kalgi gi ɗangrĩna sidəgi wunnə míndagi jiga laba me, sanga me, gi wiyna barge day bam me ca.

¹¹ Kalgi gi ɗangrĩna sidəgi dara sanga di ta dira da, nə ha chéə hára lə mana gi kuṛa di Sinay didə, nare nə Israyel dirəgi lə pad.

¹² Me mə ha jàgi mana kuṛa tardi lə liwdi daa, me mə ha wayagi da: Asina angal dan ladi le! Kal gun nagina kuṛa di ta di didə bədə me, a chidinə sidə ib bɪlnədi bədə me ca. Gun gi bɪlnədi da, anji ùr i 'yáa gi bam.

¹³ Gun gi ta di, 'yáa duwa da, gun bɪlnəw gi isəw bədə. Gi jarnaw gi kuṛa labaa, gi usiṛinəw gi ɗeche 'yánaw nim. Ina i mani nə paga labaa, gun gi gisage kaw, gi kalnaw daa bədə. Me i dawa di pidim dara nimə bá do me, nare nə yab ha naga hára daa kuṛa didə di siṇ.»

¹⁴ Iṛi Moyis chéə daa kuṛa lə di hára 'yo nare nə Israyel di me, waygi cendi ba ɗangrĩna sidəgi wunnə míndagi jiga me, cendi ba wiyna barge day bam me ca.

¹⁵ Me anji waygi ba da: «Dangrĩna sidənge dara sanga di ta di me, kalna 'ya gi namdang dī me ca!»

¹⁶ Iṛi sanga di ta dira gi jomni da, mãrĩ iṛinji me, wurinji me, sawe gi geche mu kuṛa daa me, gi doy pidim nimə dira gi dwana. Mwom da, nare nə Israyel pad nə dam mana gi ta lə di sidəgi sadigi, dara lána àlgì le.

17 Moyis dimə gi nare nə Israyel di bam mana day gi dama lə, ha gandagi dara hára 'ywaa Mǎřĩ. Cendi hára gira đĩbi dodə kuṛa gindidi lə bam hiṇe.

18 Mwom da, kuṛa di Sinay di, sawe mudi daa dara Aba dama gi dirəw birĩṇ di chéə yala dibə lə didə, dùwa dwaṛi lə. Sawe gi ta di wun ya dùwa ba di urĩ nim mana gaba wáa diringəl lə me sawe đira gandi daa de. Me kuṛa di sidi đira pad gigdər daa gi dwana.

19 Pidim di ilə nimə lə naṇ naṇ, me mana gi Moyis waynaw Mǎřĩ gwale dā, Mǎřĩ kaw cow lə diiyə gi irĩṇjə me ca.

20 Aba dama gi dirəw birĩṇ chéə hára đibə kuṛa di Sinay didi di daa lə, me 'wogi Moyis ba hana, me Moyis nagi ha.

21 Iri Aba dama gi dirəw birĩṇ wayiw Moyis ba da: «Chí cor ha dodə bi, mə ha wayagi nare nə Israyel di, kalgi gi 'ywalminay hane sinnə dara yaran bədə. Cendi 'ywalminay hane da, nare naṇ dwaṛagi lə ha mara le.

22 Ina i woni bwasa Mǎřĩ kaw, kalgi gi đangrĩna sidəgi wunnə mĩndagi jiga do, pəgiṇ bədə da, indi Gaba dama gi dirən birĩṇ di, nə ha 'yági le me ca.»

23 Moyis wayiw Aba dama gi dirəw birĩṇ ba da: «Nare nə Israyel di ha naga hára daa kuṛa di Sinay di didə bədə. Dara i ijim gi sim dima me mə u bim waynin daa ba nə jànanin mana liwnə kuṛa di daa me, ba nə yarnadinin nim ba wun i minadi jiga me ca.»

24 Aba dama gi dirəw birĩṇ wayiw Moyis ba

da: «Chí ha dodə bi, me nagingay hane dan gi Arō ca. Me woni bwasa Mǎĩ me nare nə Israyel di me da, kalgi gi 'ywalminay hane dara yaran indi Gaba dama gi dirən bīrīn di bədə. Cendi 'ywalminay hane da, nə ha 'yāgi le.»

²⁵ Īri Moyis chéə hára bi 'yo nare nə Israyel di me waygi gwale gi ta di.

20

Mǎĩ 'yàgí nare nə Israyel bii gi 'woo mwaj

¹ Me gwale gi Mǎĩ waygi *nare nə Israyel* di me i ta:

² «Indi di, nə i Aba dama gi dirən bīrīn gi nə i Mǎĩ dan di. I indi di me nə dīməng bam sīna di Ejibti lə di tanga anə àla kwaynani lə di.

³ Anə ha hīrwə dwama irməw mǎĩ dara baman nim bədə.

⁴ Anə ha dāngra mani nə daa siyaya lə dúndirəgi labaa, nə dodə sīna didə dúndirəgi labaa, nə nimiyə dúndirəgi gidəgi dwama dan bədə.

⁵ Anə ha piyə gubirəng dodə mani nə ta di dirəgi lə milawdagī bədə, dara indi Gaba dama gi dirən bīrīn gi nə i Mǎĩ dan di, nə i aba halgini. Gun gi àlna mani nə hana lə bədə dirənnə da, nə ha àsaw wamani diwə. Me wamani gi ta di ha pama aba giñən bam di biraa mage duwa nə dii subu lə labaa, nə dii wodi lə bá.

⁶ Me gun gi ùrnən me unə bii ni gi 'woo di àlna gandiw giyə me da, nə ha àla gandiw ladni me, ladni di ta di ha pama mage duwa biraa hára nə dubu lə bá.

⁷ Indi Gaba dama gi dirən bīrīn gi nə i Māĩrī dan di, anə ha kubə sumin dōdə yag yag bədə. Gun gi kubinə sumin dodə yag yag da, nə ha kalaw pəgiñ bədə.

⁸ Kalna irmə dan mana gi wála gaba bwaa gwayni diwə. Biynəw kalnan gandiw gi dirəw jiga indi gi Māĩrī.

⁹ I wála kubi dalawə me anə ha əla giyə dan lə pad.

¹⁰ Dim da, wála gi wurgisubu lə da, i wála gaba bwaa gwayni gi nə əliw wun minaw jiga*: i wála ni dara əsan indi Gaba dama gi dirən bīrīn gi nə i Māĩrī dan di sumi gi 'waga dinnə di. Wála gi ta di dalawə da, gun min tenene əlna giyə bədə: İjim me, gorndim me, durməm me, kwaya dima me, kóy dima me, mani dima nə paga me, gun gi gindiw i Israyel bədə gi dam ciri gandang me da, gun min tenene əlna giyə bədə.

¹¹ Dara i wála kubi dalawə me indi Gaba dama gi dirən bīrīn di nə əsi daa me, siña me, kuray me, nə bo nīm gi mani pad nə ilə dwarzagi lə di me ca. İri wála gi wurgisubu lə da, nə hoy giyə ni di. İ ta di me, wála gaba bwaa gwayni da, indi Gaba dama gi dirən bīrīn di, nə biy bin wála gaba bwaa gwayni di diwə, nə biyiw kaliw gi dirəw jiga: i wála ni indi.

¹² Algi nə abam day gi im horimbə do me, mə ha dama siña di indi Gaba dama gi dirən bīrīn gi nə i Māĩrī dima di nə ha 'yām gandidi di didə tarim ha yāa siñ.

¹³ Mə ha 'yāa gun gi urə dima bədə.

* **20:10 20.10** Yarna Diyə gi mani gindəgi (Genèse) 2.3.

14 Mə ha kanja gun dyaməw bədə.

15 Mə ha mīyə gun mani duwa bədə.

16 Mə ha sawa gwale àsaw jam gun diwə bədə.

17 Kal dirəm mana gi ciri dinə jam gun duwa didə bədə me, deme dinə jam gun duwa didə bədə me, kwaya duwa diwə bədə me, kóy duwa didə bədə me, labe duwa diwə bədə me, kura duwa didə bədə me. Kal dirəm mana gi mani duwa nə 'ywaa min tenene didəgi lə bədə.»

18 İri nare nə İsrayel pad doy irinji ginə mǎrǐ duwa di me, pidim nimə dira gi nañ nañ di me. Cendi yər wurinji ginə mǎrǐ duwa me, sawe mu kuṛa di daa gwam. Me mana gi cendi yər mani nə ta di mwom da, sidəgi sadigi, dara lánna àlgi le, cendi dǐbi bam həñ gi kuṛa di.

19 Cendi wayiw Moyis ba da: «Waynin gwale di ijim me nə hanin yəə gwale di àla gi giyə. Dara ina i Mǎrǐ siw duwa birin me waynanin gwale da, nə hanin mara le.»

20 Me Moyis waygi ba da: «Lánina bədə! Mǎrǐ hára i dara girsəng yara gi dusirəng. Kal anə banə láninawe me anə banə àlna àcna bədə.»

21 Mwom da, nare nə İsrayel pad dǐbə bam həñ, iri Moyis duwa da, chidə hára dilim dinə sawe duwa di Mǎrǐ dǐbi lə dwalinə di sidə ib.

Mana gaba bwasa Mǎrǐ da, gi ha awaw i man mo?

22 İri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Doy, gwale gi mə ha wayagi nare nə İsrayel di me i ta: Nə wayang gwale daa siyaya lə, anə dwaya.

²³ Anə ha ɗangra domde gi tuda labaa gi jindar dara bwasagi ɓaman nīm indi bədə.

²⁴ Me anə ha ɗangra mana gaba bwasan gi jirbe dara ulə gi manī nə paga nə dine me, nə gechide me bwasan nīm, me dara àlan gi sarga di idi labiya lə me ca. Mana gi we weyē gi nə gılɲəng gandiɰw dara anə banə hirwinən lə da, nə ha hára lə 'ywang me, nə ha biyē bin didəngə me.

²⁵ Anə awna mana gaba bwasan di gi kuɾa da, pılɲə kuɾa di ɗangrɪnadi le bədə. Dara manī nə anə pildi ɗangrɪdi nīm di, codi i kuɾa di idi awa gi mana ni bədə ɗim.

²⁶ Anə ɗangrina mana gaba bwasan da, aw-naw hwana daa naɲ bədə, dara kal gun nagina le do me hana nīm lə sɪɲ bədə. Gun di gɪndiɰw ha wara pidenyē.»

21

Nare nə Israyel ha àla kòy day man mo?

¹ *Ƴri Aba dama gi ɗirəw birɪɲ wayiɰ Moyis ɗang bi ba da:* «Doy, bii gi 'woo gi mə ha ciməgi nare nə Israyel di me i ta:

² Gun gi kilnə kwaya gi gɪndiɰw i gun gi Ebirə da, aɲji ha àla giyē gi kwaynani di biraa aliya kubi. Me aliya gi wurgisubu lə da, aɲji ha ɗimə bam kwaynaniyē di pəgiɲ me, ha ùrəw i 'ywaga gi mani bá dara kidə gi siw bədə.

³ Kwaya di ina i gun gi dyaməw ina lə bədə me hane àlna nīm gi giyē gi kwaynani di da, aɲji ha ɗimə bam kwaynaniyē di minaw duwa. Me aɲji ina i gun gi dyaməw ina lə me hane àlna

nim gi giyø gi kwaynani di da, anji ha ðimø bam kwaynaniyø di day gi dyamøw di ca.

⁴ Ina i kwaya di aba ciri duwa me unøw deme anju me deme di yànw dine nø abje labaa nø namde da, deme di me dine di me, ha waraw i aba ciri duwa di. Iri kwaya di ha ðimø bam kwaynaniyø di minaw duwa.

⁵ Me kwaya di wayna da: “Aba ciri ni di me, dyaman di, me dindan di me, nø ùrgi le, nø ùr ba nø ðim bam kwaynaniyø di minan ni bødø” da,

⁶ aba ciri duwa di ha hára gandiw Mǎŕi ðirøwø, me ha hára gandiw kulu duwa biwø ib me ca. Mana gi kulu biwø di, aba ciri duwa ha 'woo biri gi biw cobì me ha gow gi sumiw bam. Yande mwom da, kwaya di ha dama gi aba ciri duwa di gi ðiriñ biriñ.

⁷ Gun gi 'yàna durmøw gi kilnødi dara ba àlna kwaynani da, tandi ðaŋ ha ðimø bam kwaynaniyø di ya kòy nø abje ba gi ðim nim bam kwaynaniyø de bødø.

⁸ Me aba ciri ðira di kilnødi dara gidødi dyamøw me tandi gira 'ywalnaw bødø da, anji ha cwaw gandidi *abadi* dara ba kidinødi daa bi. Aba ciri ðira di ha nyama 'yàw gandidi gun gi gindiw i mije dara ba kilnødi bødø. Anji àlna yande da, i ya anji ba lamdi le de.

⁹ Labaa, aba ciri di kilnøw gandidi i gorndiw dara ba unødi deme da, anji ha àladí i mani nø ya ba gi àlgì nim gi dine nø mware nø gi laygi namde ta de me ca.

¹⁰ Me aba ciri di kilnø kóy di ðang dara gidødi dyamøw di pii di ðidø kaw, anji ha kilanga mani

min nə àla gi dyaməw di pii di bam bədə: Anji ha 'yadî mani nə wama me, barge me, ha 'ya gandidi deme gi abe me ca.

¹¹ Me mani nə subu nə ta di anji giñinə àladî nə min bam da, tandi nem dimə bam kwaynaniyə di pəgiñ hára diban 'ywagaw.»

Mani nə gun àlnagî da, ùr i 'yáw gi bam

¹² «Gun gi ajina jaw gun 'yánaw da, anji kaw ùr i 'yáa gi bam me ca.

¹³ Me gun gi ta di ina gi irmə gaba 'yáa gi jaw gun bədə me, ina i indi gi Măřî di me nə chínəw isəwə indi me anji 'yánaw nim da, nə ha giləm mana gi gun gaba 'yáa jaw di ha wàa hára bilə gi siw lə.*

¹⁴ Me gun gi yinə jaw gun gi mařande me 'yánaw nim gi kojigə me wàna hana dara bilə gi siw, ina i mana gaba bwasan tuliwə ib kaw, hana yinəw biynəw hane nim: Anji ùr i 'yáa gi bam.

¹⁵ Gun gi gwabîna abəw labaa iw da, anji ùr i 'yáa gi bam.

¹⁶ Gun gi mîynə jaw gun hana kilnəw bam labaa, gamnaw lə kîrə duwa lə siñ kaw, anji ùr i 'yáa gi bam.

¹⁷ Gun gi cadîna abəw labaa iw da, anji ùr i 'yáa gi bam.»

Gwale giñə àláw gi jam gun wamani

* **21:13 21.13** Gwale giñə mana gi ta di duwa da, Măřî gilgi nare nə Israyel cîri giři le. Yarna Giřə (Nombres) 35.6-29 me Deteronom 19.4-13 me.

¹⁸ «Mana gi nare jarna me, bulə dayyə ta di, gi min ajina jaw gi isəw labaa mwagina kuṛa isəwə me ajinaw gabinawe mira me anji marna bədə me,

¹⁹ gira swana jigdinə siw gi habda hana daa da, gun gaba ajaw gabaw dodə di, gwale ilə diwə bədə. Me anji ha 'ywagaw aba gabara dodə di mani dara wála duwa gaba giyə gi anji mendiw bam di. Dang da, anji ha swaa aba gabara dodə di daa wamani duwa lə di.

²⁰ Kwaya gi aba ciri duwa ajinaw gi cilang me marna bam da, kal gi əlna aba ciri duwa di wamani lə biyyə. Ina i kóy kaw, ha əlala i yande me ca.

²¹ Me kwaya gi aba ciri duwa ajiw di əlna wála min labaa sir do me marna siṇ da, gi əlna aba ciri duwa di wamani bədə, dara i gursi duwa di anji kiləw nim di me bow siw bam.

²² Nare jarna say me dimnə deme di i gi gudi me, dimə gi cendi dimdi di əlnadi yàna pii wála dira gaba yàa di dirəwə, me yàna i labiya da, woni dimədi di ha 'ywagaw tirədi mani nə anji ha sawagi di woni aa sariya dirəgi lə.

²³ Me deme di labaa dwe dira 'ywana wamani da, woni 'yədí wamani di, kal gi əlnagí wamani lə biyyə. Gun gi 'yàna gun da, gi 'yánaw bam me ca.

²⁴ Gun gi gunəw gun dudiw bam da, gi gunəw duwa bam me ca. Gun gi ajina gun sandaw biynəw bam da, gi ajinaw duwa biynəw bam me ca. Gun gi biynəw gun daṛaw labaa, digilaw bam da, gi biynəw duwa bam me ca.

²⁵ Gun gi ulnə gun gi dùwa da, gi ulnəw gi dùwa me ca. Gun gi ajina gun diya da, gi ajinaw

diya lə biiyə me ca. Gun gi ajina jaw gun da, gi ajinaw lə biiyə me ca.

²⁶ Kwaya gi aba ciri duwa ajinaw dudiw gunəw bam da, aba ciri duwa di ha kalaw dimə bam kwaynaniyə diw pəgiŋ dara dudiw di gur bam di. Ina i kóy kaw, ha àlala i yande me ca.

²⁷ Kwaya gi aba ciri duwa ajinaw sandaw biynəw bam da, aba ciri duwa di ha kalaw dimə bam kwaynaniyə diw pəgiŋ dara sandaw nə biyəw bam di. Ina i kóy kaw, ha àlala i yande me ca.

²⁸ Gun gi labe duwa 'wayna abe labaa deme 'yána da, gi jarna labe di gi kuṛa 'yánaw bam. Me kabni duwa da, gun min kaw ha wama bədə. Me aba labe di, gwale ilə diwə bədə.

²⁹ Me labe di ina i gi maŋe gaba dimdə nare le pii pii, me aba ciri duwa di àsina diw lə gamaw lə ladi bədə me labe di 'wayna gun 'yánaw da, kal gi jarna labe gi ta di gi kuṛa 'yánaw bam me, gi 'yána aba ciri duwa di bam me ca.

³⁰ Me aba labe di, gi 'yánáw birmə dara anju ba 'ywagina mani dara kide gi siw daa da, anji ha 'ywaga mani pad nə gi sawiw gandagi diwə ta di le.

³¹ Labe 'wayna i dwe gi abe labaa dwe di deme 'yána kaw, gi àlna i bii gi 'woo gi ta di me ca.

³² Labe 'wayna kwaya 'yánaw da, kal aba labe di 'ywaginaw aba ciri duwa chile di tuda ginin subu. Ina i kóy kaw, ha àlala i yande me ca. Me labe da, kal gi jarnaw gi kuṛa 'yánaw bam me ca.

³³ Gun gi tininə bila biw bam kalna pəgiŋ labaa, biynə bila me kalna biw pəgiŋ me labe labaa kura hane indarna lə da,

³⁴ kal aba bila di 'ywaginaw aba labe labaa kura di gursi mana gi dwana dinə labe labaa kura di lə. Iri kumbi dinə labe labaa dinə kura di ha waraw i aba bila di duwa dīm.

³⁵ Gun gi labe duwa 'wayna ginə jaw duwa 'yánaw da, kal woni labje di ca kilnə labe gaba 'waya jaw 'yáw di bam me isənnə gursi di sidəgi lə korgin ca. Kumbi dinə labe di kaw, cendi ha isədi sidəgi lə korgin ca me ca.

³⁶ Me labe di gi 'wacṇawe pii dara ba i aba jara say, me aba ciri duwa àsina diw lə gamawə ladi bədə me, 'wayna ginə gun duwa 'yánaw da, labe gaba 'waya jaw 'yáw di aba ciri duwa 'ywagina jaw labe lə biiyə me, kumbi dinə labe di ha waraw i aba 'ywaga di duwa dīm.»

Gwale ginə mīyni ginə mani nə paga day

³⁷ «Gun gi mīynə labe labaa diməṇ labaa cange 'yána le labaa kilnə bam da, kal mē di 'ywagina labje jii labe gi min di biwə, labaa, ina i diməṇ labaa cange da, a 'ywagina bage wodi lə biiyə me ca.»

22

¹ «Mē di ina lə bwalba kulu bam dara mīyə gi mani gi *changa* me mə 'ywanaw lə me, mə gwabinaw me anji gira marna da, ijim gaba gwabaw me anji mar nim di, urim 'ywaga gi made duwa bədə.

² Me mē di ina lə mīyə maniyə gi dawa me mə 'ywanaw lə me, mə gwabinaw me anji gira marna da, made duwa di i ijim gaba gwabaw di dimmə.

Mě gi mīynə mani da, ùriw i 'ywaga gi mani nə anji mīyəgi di daa. Me mani duwa woni 'ywaga di ina lə bədə da, ùr i kiləw bam ya kwaya de dara 'ywaga gi mani nə anji mīyəgi di.

³ Anji mīynə i labe labaa, kura labaa, dimən labaa, cange me gi gira 'ywana mani nə anji mīyəgi ta di isəwə bira siŋ da, kal a 'yà naw aba ciri ginə mani nə anji mīyəgi di sir.»

Gwale ginə myandaw gi gun mani duwa bam

⁴ «Gun hana gamna mani duwa nə paga yiga duwa lə me cendi cilangina hana wamna gun gi dang swagə duwa labaa yabira duwa bam da, aba mani nə paga di ha 'ywagaw aba swagə di swagə duwa didəgi nə lade labaa, yabira yà duwa gi lade lə biyè.

⁵ Gun gi girnə dùwa me, dùwa di yinə jimdi me wana hana ulnə gun gi dang swagə duwa nə naa me gi gilgi dodə dīm labaa, nə gi wor giləgi dodə siŋ labaa, nə wor naa siŋ da, aba girə dùwa di ha 'ywagaw aba swagə di lə.

⁶ Gun 'yà naw jaw gursi labaa mani dara anju ba gamnawe kirə duwa lə, me mẽ hane mīynə bam da, kal mẽ di 'ywagina mani di le dii sir.

⁷ Me mẽ di, gun 'ywanaw bədə da, aba gama mani kirə duwa lə di ha hāra dībə *indi gi* Māĩ dīrənnə me, anji ha sirgə siw dara ba a u mani di anju bədə.

⁸ Mana gi nare sir gagina gwale labe diwə labaa, kura didə labaa, dimən didə labaa, cange didə labaa, barge diwə labaa, mani nə we we nə nol bam didəgi lə, wi kaw wayna ba i duwa duwa da, kal nare nə sir nə ta di hane *indi gi* Māĩ

dirənnə. Me gun gi nə dara wayaw da, mani di ba i duwa bədə da, gun gi ta di ha 'ywagaw jaw gi mani i duwa di, dii sir.

⁹ Gun 'yànw jaw kura labaa, labe labaa, dimən labaa, cange labaa, mani nə paga nə dʒang gama, me mani di marna bam labaa, mani day biyarna bam labaa, mē mīynəgi bam me gun gi dʒang yarna gandiʷ bədə da,

¹⁰ aba gama mani di ha sirgə siw gi *indi* Gaba dama gi dirən birin di sumin ba a yi mani nə paga di anju bədə. Mwom da, aba mani nə paga di ha yəə gwale gi anji sirgi gi siw di le me, gun gi gi 'yàw mani gama di ha 'ywagaw mani bədə dīm.

¹¹ Dīm da, mani nə paga di, gi mīynəgi i kirə nə aba gamagi lə da, anji ha 'ywagaw aba ciri day di le.

¹² Ina i mwagina gi maŋe me yinə mani nə paga di wamnagi anju da, aba gamagi di unəy kabni day gi wor di daa hane gılhəw aba ciri day di le. Mwom da, aba gamagi di ha 'ywagaw aba ciri day di mani bədə dīm.

¹³ Gun yinəy mani nə paga nənə jaw gun duwa me, mani nə paga di mani day biyarna bam isəwə labaa, marna bam me, aba ciri day di yarna gi dirəw duwa bədə da, aba 'wàa yəə di 'ywaginaw aba ciri day di le.

¹⁴ Dīm da, aba ciri day di yarna gi dirəw duwa da, aba 'wàa yəə di ha 'ywagaw aba ciri day di mani bədə dīm.

Gun gi 'wàna yinəy mani nə paga nənə jaw gun duwa me 'yànáw i mani me yinəy nim me, mani nə paga di mani day biyarna bam labaa, marna

bam da, aba 'wàa yəə di ha 'ywagaw aba ciri day di mani bədə dīm. Dara mani nə anji 'yàw me yəə nim gi mani nə paga di nemme dīm.

¹⁵ Gun gi lamna dwe di more di 'wocɲ abe dii min bədə, di gun wor àla mogini dira siɲ me, ina gandidi da, gun gi ta di ha 'ywagaw abadi mál dira le me, ha 'wódi deme me ca.

¹⁶ Me dwe di more di abadi imnəw 'wódi gi deme bam kaw, anji ha 'ywaga gindidi ya mál di idi 'woo gi dwe di more di dii min kaw 'wocɲ abe bədə siɲ di de me ca.»

Mani nə ɗang nə gun àlnagí da, ùr i 'yáw gi bam

¹⁷ «Deme di idi àla bəli da, kalnadi daa bədə, 'yánadi bam.*

¹⁸ Gun gi ina gi mani nə paga da, anji ùr i 'yáa gi bam.

¹⁹ Gun gi àlnagí domde sarga ɓamnan nim indi Gaba dama gi dirən biɲɲ di da, anji ùr i myandaw gi bam gindiw duwa lə biɲɲ, dara sarga da, ùr i àlan indi min tenene mira.»

Nare nə dwana day ilə bədə da, gi ha àlagí man mo?

²⁰ «Mije nə gindəgi i Israyel bədə nə hára dam gandang ciri da, bilnəgi ya anə banə i woni ciri day de bədə me, giɲnəgi dirəgi bədə me ca. Dara 'yeni di kaw, tanga anə 'ya i mije mana gi siɲa di Ejibti lə di me.

* **22:17 22:17** *deme di idi àla bəli* Māɣi ùr gun ba àlna bəli bədə. Ina i abe labaa deme kaw àlna bəli da, bii gi 'woo gi ta di ilə diwə. Yarna Deteronom 18.10-11.

²¹ Gilnəgi namde nə wambi me bagondə me dirəgi bədə.

²² Anə gılənəgi dirəgi me, cendi swajina 'waginən ba nə wanagi lə da, nə ha dwaya 'waga day di le me,

²³ dusin ha swaa le didəngə me, nə ha 'yáng bam sayyə. Mwom da, i namdang me ha wara wambi cendi me, dindirang kaw ha wara bagondə me ca.

²⁴ Mə 'yànw chendim gi Israyel gi bugir kwale da, àl gandiw ya woni bwaa gursi day iya de bədə: Uriw gursi dima di sidi mira, kal ùrəw gi nimi dira lə diiyə dī.

²⁵ Gun dyanginam barge duwa gi disa dara 'woo gi kwale isəmmə da, cow barge di daa bi do me kal dawa dʷwandina siŋ.

²⁶ Dara i barge duwa gi ta dī min tenene duwa lə, me mə 'yànáw bədə da, anji gira ha bwaa i na diwə gi changa mo? Anji swayna 'waginən ba nə wanawə da, nə ha dwaya 'waga duwa di le, nə ha wawə, dara nə i aba yara nare ɲagini day.»

Gwale gi nənə Mǎĩ duwa

²⁷ «*Indi gi Mǎĩ* da, anə ha cadıban bədə me, gechide dan woni dıbə dirəngə kaw, anə ha waya gwale day gi àcɲe bədə me ca.

²⁸ Wála gi swagə dan dara naa da, anə ha 'woo didəgi hára nim kaláng chén dirənnə me, anə chidinə yabiɾa dan yàa duwa kaw, unən hane nim kaláng chinən dirənnə me ca.

Dindirang nə abje nə manjili kaw, anə ha biyən gandagi jiga.

²⁹ Ina i mani dan nə paga kaw, anə ha àla i ya ta de me ca. Labje dan me, dimənje dan me, bage dan nə mee me yàna dindiragi nə dirin nə piiyə da, anə ha kalagi idəgi gindəgi lə wála wurgisubu, me wála gi dunasirrə da, anə ha 'yàn gandagi àlàn gi sarga.

³⁰ Anə ha 'ya i nare ni nə wun mindagi jiga. Mwagina gi maŋe yinə jaw mwagina wamna me kabni duwa warna kaw, anə ha wama bədə, anə ha 'yàgí i girade bam.»

23

Gi ha àla sariya man mo?

¹ «Gwale gi mə dwayna gi i kulagi da, kal hára cimdəw daa pəgin mad mad dī. Gun gi gwale duwa hana lə bədə da, kal biləw biw sarni dī.

² Nare nə giŋe ùrnə ba gi àlna i mani nə àcne da, kal pama taragi dī. Me gwale ina lə gaba ùrə aa sariya me nare nə giŋe ina lə pama i gwale gi kulagi da, kal indara taragi lə dara myanda gi gwale siw bam dī.

³ Gun ina i gi bugir kaw, mana gi sariya lə *me gwale duwa ladina bədə* da, kal wawə dara biyəw gi gwale bam diwə dī.

⁴ Ina i aba maŋande dima kaw, labe duwa labaa, kura duwa nwalna bam me, mə bamarna gi mani nə nole di da, yiŋi daa hare nim 'yàw aba ciri day.

⁵ Mə bamarna gi aba maŋande dima gi kura duwa hudir nudi naŋ me kura di indər dodə da, kaliw bam bədə, wawə yəə gi kura duwa di lə daa.

⁶ Gun ina i gi bugir kaw, sariya lə da, kalna myandaw gi gwale duwa siw bam dī.

⁷ Hurna sidəng mana gi gwale gi kulagi lə bədə, me gun gi əlna mani min bədə, labaa, aba əla mani nə tība da, myalnaw made bədə. Gun gi əlna mani nə ta di da, *indi gi Māĩĩ*, nə ha kalaw pəgiŋ bədə.

⁸ Kalna ʔrə gi mani nə pəgiŋ dī. Dara mani nə pəgiŋ di bugi nare nə dirəgi yər mana ladi pīrang dirəgi bam me, mendigi nare nə tība gwale day bam me.

⁹ Gun gi gindiw i Israyel bədə gi damna gandang ciri da, gilnəw dirəw bədə. Anə 'wocŋ dama ginə gun gi miye duwa le com, dara tanga 'yeni di kaw, anə 'ya i miye mana gi siŋa di Ejibti lə di me ca.»

Aliya me wála me gaba bwaa gwayni

¹⁰ «Anə ha gisə swagə dàge dannə me anə ha ñilbəgi me aliya kubi dalawə,

¹¹ *ĩĩ* aliya gi wurgisubu lə da, anə ha bwagi dàge dan di gwayni. Nare nə bugir ha *ñilə swagə nə muni muni* wamagi me, mwagine kaw ha wama nə nimdər wor nare di taragi lə me ca. Ina i dàge nə yabĩra labaa, nə olib kaw, anə ha əla yande me ca.

¹² I wála kubi dalawə me anə ha əla giyə dan lə pad me, wála gi wurgisubu lə da, anə ha bwaa i gwayni, dara kal labje dan me, kura dan me, bwana gwayni me, kòy dan me nare nə gindəgi i Israyel bədə nə dam ciri gandang me kaw, bwana gwayni me ca.»

Gwale ginə sii 'ywala gi subu duwa

¹³ «Anə ha àsa angal dan ladi le mana gi gwale gi *indi gi Māĩĩ* nə wayang gandiw pad di diwə. Hirwinə domde nənə nare nə d̄ang day bədə me, gunə sumdəgi b̄idəngə bədə b̄ir̄iṅ me ca.

¹⁴ Aliya bá bá dalawə da, anə ha hára àla sii 'ywala gaba àsán indi *gi Māĩĩ* sumi gi 'waga d̄innə dii subu.

¹⁵ *Dir̄iṅ nə piȳə da*, anə ha àla sii 'ywala ginə mapa gi diban musbu. I duru gi swagə ganda day gi didəgi lə di me anə ha wama i mapa gi diban musbu mira àla wála wurgisubū, ya ba nə irməng nim ta de. Dara i duru gi ta di dalawə me, anə d̄imə nim bam siṅa di Ejibti lə di. Kal gun hane 'ywanan isəw pəgiṅ bədə.

¹⁶ Dang da, anə ha àla sii 'ywala ginə ṅilbə gi swagə. Sii 'ywala gi ta di, anə ha àlāw i mana gi anə ṅilbinə swagə dan nə dir̄iṅ nə piȳə nə anə yigigi di.

Targiṅ da, anə ha àla sii 'ywala gaba cəə yab̄ira yàa duwa me gaba ara olib yàa duwa me. Sii 'ywala gi ta di, anə ha àlāw i aliya biw gi 'yeṅeyə. Anə ha àlāw mana gi anə layna mani dan nə yiga pad hana nim ulay d̄im.

¹⁷ Aliya dalawə bá bá da, abje nə Israyel pad hane 'ywanan indi gi Aba c̄iri dan Gaba dama gi dir̄ən b̄ir̄iṅ di dii subu.

¹⁸ Anə kundibinə mani nə paga dara àlān gi sarga da, bamnagi gi mapa gi anə àliw gi musbu bədə. Anə ha gama mani nə anə kundibiḡi àl gi sarga di swani day wála daa sanga bədə.

¹⁹ Swagə dan nə yiga nə naa dirin̄ nə piiyə da, anə ha 'woo didəgi hára nim 'yàn indi Gaba dama gi dirən birin̄ gi nə i Mārī dan di mana gi kulu niyə.

Anə kundinə cange gi dwe da, anə ha hangdaw gi nāy nənə iw bədə.»

Mārī ha 'yàgí nare nə Israyel siṇa di i gi birmə gi mañ mo?

²⁰ «Dwayna, nə ha giyə paja ni gi daa min indarna dirəngə birmə lə gamnang hana gandang dimnə mana gi siṇa di nə dāngrang gandidi lə di bá.

²¹ Dwayna gwale biwə me, yinəw jawe me, kidinəw dirəw bədə me ca. Anə kidinəw dirəw da, anji ha kalang pəgin̄ bədə. Dara anji àl mani i gi *indi gi Mārī* sumin.

²² Anə dwayna gwale biwə me, anə àlna mani nə nə wayang gandagi di gi birmə day me da, nə ha 'ya i aba maṇande ginə woni maṇande dan pad day me, nə ha jara say gi woni jara gandang say me ca.

²³ Paja ni di ha indara dirəngə bwang hára gandang dimə siṇa dinə nare nə Amori dayyə me, nə Hiti dayyə me, nə Perisi dayyə me, nə Kanan dayyə me, nə Hibi dayyə me, nə Yebus dayyə me. Nə ha 'yáa nare nə ta di bam *dara kalang gi mana gaba dama*.

²⁴ Me nare nə ta di, anə ha piyə gubirəng dodə domde day dirəgi lə bədə me, anə ha bwasagi bədə me, anə ha 'woo birmə day gi cendi uw dara bwasa gi domde day di bədə me ca. Me anə ha ichibə domde day di dúndirəgi bam me,

anə ha cubə kura di gi jogdidi daa *irmidi dwama day* di bam me ca.

²⁵ Anə ha bwasa i indi Gaba dama gi dirən birin gi nə i Māĩ dan di min tenene mira. Mwom da, nə ha piyə bin didəngə 'yàng mani nə wama nan me, nə chàa nan me, nə ha 'ywara mwom bam sidəngə me ca.

²⁶ Mana gi siŋa dannə da, deme min kaw ha silə bam bədə me, ha dama madiri bədə me ca. Nə ha kalang anə ha dama tarang ha yāa le siŋa didə ka.

²⁷ Mana gi anə girnə siŋa di anə ilə hára lə di ib mwom da, nə ha bwagi nare dira láŋa gindəgi lə. Nare pad nə anə ha hára dayyə ta di, nə ha cagdagi bam me, woni maŋande dan pad da, anə ha yara taragi gidiyə me ca.

²⁸ Nə ha giyə madigərə pii dirəngə kal dʒwagdina nare nə Hibi di me, nə Kanan di me, nə Hiti di me 'ywarnagi daa pii dirəngə.

²⁹ Me nə ha 'ywaragi daa pad aliya min dalawə bədə. Nə 'ywarnagi daa aliya min dalawə da, siŋa di ha wara i bodə me, mwagine nə bam ha 'yarbara lə nan me ha jibange.

³⁰ Me nə ha 'ywaragi daa dirəngə bani bani, biraa wála gi anə dara yāa 'yarbara 'wanba siŋa di didi daa gidədi dan bá do.

³¹ Nə ha irməng siŋa dan di pale dira ha bilə le, so kuray gaba Dirwa di lə biraa hára kuray gi Geche gi nare nə Pilisi dam lə biwə, me so din dʒari di Sinayyə biraa hára kuray gi gi 'wogiw Epirat lə bá. Nə ha 'yàng nare nə siŋa di wama gi ta lə di isirəngə me, anə ha 'ywaragi daa dirəngə.

³² Me anə ha yөө milan gi nare nə ta di bədə me, gi domde day bədə me ca.

³³ Kalnagi damna gandang ciri dannə bədə. Dara cendi damna gandang da, cendi ha lamang bwang àla gi àcña gandin dara anə ha bwasa domde day.»

24

Mǎrĩ yi milan gi nare nə Israyel

¹ Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw Moyis ba da: «Wol Arō me, Nadab me, Abiyu me, nare nə Israyel nə dirəgi nagdi ginīn wurgisubu me gandin, me naginay hane 'ywanan daa kuṛa didə. Me mana gi anə warnay bam hən sīn da, anə ha piyə gubirəng dodə dirənnə.

² I ijim Moyis min tenene me, mə ha chidə hāra sinnə ib. Me nare nə hāra gandin da, ha hāra sinnə ib bədə me, nare nə Israyel nə pad di kaw, ha naga hāra daa kuṛa lə di gandang bədə me ca.»

³ Iri Moyis ha ciməgi nare nə Israyel gwale pad gi Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw gandiw di me bii gi 'woo pad gi anji irməw gandiw di me. Mwom da, nare nə Israyel di pad dayyə dáy bidəgi min way ba da: «Əw, mani pad nə Aba dama gi dirəw bīrīn waynin gandagi di, nə hanin àlagi le.»

⁴ Iri Moyis jangi gwale gi Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw pad di dodə, me sanga gi jomni corərə da, anji aw mana gaba bwasa Mǎrĩ mana gi kuṛa gindidi lə me, lay kuṛa di bəlbəre mwaj

dii sir jogdidi kirdi irim gi gangle gi mwaj dii sir ginə nare nə Israyel day.

⁵ Iri anji giy dine nə moso nə Israyel dara ba hana ulnə mani àlnáw gi Aba dama gi dirəw birin sarga me, ba kundibinə labje nə abje nə jorbe àlna gi sarga di idi labiya me ca.

⁶ Moyis bo bare ginə mani nə gi kundibigi di pirayyə me, anji u hiñe chigdi mana gaba bwasa Māñi diwə.

⁷ Mwom da, anji u maktubu di idi milan di Māñi yi gi nare nə Israyel di isəwə me, āsigi gandidi marjaw daa nañ, me cendi cow lə diiyə ba da: «Əw, mani pad nə Aba dama gi dirəw birin waynin gandagi di, nə hanin àlagi le, me nə hanin àla biw di le me ca.»

⁸ Iri Moyis u bare gi wor di isəwə me, chigdigi nare di didəgi lə me way ba da: «Ta di me i bare gi Māñi yi nim gandang milan, 'yàng nim gi bii duwa gi 'woo gi pad ta di.»

⁹ Targin dāng da, Moyis wol Arō me, Nadab me, Abiyu me, nare nə Israyel nə dirəgi nagdi nə ginin wurgisubu di me nagigi ha daa kuṛa didə.

¹⁰ Cendi yər Māñi ginə cendi nə Israyel day di. Me dodə gidawə da, mana wun ya ba gi dangriw i gi kuṛa di lade di idi sumi di 'yogdi nañ ya siyaya ba a ácn nim ta de.

¹¹ Me Māñi di àl nare nə Israyel nə dirəgi nagdi di wamani bədə. Cendi yəriw me, wom me, chə me.

Moyis nagi ha 'ywaa Māñi daa kuṛa didə

¹² Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Nagay hare kwa daa sinnə kuṛa didə ka me

dam læ. Nə ha 'yàm kuṛa di b̃iḍiṛa b̃iḍiṛa di nə jangang bii ni gi 'woo læ di me mani paḍ nə nə irməng gandagi di me dara ba mə hana giḷnəgi nare nə Israyel di.»

¹³ Moyis so wol Josuwe gaba wawə giyə læ di me, Moyis di nagi ha daa kuṛa diṇə Mǎṛi duwa læ di diḍə.

¹⁴ Mana gi Moyis ùr ba a nagi ha daa kuṛa diḍə da, anji waygi nare nə Israyel nə dirəgi nagdi di ba da: «Gamnanin mana gi ka læ di jang biraa nə cwaranin hára 'ywang nim bá. Arō me, Hur me da, ha wara gandang. Me gun ina i gi gwale læ da, a hane nim 'ywanagi cendi.»

¹⁵ Moyis nagi ha daa kuṛa diḍə. Me sawe mu kuṛa di daa gwam.

¹⁶ 'Ywagda ginə Aba dama gi dirəw birin duwa ilə mana gi kuṛa di Sinay di diḍə me, sawe di kaw mud̃i daa biraa wála kubi bá. Iṛi wála gi wurgisubu læ da, Aba dama gi dirəw birin 'wogi Moyis mana gi sawe di dalawə.

¹⁷ Me nare nə Israyel dirəgi læ da, 'ywagda ginə Aba dama gi dirəw birin duwa di wun ya dùwa di idi ulə mani ta de mana gi daa kuṛa diḍə.

¹⁸ Iṛi Moyis gandi ya sawe di dalawə ilə naga hára læ pii pii kuṛa di diḍə. Anji dama daa kuṛa di diḍə ala wála ginin wodi.

25

Mǎṛi ùr ba gi d̃angṛinaw kundi duwa

¹ Iṛi Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:

² «Waygi nare nə Israyel gi salnay mani day nə 'ywaa yab 'yànan. Nare woni 'yàn mani day nə 'ywaa di, wi kaw 'yàna gi ùrə duwa.

³ Mani nə cendi ha salan gandagi di me i ta:
jindar me,

tuda me,

biri gi bor ngir ngir me,

⁴ chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi
wusi bëliyə me,

chire gi dāng gi lade me,

wudin nə nənə bage nə mee day me,

⁵ gare gi kulaji ginə gəgiriŋje gi gi boriwe me,

gare gi kulaji gi dāng gi lade naŋ me,

habde nə chelbe me,

⁶ swani ginə lamba dira me,

habde duŋu day di biy 'yol dara bamagi ala
gi swani ni gaba tidirə diiyə me dara gwasan
nim me,

⁷ kuŋa di komiŋ di idi sumi me, di dāng di
ladibe dara sirandaw gi woni bwasan geche
day barge duwa gaba hura bwasan nim di
me dara sirandaw gi bos duwa gi jorgiwə me
ca.

⁸ Nare nə Israyel di ha dāngŋan mana ni gi wun
minaw jiga gi nə ha dama nim lə dwaŋagi lə.

⁹ Nə ha giŋəm kundi gi nə ha dama lə di
dúndiw me, mani duwa pad dúndirəgi me.
Mwom da, anə ha dāngŋa ya ta de dige dige.»

Sandug dinə Māĩ duwa

¹⁰ «Anə ha dāngŋa sandug gi habde nə chelbe.
Charni dira ha nyama dāre min gi tulin me,
bilnani dira ha nyama dāre min me, hwaa dira
kaw ha nyama dāre min me ca.

¹¹ Anə ha ɗangra jindar sidi di wed ibdədi dware lə me tardi lə me. Anə ha ɗangra jindar bidə midəŋ gugirədi nim daa.

¹² Anə ha nure kulim wodi gi jindar bwadi sandug di dugdidi di wodi lə. Anə ha bwadi kulim di sir dugdidi di ka lə me, sir dugdidi di ta lə me.

¹³ Iri anə ha saba habde nə chelbe sir ɗangragi me, anə ha ɗangra jindar ibdəgi sidəgi lə me.

¹⁴ Anə ha hurba habde nə ta di mana gi kulim di dalawə ka me, ka me, dara yibə ugdə gi sandug di daa hāra nim.

¹⁵ Anə ha kala habde nə ta di mana gi kulim di dalawə jang, anə ha piyəgi dodə bədə.

¹⁶ Sandug di dware lə da, anə ha bwaa kura di bidira bidira di nə ha janga bii ni gi 'woo gaba yəə gandang milan di lə.

¹⁷ Anə ha ɗangra sandug di bidi gi jindar sidi di wed. Charni dira ha nyama dare min gi tulɩ me, bilnani dira ha nyama dare min me ca.

¹⁸ Anə ha ichə mani nə daa nə bajimagi ilə nə gi 'wogigi cherubē dundirəgi sir gi jindar sandug di bidə, tulɩ di ka lə me, di ka lə me ca.

¹⁹ Cherubē nə sir ta di, anə ha gwabagi i sandug di bidə min 'ywaragi hāra daa, gi min tuldi di ka lə me, gi min tuldi di ka lə me ca.

²⁰ Cherubē nə ta di, wi kaw ha cwaa dirəw ijə jaw sandug di didə me ha dāra bajimaw daa sandug di didə dara gamadi nim, me wi kaw ha yara dirəw dodə sandug di bidi lə me ca.

²¹ Sandug di dware lə da, anə ha bwaa kura di bidira bidira di nə ha janga bii ni gi 'woo gaba

yəə gandang milan di lə me, anə ha 'woo sandug bīdi di ibə sandug di didə d̥yasadi nim daa.

²² I daa sandug di didə me nə h́ára d̥ibə lə, mana gi cherubē nə sir di bulə dayyə. I mana gi ta lə di me, nə ha wayam mani nə nə ùr nare nə Israyel ba àlnagì bá bá di lə.»

Tabil di idi chígdəw Māĩ mapá

²³ «Anə ha d̥angra tabil gi habde nə chelbe. Charni d̥ira ha nyama d̥are tuldi sir me, b̥ilnani d̥ira ha nyama d̥are tuldi min me, hwaa d̥ira kaw ha nyama d̥are min me ca.

²⁴ Anə ha d̥angra jindar sidi di wed ibdēdi sidə me, anə ha d̥angra jindar b̥idə midəṇ gugirēdi nim daa me ca.

²⁵ Anə ha d̥angra habde nə dugdidi lə cab cab, b̥ilnani day ha nyama b̥ilnani ginə isəm dalaw min me, anə ha d̥angra jindar ibdēgi sidēgi lə midəṇ gugirēgi nim daa me ca.

²⁶ Anə ha d̥angra kulim wodi gi jindar bwadi tabil di dugdidi di irmər gi gidadi nə wodi di lə.

²⁷⁻²⁸ Kulim gi ta di, anə ha hurbaw i habde nə tabil dugdidi lə cab cab di sidēgi lə ib ib. Anə ha saba habde nə chelbe sir d̥angragi me, anə ha d̥angra jindar ibdēgi sidēgi lə me ca. Anə ha hurba habde nə ta di mana gi kulim di dalawə dara yibə ugdə gi tabil di daa h́ára nim.

²⁹ Tabil di ta di, anə ha d̥angradi subira d̥ira me, kob d̥ira me, p̥iřim d̥ira me, anə ha d̥angra mani woni bwan indi gi Māĩ gani ginə yabira yàa duwa me. Mani nə pad ta di, anə ha d̥angragi gi jindar sidi di wed.

³⁰ Tabil di ta di didə da, anə ha chígde mapa ni lə dara kal mapa di ina lə dirənnə gi wála wála.»*

Mani nə gangragi wurgisubu nə gi chígdi lamba lə diiyə

³¹ «Anə ha dāgra mani nə gangragi wurgisubu nə gi chígdi lamba lə diiyə gi jindar sidi di wed. Mani di gidiragi me, sidəgi gi korgin gi gangre agdi lə me, kob day me, guṛiya day me, mani nə wun ya habda hoo duwa de me, ha 'ya lə. Anə ha ichəgi i gi jindar min.

³² Mani di sidəgi gi korginyə da, gangragi kubi ha 'ya lə, nə subu ha agda hāra tulīn di ka lə me, nə subu ha agda hāra tulīn di ka lə me ca.

³³ Gangragi nə kubi ta di, gangragi gi minnə bá bá da, kob ilə guṛiya gi subu di siwə bá bá me, mani dira nə wun ya habda hoo duwa de kaw ha 'ya lə bá bá me ca.

³⁴ Me mani di sidəgi gi korginyə da, kob wodi gi guṛiya me gi mani dira nə wun ya habda hoo duwa de me ha 'ya lə.

³⁵ Mana gi mani gangragi nə sir nə ha agda hāra ka me, ka me ta di, guṛiya ha 'ya lə gindəgi lə bá bá. Gangragi nə kubi ta di, guṛiya ha 'ya lə gindəgi lə gindəgi lə.

* **25:30 25.30** *Mapa gi gi chígdiw MārīWála* gaba bwaa gwayniyə bá bá da, gi chígdiw Mārī mapa mwaj dii sir mana gi tabil didə irim gi gangle gi mwaj dii sir ginə nare nə Israyel day. I woni bwasa Mārī me wom mapa gi ta di cendi. I Mārī me 'yàgi bii gi 'woo gi ta di anju, yarna mana gi maktubu dinə Lebitik 24.5-9 lə.

³⁶ Mani di guṛiya day me gangragi di me da, ha ichara i gi jindar min, i gi jindar sidi di wed.

³⁷ Anə ha dāngragi mani nə gangragi wurgisubu di lamba day lə wurgisubu me ca. Me anə ha chigdə lamba di mani di didəgi lə dara kal ácnana mana bam mani di dirəgi lə.

³⁸ Anə ha dāngra mani woni jana lamba chire dira gi 'yo bam dīm me, mani woni bwaa dibiriṇ diṇə chire gi 'yo bam dīm di lə me, gi jindar sidi di wed.

³⁹ Anə ha dāngra mani nə gangragi wurgisubu di me mani day nə pad di me i gi jindar sidi di wed di noo dira nem kilo giniṇ subu.

⁴⁰ Hjim gi Moyis da, kal dirəm giyə gi nare ha àlāw ta di diwə, kal giyə di àlalna wunnə ya mani dúndirəgi nə nə ilə giləm gandagi lə kuṛa didə ka di de dige dige.»

26

Gi ha dāngra kundi ginə Māṛi duwa man mo?

¹ *Aba dama gi dirəw biriṇ wayiw Moyis ba da:* «Kundi gi nə ha dama lə da, anə ha dāngraw i gi barge mwaj gi anə kuw gi chire gi lade me, chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me. Barge gi mwaj di, anə ha kow sirandaw wunnə mani nə daa nə bajimagi ilə nə gi 'wogigi cherubē dúndirəgi. Ha 'ya i giyə ginə mwaṛə woni 'wacṇa koo barge ladi day.

² Barge gi mwaj ta di, barge min bá bá da, charni duwa ha nyama dāre mwaj dii dunasir gi tulin me, bilnani duwa ha nyama dāre sir gi tulin

me. Barge di charni duwa me, bilnani duwa me, ha bwara min pad.

³ Anə ha busə barge gi jii ryandaw daa min me, gi wor jii di kaw, anə ha busəw ryandaw daa min me ca.

⁴⁻⁵ Barge gi jii gi busər rendər daa ta di, anə ha busəw gi bii lə ced chire gi lade gi bor ngir ngir gi koṇbər daa giniṇ jii biwə me, gi wor jii di kaw, anə ha busəw gi pii chire gi lade gi bor ngir ngir gi koṇbər daa giniṇ jii biwə me ca. Anə ha busəw bwara gi jaw di ca ca.

⁶ Iri anə ha dangra mani nə bidəgi kongdi giniṇ jii gi jindar me, anə ha ryanda barge gi sir di daa gi mani nə bidəgi kongdi di. I yande me kundi di ha gidə mani min.

⁷ Iri anə ha koo barge gi wudiṇ nənə bage nə mee dara dāra kundi di diwə. Anə ha koo barge di i mwaj dii min.

⁸ Barge min da, charni duwa ha nyama dāre giniṇ sir me, bilnani duwa ha nyama dāre sir gi tuliṇ me. Barge gi mwaj dii min ta di, charni duwa me, bilnani duwa me, ha bwara i min pad.

⁹ Anə ha busə barge gi jii ryandaw daa min me, gi wor kubi di kaw, anə ha busəw ryandaw daa min me ca. Me barge gaba kubiye gi anə ha ryandaw gi jaw ta di, anə ha bwaa biw gi min hāra kundi ni di biw gaba ganda lə.

¹⁰ Barge gi jii gi busər rendər daa ta di, anə ha busəw gi bii lə ced chire gi lade gi koṇbər daa giniṇ jii biwə me, gi wor kubi di kaw, anə ha busəw gi pii chire gi lade gi koṇbər daa giniṇ jii biwə me ca.

¹¹ Iri anə ha dangra mani nə bidəgi kongdi

giniṅ jii gi biri gi bor ngir ngir me, anə ha hurba mani nə biḍəgi kongdi daa ta di mana gi chire gi lade gi koṅbər daa di siwə dara r̥yanda gi barge gi sir di daa. I yande me barge gi kundi ni diwə di ha gidə mani min.

¹² Barge gi wudiṅ nənə bage nə mee di da, charni duwa ha d̥waya kundi di le. Yande da, barge di biw gi wor dodə da, anə ha bwaw h́ara kundi ni di tariwə.

¹³ Barge di b̥ilnani duwa kaw ha d̥waya barge gi pii gi anə ha kow gi chire gi lade di bam. Yande da, anə ha bwaw h́ara mana gi kundi gi nə ha dama lə di tuliw di ka lə me, di ka lə me, d̥waya jaw gi pii di bam d̥are min tuldi. I yande me barge di ha d̥arara kundi ni diwə ladi bulag siṅ.

¹⁴ Iri anə ha d̥angra mani woni d̥ara kundi ni di diwə gi gare gi kulaji ginə g̥əgiṛiṅje day gi gi boriwe me, anə ha d̥angra mani gi gare gi kulaji gi d̥ang gi lade naṅ me, anə ha d̥aragi kwandagi nə pii pad di diḍəgi lə.

¹⁵ Iri anə ha saba chelbe piḷbəgi me anə ha jwagdagi diṛəgi daa d̥angran gi kundi gi nə ha dama lə di.

¹⁶ Habde nə ta di, min da, charni duwa ha nyama d̥are wurgisubu gi tuliṅ me, b̥ilnani duwa ha nyama d̥are min me.

¹⁷ Habda min da, anə ha d̥angraw biw sir sir gaba hura dodə gidawə. Habde nənə kundi ni nə pad ta di, anə ha d̥angragi yande.

¹⁸ Anə ha d̥angra habde giniṅ sir kundi ni tuliw di isay gi abeyə me,

¹⁹ anə ha d̥angragi gidiragi giniṅ wodi gi tuda me. Habda min da, anə ha d̥angraw gidaw sir

sir woni huraw læ yèw jwagaw nim dirəw daa, bor gi habda biw gi sir gaba hura gidaw læ di.

²⁰ Kundi ni tuliw di isay gi jeleyə kaw, anə ha dāngra habde giniṇ sir me,

²¹ gidiragi gi tuda giniṇ wodi me. Habda min da, anə ha dāngraw gidaw di sir sir.

²² Kundi ni tariwə, tuliw di turgi læ da, anə ha dāngra habde kubi læ me,

²³ anə ha dāngra habde nə jiga sir læ me, min mana gi dugdiw di targiṇ di minnə me, gi min dāng mana gi dugdiw di targiṇ di dāngə di me ca.

²⁴ Habde nə ta di, ha ryandara i dodə gindəgi læ gi kwandagi nə kundi ni dugdiwə, me gira ha ryandara daa didəgi læ kulim min dalawə. Dugdiw di dāngə di kaw, ha alala i yande me ca.

²⁵ I yande me habde dunasir me gidiragi nə tuda mwaj dii kubi me ha 'ya læ kundi tariw di turgi læ. Habda min da, gidaw i sir sir.

²⁶ Iri anə ha saba chelbe pilbə dāngragi woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba sidəgi læ yibəgi nim daa. Kundi ni tuliw di minnə da, anə ha dāngra habde di i jii me,

²⁷ tuliw di dāngə kaw, anə ha dāngra habde nə woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba sidəgi læ yibəgi nim daa di jii me, tariwə, tuliw di turgi læ kaw, anə ha dāngra habde di i jii me ca.

²⁸ *Kundi ni tulbəw nə subu læ di da*, habda gaba dagila kwandaw nə dirəgi daa tiba tiba sibiṛəgi læ birad da, kal ina i habda min gi chere swana kundi ni biw gi ka læ gandina biw gi alə ta læ bá.

29 Habde woni jwagda dirəgi daa me, woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba di sidəgi lə yibigi nim daa me da, anə ha dāngra jindar ibdəgi sidəgi lə me, anə ha nūrə kulim gaba hurba habde woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba di sidəgi lə yègi daa di gi jindar me ca.

30 Ijim gi Moyis da, gilgi nare dāngra gi kundi gi nə ha dama lə di, kal gi dāngriṇaw bwarna gi kundi dúndiw di nə giləm gandidi kuṛa didə ka di dige dige.

31 Anə ha koo barge gi geche gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi dāng gi lade naṇ me. Anə ha kow sirandaw wunnə mani nə daa nə bajimagi ilə nə gi 'wogigi cherubē dúndirəgi. Ha 'ya i giyə ginə mwaṛə woni 'wacṇa koo barge ladi day.

32 Anə ha saba chelbe wodi pilbəgi me, anə ha dāngra jindar ibdəgi sidəgi lə me, anə ha dāngragi gidiragi wodi gi tuda me, anə ha hurbagi lə jwagdagi nim dirəgi daa. Iṛi anə ha maa barge di habde nə wodi di sidəgi lə gi mani nə bīdəgi kongdi nə anə ha dāngragi gi jindar di.

33 Anə ha maa barge di mana gi mani nə bīdəgi kongdi di bīdəgi gi dodə lə.

I mana gi barge gi ta di tariwə me anə ha chəə sandug ni di idi gama kuṛa di bīdiṛa bīdiṛa di nə ha janga bii ni gi 'woo gaba yəə gandang milan di lə. Barge gi ta di da, ha 'ya i aba saba kundi ni di dodə korgiṇ sir. Mana gi mīn da, i mana ni gi wun mīnaw jiga me, gi mīn dāng da, i gi wun mīnaw jiga dōy bam me.

³⁴ Anə ha 'woo sandug bīdi di ibə sandug di didə dʏasadi nim daa chədi mana gi wun minaw jiga dɔy bam di lə.

³⁵ Anə ha chəə tabil di idi chīgɔdən indi gi Mǎrī mapa lə diiyə di mana gi barge di dirəwə, kundi ni di dalawə tulin di isay gi jeleyə, me anə ha chəə mani nə gangragi wurgisubū nə gi chīgdi lamba lə diiyə di mana gi tabil di dirədi lə dən, kundi ni di dalawə tulin di isay gi abeyə me.

³⁶ Anə ha koo barge gi geche gaba maa kundi ni biwə sirandaw gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi dāng gi lade naŋ me. Ha 'ya i giyə ginə mwarə woni 'wacɲa siranda ladi day.

³⁷ Anə ha saba chelbe jii pilbəgi me, anə ha dāngra jindar ibdəgi sidəgi lə me. Anə ha nūrə gidiragi jii gi biri gi bor ngir ngir me, anə ha hurbagi lə jwagdagi nim dirəgi daa. Iri anə ha maa barge di habde nə jii di sidəgi lə gi mani nə bīdəgi kongdi nə anə ha dāngragi gi jindar di.»

27

Gi ha dāngra mana gaba bwasa Mǎrī man mo?

¹ *Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:*
«Anə ha dāngra mana gaba bwasan gi habde nə chelbe. Charni duwa me, bilnani duwa me, ha bwara le, ha nyama dāre subu gi tulin tulin. Hwaa duwa da, ha nyama dāre sir.

² Mana gaba bwasan di, anə ha dāngraw dugdiw di wodi di ha swara daa ya hugdi de. Hugdi nə ta di ha swaa i siwə gang. Anə ha ichə biri gi bor ngir ngir huraw tariwə me ca.

³ Dang da, anə ha ɗangraw mani woni laya dibiriŋ di gi ul mani nə paga lə di bam me, pel me, kob di idi 'woo bare me, mani woni cwagda kabni gi dūwa lə daa daa me, mani woni laya guɾiŋə me ca. Mani nə pad ta di, anə ha ɗangragi i gi biri gi bor ngir ngir.

⁴ Mana gaba bwasan di, anə ha ɗangraw biri dagilaw jaw siwə siwə me, anə ha ɗangra kulim wodi hurbaw dugdiw di wodi lə biri di siwə siwə me.

⁵ Anə ha hura biri di mana gaba bwasan di korgiŋ sibiɾəwə birad. Biri gi ta di ha 'ya i mana gi biw gi midəŋ gindiw di dodə lə.

⁶ Iɾi mana gaba bwasan di, anə ha sabaw habde nə chelbe sir piɓbəgi ɗangragi me, anə ha ichə biri gi bor ngir ngir hurbagi siɗəgi lə me ca.

⁷ Anə ha hurba habde nə ta di mana gi kulim di dalawə dara yiɓəgi ugdə gi mana gaba bwasan di daa hára nim.

⁸ Mana gaba bwasan di, anə ha ɗangraw gi habde kala dalaw gubu, kal wunnə ya dúndiw di nə giləm gandidi mana gi kuɾa didə ka di de dige dige.»

Gi ha jáa kundi giŋə Mǎĩ duwa daa man mo?

⁹ «Anə ha aja ciri jáa gi kundi gi nə ha dama lə di daa dara kal ciri dwaɾi ina lə. Anə ha jáw i gi barge gi gi kuw gi chire gi lade. Tulɗi di isay gi abeyə da, ciri di charni dira ha nyama ɗare giŋiŋ kubi gi dii kubi.

¹⁰⁻¹¹ Anə ha koo barge di me, piɓbə habde woni hurba ɗiɾəgi daa tɪba tɪba dara maa gi barge di lə giŋiŋ sir me, ɗangra gidiragi woni yiɓəgi daa gi

biri gi bor ngir ngir giniṅ sir me ca. Me mani day nə bidegi kongdi woni yəə barge dāraw nim daa di me, biri day gaba maa gi barge me da, anə ha dāgra i gi tuda. Kundi di tuliw di isay gi jeleyə kaw, ha 'ya yande me ca.

¹² Ciri di jó kundi ni daa di, bilnani dira di tulin di turgi lə da, barge gaba jádi nim di nem dāre giniṅ subu gi dii subu. Anə ha koo barge di me, pilbə habde woni hurba dirəgi daa tiba tiba dara maa gi barge di lə mwaj me, dāgra gidiragi woni yibəgi daa mwaj me ca.

¹³ Ciri di bilnani dira di tulin di jomniyə kaw, ha nyama dāre giniṅ subu gi dii subu me ca.

¹⁴⁻¹⁵ *Ciri bidi ha 'ya lə tulin di ta lə di.* Ciri bidi di tuldi di min da, barge dira charni duwa ha nyama dāre mwaj. Anə ha koo barge di me, pilbə habde woni hurba dirəgi daa tiba tiba dara maa gi barge di lə subu me, dāgra gidiragi woni yibəgi daa gi biri gi bor ngir ngir subu me ca. Ciri bidi di tuldi di dāngə di kaw, ha 'ya yande me ca.

¹⁶ Ciri bidi di sidi dira da, anə ha koo barge gi geche sirandaw gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi dāng gi lade naṅ me dara maa lə. Ha 'ya i giyə ginə mwaṅə woni 'wacṇa siranda barge ladi day. Barge gi ta di charni duwa da, ha nyama dāre mwaj dii subu. Anə ha dāraw i mana gi habde nə hurbər dirəgi daa tiba tiba wodi sidəgi lə. Habde nə wodi ta di, anə ha hurbagi i mana gi biri gi bor ngir ngir gi anə ha hurbaw dodə wodi siwə.

¹⁷ Habde pad nə hurbər dirəgi daa tiba tiba liw ciri daa di da, mani day nə bidegi kongdi woni

yəə barge dàraw nìm daa di me, biri gaba maa gi barge me di da, anə ha ɗangra i gi tuda me, gidiragi da, anə ha ɗangragi i gi biri gi bor ngir ngir me ca.

¹⁸ Ciri di charni dira ha nyama dare ginin kubi gi dii kubi gi tulɪn me, bilnani dira ha nyama dare ginin subu gi dii subu me, hwaa dira kaw, ha nyama dare subu gi tulɪn me ca. Barge dira da, anə ha kow gi chire gi lade me, mani woni yibə habde nə hurbər dirəgi daa tɪba tɪba da, anə ha ɗangragi i gi biri gi bor ngir ngir me ca.

¹⁹ Kundi gi nə ha dama lə di me, ciri di liw daa di me da, anə ha ɗangra mani day pad i gi biri gi bor ngir ngir me, mani day woni ɓabɪra dodə dara magdagɪ nìm kaw, anə ha ɗangragi i gi biri gi bor ngir ngir me ca.»

Swani gaba bwaa lamba di chígdər mani nə gangragi wurgisubu lə

²⁰ «Ijim gi Moyis da, mə ha wayagi nare nə Israyel kal gi 'yànáw swani siw gi wed gi lade naɲ ginə habda gi olib duwa. Swani di ha bwara lamba di wurgi subu di lə dara kirə gi dùwa lə gi turgi bá bá.

²¹ I kundi gaba ɓamara gandin indi gi Mǎĩ dalawə di me, Arō day gi nə dindaw di ha ɗangra lamba di me chígdidi mana dira lə, mana gi barge gaba ligə sandug ni di idi gama kuɾa di idi milan inda di dirəwə. Lamba di, ha dama i gi 'ywaa jang indi Gaba dama gi dirən birɪn di dirənnə gi turgi biraa mana ha wála nìm. Ta di me i bii gi 'woo gi dam gi dirəw birɪn. Kal

'yeni nare nə Israyel gi swaa dan bá bá da, kalna dusirəng bii gi 'woo di diwə gi dirin birin.»

28

Barge gi woni bwasa Māĩ ha hura

¹ *Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:*
«Ijim gi Moyis di, 'wagay chendim gi Arō day gi nə dindaw nə Nadab me, Abiyu me, Eliyajar me Itamar me simmə. Mə ha biyəgi bam jiga nare nə Israyel dwaregi lə dara kal cendi ina i woni bwasan.

² Mə ha kow Arō barge gaba sumi gi wun minaw jiga gi wundər gi giyə duwa gi ala di.

³ Yande da, mə ha wayagi mware pad nə nə 'yagi dirin naa di idi koo gi barge gi ta di. I cendi me ha kow Arō barge di dara ba gi biynəw chinəw nim jiga giyə duwa gaba bwasan lə.

⁴ Barge gi cendi ha kow di me i ta:

bos duwa gi jorgiwə me,
barge gaba hura bwasan me,
gumaj duwa me,
gumaj gi jaw dalawə gi sirande me,
barge gaba lyagira dii daa me,
mani woni maa wamdeyə me.

Cendi ha kow Arō day gi nə dindaw barge gi wun minaw jiga di dara cendi ba bwasinan nim.

⁵ Cendi ha koo barge di gi chire gi lade me, chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, ha sirandaw gi jindar me ca.»

Barge gaba hura bwasa gi Māĩ

⁶ «Barge gaba hura bwasa gi Māĩ da, ha 'ya i giyə ginə mware woni 'wacna koo barge ladi

day. Cendi ha koo barge di i gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi dang gi lade naŋ me, ha sirandaw gi jindar me ca.

⁷ Gi ha koo sade sir woni yəw nim daa baɾimawə ka me, ka me.

⁸ Sade woni yəw maw nim dodə tariwə kaw, gi ha kogi ya ta de me ca: gi ha koo i gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi dang gi lade naŋ me, gi ha sirandagi gi jindar me ca. Sade nə ta di, ha swaa i barge gaba hura bwasa gi Mǎřĩ di siwə min.

⁹ Anə ha laya kuɾa di komiŋ di idi sumi sir me, anə ha janga Israyel dindaw sumdəgi lə sidə.

¹⁰ Anə ha janga sumi kubi kuɾa di minnə me, kubi kuɾa di dangə me. Sumi di ha pama jaw tariw gi yàa duwa, yàa duwa.*

¹¹ Gun gaba 'wacɲa janga sumi kuɾa sidə ladi ha janga Israyel dindaw sumdəgi di mana gi kuɾa di sir di sidə me, ha dangra mani sir baɾimawə ka me, ka me woni yəə kuɾa di daa gi jindar.

¹² Anə ha maa kuɾa di sir di mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎřĩ sade duwa nə baɾimawə di. Kuɾa di ta di, sumi ginə gangle ginə nare nə Israyel day nə mwaj dii sir di ilə sidə. I ta di me Arǝ ha hura sumdəgi mana gi baɾimawə indi Gaba dama gi dirən biɾiŋ di dirənnə, me ha 'ya i mani woni gon dusiŋ daa didəngə.»

* **28:10 28.10** *Israyel dindaw yàa day* Israyel i Jakob ginə Abiraham mwàw sumiw gi dang. Yarna maana dinə Israyel dindaw yàa day mana gi Diyə gi mani gindəgi (Genèse) 29.31–30.24 me Diyə gi mani gindəgi (Genèse) 35.16–18.

Woni bwasa Māĩĩ geche day bos duwa gi jorgiwə

¹³ «Anə ha dāngra mani sir woni yəə *bos gi woni bwasa Māĩĩ geche day ha hura jorgiwə* daa gi jindar me,

¹⁴ anə ha dāngra sul sir gi jindar sidi di wed, wunnə ya sade nə limə de. Anə ha maa sul di mana gi mani nə sir woni yəə *bos gi jorgiwə daa* di sidəgi lə.

¹⁵ Anə ha dāngra bos gi woni bwasa Māĩĩ geche day ha hura jorgiwə. Bos gi ta di, anji ha bwaa mani woni yara irmə ni indi gi Māĩĩ lə. Ha 'ya i giyə ginə mwaṛə woni 'wacṇa dāngra mani ladi day. Anə ha dāngraw ya anə banə ha dāngra gi barge gaba hura bwasa gi Māĩĩ ta de: Anə ha dāngraw gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi dang gi lade naṇ me, anə ha sirandaw gi jindar me ca.

¹⁶ Anə ha dāngraw kwajaw daa dudi sir mwom da, charni duwa me, bīlnani duwa me, ha bwara le, ha nyama isəm dalaw charni duwa min gi tulin tulin.

¹⁷ Anə ha hurba kuṛa di ladibe di idi sumi kirədi dāṛaṛa dāṛaṛa wodi bos di siwə.

Kuṛa di kirər mana gi piyə da, ha 'ya i kuṛa di komiṇ kivbing me, di labe swani duwa me, di dwaga bajadi me.

¹⁸ Kuṛa di kirər mana gi sirrə da, ha 'ya i kuṛa di gichəw cilim me, di 'yogde me, di 'yele 'yil me.

¹⁹ Kuṛa di kirər mana gi subu lə da, ha 'ya i kuṛa di buchi me, di sirande me, di bor ngir ngir me.

20 Kuṛa di kirər mana gi wodi lə da, ha 'ya i kuṛa di wusi bəliyə me, di komiṇ me, di gichəw silim silim me.

Kuṛa di ta di, mani woni yibədi dodə bos siwə di, anə ha ɗangragi i gi jindar.

21 Kuṛa di, ha 'ya i mwaj dii sir irmər gi gangle ginə nare nə Israyel day di. Kuṛa min sidə bá da, anə ha janga Israyel gorndiw min sumiw lə bá bá. Giyə gi ta di, ha 'ya ginə gun gaba 'wacṇa janga sumi kuṛa sidə ladi duwa.

22 Bos dugdiwə da, anə ha ɗangra sul sir gi jindar sidi di wed, wunnə ya sade nə limə de me,

23 anə ha nūrə kulim sir gi jindar hurbaw bos di dugdiw di sir di daa lə me ca.

24 Anə ha bwaa sul gi sir di biw mana gi kulim gi sir gi bos dugdiw di daa lə ka me, ka me.

25 Me biw gi ɗang da, anə ha bwaa mana gi mani sir woni yəə *bos di daa* barge gaba hura bwasa gi Mǎṛi di siwə me ca. Mani woni yəə bos daa ta di i mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎṛi sade duwa nə baṛimawə di. Anə ha bwaa sul di i mana gi barge di dirəwə.

26 Anə ha nūrə kulim sir gi jindar hurbaw bos dugdiw di sir di dodə lə, tuliw di korgiṇ di biləl gi barge gaba hura bwasa gi Mǎṛi di.

27 Anə ha nūrə kulim sir gi jindar ɗang bi hurbaw mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎṛi sade duwa nə baṛimawə bidəgi nə dodə lə. Anə ha hura kulim di i mana gi barge di dirəwə, sade duwa woni yəw maw nim dodə tariwə di didəgi lə.

28 Anə ha maa sade nə bor ngir ngir mana gi kulim ginə bos duwa di biwə me ginə barge gaba hura bwasa gi Māṛi biwə me bamagi daa, dara kal bos di ba damna mana gi barge gaba hura bwasa gi Māṛi sade duwa woni yəw maw nim dodə tariwə di didəgi lə mana min jang.

29 I ta di me, mana gi Arō dara ganda mana ni gi wun minaw jiga lə da, anji ha hura Israyel dindaw sumdəgi mana gi bos gi jorgiwə indi Gaba dama gi dirən bixi di dirənnə, me ha 'ya i mani woni gon dusin daa didəngə.

30 Ijim gi Moyis da, mə ha bwaa mani woni 'wacna irmə ni nə gi 'wogigi "urim" me "tumim" me mana gi bos lə di. Yande da, mana gi Arō hane indi Gaba dama gi dirən bixi di dirənnə bá bá da, cendi ha 'ya lə jorgiwə. I ta di me, mani woni 'wacna irmə ni nare nə Israyel didəgi lə da, anji ha huragi jorgiwə gi wála wála indi Gaba dama gi dirən bixi di dirənnə.»

Woni bwasa Māṛi geche day barge duwa

31 «Gumaj gaba hura barge gaba hura bwasa gi Māṛi dalawə di siw duwa pad da, anə ha kow gi chire gi bor ngir ngir.

32 Anə ha kala biw gi woni bwasan geche day ha hura gi diw lə. Biw gi ta di, i aba 'wacna koo barge ladi me ha bagaw daa anju dara kal ba chawarna bam bədə.

33 Gumaj biw gi dodə lə cab cab da, anə ha magda habda gi gi 'wogiw girənad yaa duwa dúndiw me, dendile me. Girənad yaa duwa da, anə ha dangraw i gi chire gi bor ngir ngir me, gi

kwamge me, gi wusi bəliyə me. Dendile da, anə ha ɗangradi i gi jindar.

³⁴ Dendile di me girənad di me da, anə ha magdagɪ kilangagi le kilangagi le.

³⁵ Arō ha hura gumaj gi ta di siwə h́ara nım dirənnə mana ni gi nə biyiw kaliw wun minaw jiga lə indi Gaba dama gi dirən birɪŋ di dara àlən gi giyə ni. Mana gi anji dara ɗimə h́ara kulə me, dara ɗimə bam iche me da, gi ha dwaya dendile nımə dira me anji ha mara bədə.

³⁶ Anə ha ɗangra mani gi jindar sidi di wed me, gun gaba 'wacɲa janga sumi jindar sidə ladi ha janga sidəgi lə ba da: ABA DAMA GI DIRƏW BIRIŊ BIYƏN CHIN JIGA.

³⁷ Anə ha maa mani nə ta di gi sade nə bor ngir ngir mana gi barge gi woni bwasa Māɽi geche day legiriw diwə biw gi jinjiwə diwə.

³⁸ Yande da, mana gi Arō hane indi Gaba dama gi dirən birɪŋ di dirənnə bá bá da, cendi ha 'ya lə jinjiwə. I ta di me mani nə nare nə Israyel biygi chin jiga me h́ara nım 'yàn di, ina i gi birmə day bədə kaw, nə yarna mani di lə jinjiwə di mwom da, nə ha yəə mani di le isiragi lə gi dusin di lade me, Arō di ha 'ywaa wamani bədə.

³⁹ Anə ha koo gumaj gi woni bwasa Māɽi geche day ha hura jaw dalawə gi chire gi lade me, barge gi anji ha lyagira diwə di kaw, anə ha kow gi chire gi lade me ca. Me mani woni maa wamdawə da, anə ha kogi sirandagi le.»

Woni bwasa Māɽi barge day

⁴⁰ «Arō dindaw kaw, anə ha kogi i barge gaba sumi gi wun minaw jiga gi wundər gi giyə day

gi àla di. Anə ha kogi gumaj me, mani woni maa wamdagi læ me, mani woni hura didəgi læ me ca.

⁴¹ Ijim gi Moyis di, mə ha huraw chendim gi Arō me, dindaw me barge sidəgi læ. Mə ha tidirəgi swani didəgi læ me, mə ha chigdəgi giyə day gi àla læ. Mə ha biyən gandagi jiga me, cendi ha àla i giyə gaba bwasan.

⁴² Anə ha kogi galsō gi chire gi lade dara ligə gi gindəgi. Galsō di charni duwa ha swaa wamdagi læ hāra durbəgi læ bá.

⁴³ Arō day gi nə dindaw ha hura mani nə ta di sidəgi læ i wāla gi cendi ha hāra dirənnə bá bá dara àlán gi giyə ni: Mana gi cendi gandina hana kundi gaba bamara gandin indi gi Māñiyə labaa, cendi hana mana gaba bwasan læ da, cendi ha hura mani nə ta di sidəgi læ. Cendi àlna yande mwom da, gwale ha 'ya læ didəgi læ bədə me, cendi ha mara bədə me ca. Ta di me i bii gi 'woo gi dam gi dirəw bixiñ. Kal Arō me, dindaw me, gi swaa day bá bá me da, kalna dusirəgi bii gi 'woo di diwə gi diriñ bixiñ.»

29

Chigdə gi woni bwasa Māñi giyə dayyə

¹ «Ijim gi Moyis di, mani nə mə ha àlagi dara chigdə gi nə Arō day gi nə dindaw giyə day gaba bwasan læ di me i ta: Mə ha yəə labe gi abe min me, gəgixiñje sir me. Kal mani nə paga nə ta di, mani nə àcne hiñe kaw ina læ sidəgi læ bədə.

² Mə ha joo burə gi geme me, mə ha piyə gi mapa gi diban musbu me, bangaso gi diban musbu gi mə ha kwayaw gi swani me, bangaso

gi dine gi diban musbu gi mə ha tidirəw swani siwə me ca.

³ Mə ha bwaa mani nə mə ha piyəgi ta di pad kirangè min dalawə me, mə ha yəə labe di me, gəgiriŋje nə sir di me, bamagi háran nim dirənnə.

⁴ Mə ha hára gi Arō day gi nə dindaw di kundi gaba bamara gandın indi gi Măĩ di biwə me, kalgi gi wiyna sidəgi bam.

⁵ Iĩ mə ha laya barge gaba bwasan indi gi Măĩ di huraw Arō siwə, barge gi ta di, i barge gi gumaj dalawə me, gumaj me, barge gaba hura bwasa gi Măĩ me, bos gi jorgiwə me. Mə ha maw wamdaw daa gi sade nənə barge gaba hura bwasan nim di me ca.

⁶ Mə ha lyagiraw barge gaba lyagira gi dii daa diwə me, mə ha huraw mani nə gi dāngrigi gi jindar me gi jangi lə sidəgi lə ba, ABA DAMA GI DIRƏW BIRIŋ BIYƏN CHÍN JIGA di barge gi mə legiriw diwə di biwə me ca.

⁷ Iĩ mə ha 'woo swani ni gaba tidirə diiyə tidirəw diwə biyəw chəw nim giyə duwa lə jiga.

⁸ Iĩ mə ha hára gi Arō dindaw di dirənnə me, mə ha hurbagi barge day di sidəgi lə me ca.

⁹ Mə ha magdagi nə Arō day gi nə dindaw mani woni ma wamde daa wamdagi lə me, mə ha lyagiragi barge gaba lyagira gi dii daa didəgi lə me ca. So wála gi ta lə di da, cendi ha 'ya i woni bwasan gi diriŋ biriŋ. Ta di me i bii gi 'woo gi dam gi dirəw biriŋ.

Me mani nə mə ha àlagi dara chígdə gi nə Arō day gi nə dindaw giyə day gaba bwasan lə di me i ta:

¹⁰ Mə ha yəə labe di hára nim mana gi ciri di jé kundi gaba bamara gandín indi gi Mǎřĩ daa di bídí di korgiñyə me, nə Arō day gi nə dindaw ha bwaa isiragi labe di diwə.

¹¹ Mwom da, mə ha kundəw indi Gaba dama gi dirən bīřĩñ dirənnə mana gi ciri di jé kundi gaba bamara gandín daa di bídə.

¹² Mə ha udə bare giñə labe di hiñe ɗagda habde nənə mana gaba bwasan di dugdiw di wodi di sor daa ya hugdi de di sɨdəgi lə gi dunim me, bare di giñdiw di wor pad da, mə ha dwalaw dodə mana gaba bwasan di gidawə me ca.

¹³ Mə ha biyə swani gi labe nudəw nə dineyə me nə gecheyə me, mə ha sawa chara biw di me, swagə nə dóre me swani day gi sɨdəgi lə me ca. Mə ha ulə mani nə ta di bam pad mana gaba bwasan di diwə.

¹⁴ Dīm da, labe di kabni duwa me, gare duwa me, nudəw me da, mə ha layagi hára nim bam mana dan gi dama di tariwə me, mə ha uləgi bam. Ta di, i sarga di idi biyəgi woni bwasan àcɲa day bam di.

¹⁵ Dang da, mə ha yəə gəgiřĩñ di min me, nə Arō day gi nə dindaw ha bwaa isiragi diwə.

¹⁶ Mə ha kundə gəgiřĩñ di me, mə ha 'woo bare duwa çĩgdəw mana gaba bwasan di tariwə cab cab gugirəw nim daa.

¹⁷ Mə ha saba kabni giñə gəgiřĩñ di dodə me, mə ha bwaa bama gi diw ca mana gaba bwasan di diwə me, mə ha bujə nudəw bam me, mə ha wiya gidaw bam me bwaa lə kabni di diwə.

¹⁸ Mə ha ulə gəgiřĩñ di bam pad mana gaba bwasan di diwə. Ta di me i mani woni ulə àlán

gi indi Gaba dama gi dirən bīrīn sarga di. I sarga di iraw dira 'yolin indi Gaba dama gi dirən bīrīn di.

¹⁹ Iri mə ha yəə gəgiriṇ gi wor min di me, nə Arō day gi nə dindaw ha bwaa isiragi diwə.

²⁰ Mə ha kundə gəgiriṇ di me, mə ha 'woo bare duwa me, mə ha daw Arō sumiw gi isəw gi abeyə biw gi dodə ced lə me, mana gi dindaw dayyə me ca. Mə ha dagdagi bare di mana gi gim day gi geche gi isiragi gi abeyə bá bá me, gi geche gi gidiragi nə abjeyə bá bá me ca. Mə ha chīgdə bare gindiw gi wor di mana gaba bwasan tariwə cab cab gugirəw nim daa.

²¹ Mə ha udə bare gi i mana gaba bwasan diwə di hiṇe me, mə ha 'woo swani ni gaba tidirə diiyə di hiṇe me chīgdəw Arō diwə me, barge duwa lə me. Mə ha chīgdəgi dindaw didəgi lə me, barge dayyə me ca. Yande da, Arō me, barge duwa me, dindaw me, barge day me kaw, gi ha biyən gandagi chón jiga me ca.

²² Mə ha biyə swani ginə gəgiriṇ di me, mə ha sawa widiw me, mə ha biyə swani gi labe nudəw nə dineyə me nə gecheyə me, mə ha sawa chara biw me, mə ha biyə swagə nə dóre nə sir me swani day me, duriw di isəw gi abeyə me. Sarga di ka di, i di idi chéə woni bwasan indi Gaba dama gi dirən bīrīn di giyə dayyə.

²³ Mana gi kirangè gi chón indi Gaba dama gi dirən bīrīn di dirənnə gi gi bo mani nə gi piygi diban musbu di dalawə da, mə ha 'woo mapa gi diban musbu min me, bangaso gi gi piyiw gi swani min me, bangaso gi dine min me.

24 Mani nɔ ta di pad, mɔ ha 'yàgí nɔ Arõ day gi dindaw isiragi lɔ me, mɔ ha wayagi kalgí gi laynagi daa 'yànáń indí Gaba dama gi dirɛn birɛn di sarga.

25 Dang da, mɔ ha cwara laya mani di bam isiragi lɔ bi bwagi mana gaba bwasan di diwɔ mani nɔ mɔ ulgí pii àlán gi sarga di didɛgi lɔ ulɛgi nɛm bam. I sarga di ɛraw dirá 'yolin indí Gaba dama gi dirɛn birɛn di.

26 Gɛgírɛn gi mɔ ha kundɔw targɛn dara chɔɔ gi Arõ giyɔ duwa gaba bwasan lɔ di dá, mɔ ha 'woo jorgiw daa 'yàn indí Gaba dama gi dirɛn birɛn di sarga. Me kabni gi ta di ha waram i díma ɛjim.

27 Gɛgírɛn gi mɔ ha kundɔw targɛn dara chɔɔ gi nɔ Arõ day gi dindaw giyɔ day gaba bwasan lɔ di dá, mɔ ha 'woo jorgiw me, duriw me daa 'yàn indí Gaba dama gi dirɛn birɛn di sarga. Mɔ ha chón gandagi jiga.

28 Mani nɔ ta di, i Arõ duwa me, i dindaw gi swaa day bá bá day me. I ta di me, mana gi nare nɔ Israyel dara kundibɔ mani nɔ paga dara àlán gi indí Gaba dama gi dirɛn birɛn sarga di idi labiya da, cendi ha 'yàw Arõ me, ha 'yàgí mwàgíraw me, kabni gi ta di le bá bá. Ta di i bii gi 'woo gi dam gi dirɔw birɛn.

29 Mana gi Arõ dara mara bam da, barge duwa gaba hura bwasan nɛm di ha waragi i dindaw me mwàgíraw me. Wála gi gi dara tidirɛgi swani didɛgi lɔ chígdɛgi giyɔ day gaba bwasan lɔ di mwom da, cendi ha hura barge gi ta di.

30 Arõ gorndiw gi dan gi ha chów woni bwasa Mǎĩ geche day abɔw tariwɔ di, ha hura barge

ginə abəw duwa gaba bwasan di siwə wála wurgisubu bá do me ha dimə hára kundi gaba bamara gandin indi gi Mǎĩ dalawə dara àlàn gi giyè mana ni gi nə biyiw kaliw wun minaw jiga lə di.

³¹ Iri mə ha laya kabni ginə gəgiriŋ gi mə kundiw targiŋ dara chéə gi woni bwasan giyè day gaba bwasan lə di hára nim hangdaw mana gi gi biyiw kaliw jiga ciri di jó kundi ni daa dwaŋi lə.

³² Arō day gi nə dindaw ha wama kabni gi ta di gi mapa gi ilə kirangèyè di mana gi kundi gaba bamara gandin indi gi Mǎĩ di biwə.

³³ I ta di me cendi ha wama mani nə gi àlgì sarga di idi piyè àcɲa day bam me, chégi nim jiga giyè day gaba bwasannə di me. I cendi mɪra me ha wama mani nə ta di, gun gi d̥ang da, ha wama bədə, dara i mani ni nə gi biyin kalin gandagi indi gi Mǎĩ jiga.

³⁴ Kabni di me, mapa di me, warna bilnə dodə me walna daa da, mə ha uləgi bam, dara i mani ni nə gi biyin kalin gandagi indi gi Mǎĩ jiga.

³⁵ Mə ha àlagí nə Arō day gi nə dindaw mani woni chígdegi giyè day gaba bwasan lə di ya ba nə ɪrmim nim de dige dige biraa wála wurgisubu bá.

³⁶ Wála min bá bá da, mə ha kundə labe gi abe àla gi sarga di idi biyew mana gaba bwasan àcɲa duwa bam me, di idi wiyaw bam me. Mə ha tidirəw swani diwə dara biyiw jiga dara àlàn gi giyè ni.

³⁷ Sarga di idi biyew mana gaba bwasan àcɲa duwa bam di, mə ha àladì i wála wurgisubu bá.

Yande da, mana gaba bwasan di, ha 'ya i ni indi mira, anə ha biyəw kalaw gi dirəw jiga dara àlán gi indi Gaba dama gi dirən bīrīn giyē ni lə. Gun labaa, mani na nə dara bīlə mana gi ta di da, ha 'ywaa i wamani.»

Mani nə gi ha uləgi àla gi sarga gi wála wála

³⁸ «Dang da, mani nə anə ha àlán gi sarga mana gaba bwasan diwə di me i ta: Wála mīn bá bá da, anə ha kundibə gəgīrīnje nə dine sir sir nə aliya day mīn mīn ulə àlán gi sarga. Mani nə ta di, anə ha àlagi le gi dirīn bīrīn.

³⁹ Anə ha kundə gəgīrīn gi mīn gi jomni me, gi mīn dang gi turgi dawa d̄wanda dira lə me ca.

⁴⁰ Gəgīrīn gi anə ha kundəw gi jomni di da, anə ha bamaw gi burə gi geme cembilde subu gi gi bow swani siw gi wed gi lade naŋ ginə habda gi olib duwa litir mīn gi tulīn diwə hawŋiw nīm daa me, gi gani gi yabira yàa duwa litir mīn gi tulīn me.

⁴¹ Gəgīrīn gi anə ha kundəw gi turgi di kaw, anə ha bamaw gi mani nə ya anə banə àl gi jomni di de me ca. Anə ha ulə mani nə ta di bam àlán gi indi Gaba dama gi dirən bīrīn sarga di. I sarga di iraw dira 'yolin indi Gaba dama gi dirən bīrīn di.

⁴² Ta di me i bwasa gi anə ha àlàw gi swaa dan bá bá mana gi kundi ni gaba bamara gandin di biwə, indi Gaba dama gi dirən bīrīn di dirənnə. I mana gi ta lə di me, nə ha bamara gandang 'yeni nare nə Israyel lə me, nə ha wayam ijim gi Moyis gwale lə me ca.

⁴³ I mana gi ta lə di me, nə ha ɓamara gi nare nə Israyel lə mwom da, 'y wagda ni ha cwaa mana gi ta di gidəw mana ni gi nə biyiw kaliw minaw jiga.

⁴⁴ Nə ha cwaa kundi gaba ɓamara gandin di me, mana gaba bwasan di me, kalagi wunə mindagi jiga me, nə ha biyə Arō day gi nə dindaw kalagi mindagi jiga dara cendi ba əlna giyə day gaba bwasan di me ca.

⁴⁵ Nə ha dama lə nare nə Israyel dwaregi lə me, nə ha 'ya i Mārī day me.

⁴⁶ Yande mwom da, cendi ha 'wacɲa dara indi Gaba dama gi dirən birin di, ba nə i Mārī day, indi gi nə diməgi bam siɲa di Ejibti lə dara ba nə dam lə dwaregi lə. Indi Gaba dama gi dirən birin di, indi di me nə i Mārī day.»

30

Mana gaba gwas

¹ Iri *Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da*: «Anə ha ɗangra mana gaba gwas. Anə ha ɗangraw i gi habde nə chelbe.

² Charni duwa me, ɓilnani duwa me, ha bwara le, ha nyama ɗare tulɗi min min. Hwaa duwa da, ha nyama ɗare tulɗi sir. Anə ha ɗangraw dugdiw di wodi di ha swara daa ya hugdi de. Hugdi nə ta di ha swaa i siwə gang.

³ Anə ha ɗangra jindar sidi di wed huraw siwə me, diwə me, hugdəwə di me. Anə ha ɗangra jindar sidi di wed biwə midəɲ gugirəw nim daa me ca.

⁴ Anə ha nure kulim gi jindar sir huraw dugdiw di ka lə me, di ta lə me. Anə ha hurba

kulim gi ta di i mana gi tulbawə dodə biw gi midən di gindiwə dara hurba gi habde woni yibə ugdəw daa hára nim.

⁵ Habde nə ta di, anə ha saba i chelbe d'angragi me, anə ha d'angra jindar hurbagi sidəgi lə.

⁶ Anə ha chéə mana gaba gwasas di mana gi barge gaba ligə sandug di idi gama kuṛa di idi milan inda di dirəwə. I sandug di nə ha 'ywan *ijim gi Moyis* lə di.

⁷ Gi jomni bá bá Arō hana dara kwagda lamba di wurgisubu di sidi bam da, anji ha gwasas le bá bá me,

⁸ gi turgi bá bá anji hana dara kirə dùwa lamba lə kaw, anji ha gwasas le bá bá me ca. Gi swaa dan bá bá da, anə ha gwasas le indi Gaba dama gi dirən birin di dirənnə gi dirin birin.

⁹ Mana gaba gwasas di da, *anə ha ulə mani nə gwasas nə gi d'angrigi daran indi gi birmə gi nə irmiw indi mira*, mani nə gwasas nə d'ang da, anə ha ulə lə bədə. Me anə ha ulən mani woni ala gi sargas lə bədə me, anə ha ulən swagə nə yiga lə bədə me, anə ha dwalan mani nə nimi lə diiyə bədə me ca.

¹⁰ Aliya min dalawə da, Arō ha ala sargas di idi biyəw mana gaba gwasan acṇa duwa bam. Anji ha 'woo bare ginə sargas di idi biyəgi nare acṇa day bam di chigdəw mana gaba gwasas di hugdəwə. Gi swaa dan bá bá da, anə ha ala mani nə ta di. Mana gi ta di, i ni indi mira, anə ha biyəw kalaw gi dirəw jiga dara alán gi giyə ni lə.»

*Nare nɔ Israyel ha sala mani 'yàw Mǎĩ dara
kidɔ gi sidɔgi daa*

¹¹ Ɔĩ Aba dama gi dirɔw birɔn wayiw Moyis ba da:

¹² «Mana gi mɔ ha āsa nare nɔ Israyel da, kal wi kaw 'ywaginan indi Gaba dama gi dirɔn birɔn di mani dara kidɔ gi siw daa. Dara kal wamanĩ 'ywana gun wála gi āsa lɔ di bɔdɔ.

¹³ Gun gi sumiw ha 'ya lɔ āsa lɔ di da, kal a wunɔ chile di tuda di noo dira nem giram jii min. I chile di gi àl gi giyɔ mana gi kulu niyɔ tulɔ. Chile di gi wudɔ ta di, anɔ 'yàn i indi Gaba dama gi dirɔn birɔn di.

¹⁴ Abje nɔ Israyel pad nɔ aliya day so ginɔn sir ha daa nɔ sumɔgi ha 'ya lɔ āsa lɔ da, ha 'ywagan indi Gaba dama gi dirɔn birɔn di mani nɔ ta di.

¹⁵ Aba 'ywaa mani ha 'yàa nanɔ dɔwaya chile di tuda tulɔ di nɔ irmidi di bam bɔdɔ me, aba 'ywaa mani bɔdɔ kaw ha 'yàa duwa ɓani bɔdɔ me ca. Wi kaw, ha 'yàn indi Gaba dama gi dirɔn birɔn di chile di nɔ sawɔ di ta di bá bá dara kidɔ gi siw daa.

¹⁶ Mana gi nare nɔ Israyel di dara 'yàm chile di ta di pad mwom da, mɔ ha 'wódi dɔngra gi kundi gaba ɓamara gandin indi gi Mǎĩ di. Ha 'ya i mani woni gon indi Gaba dama gi dirɔn birɔn di dusin daa nare nɔ Israyel di didɔgi lɔ dara mani nɔ cendi 'yàn kidɔ gi sidɔgi daa di.»

Mani nɔ ɓile woni bwaa nimi

¹⁷ Ɔĩ Aba dama gi dirɔw birɔn wayiw Moyis ba da:

18 «Anə ha ɗangra mani nə bile nə wun ya dása de dara saba gi sii. Anə ha ɗangra mani nə ta di i gi biri gi bor ngir ngir me, gidiragi kaw, ha 'ya i biri gi bor ngir ngir me ca. Anə ha chógi i mana gi kundi gaba ɓamara gandin indi gi Mǎĩ bulə day gi mana gaba bwasan lə. ƙri anə ha bwaa nimi dɗaragi lə.

19 Mwom da, Arō day gi nə dindaw ha udə nimi nə ta di saba gi sidəgi.

20 Mana gi cendi gandina dara hára kundi ni gaba ɓamara gandin lə da, cendi ha saba sidəgi bam gi nimi nə ta di mwom da, cendi ha mara bədə. Cendi hana mana gaba bwasan lə dara ulə gi mani woni àlán gi indi Gaba dama gi dirən birin sarga kaw,

21 cendi ha saba sidəgi bam dara kal cendi marna bədə. Ta di me i bii gi 'woo gi dam gi dirəw birin. Kal Arō me, dindaw me, gi swaa day bá bá me da, kalna dusirəgi bii gi 'woo di diwə gi dirin birin.»

Swani ginə Mǎĩ duwa

22 ƙri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:

23 «Mə ha laya mani nə lade nə biy 'yol nə kili day wom nan:

Mə ha 'woo duɗu dinə habda gi gi 'wogiɓ mir duwa kilo jii me,

mə ha joo burə ginə habda gi gi 'wogiɓ kinamum gi biy 'yol nan duwa kilo sir gi tulin me,

mə ha laya dirwa gi biy 'yol nan kilo sir gi tulin me,

²⁴ mə ha joo burə ginə habda gi gi 'wogiw kas kilo jii, i kilo di gi irim gi mani mana gi kulu niyə di, me
mə ha udə swani ginə habda gi olib litir kubi me ca.

²⁵ Mani nə ta di, gun gaba 'wacna dāya gi mani woni ala gi swani gi lade ha bamagi ala gi swani gaba tidirə diiyə dara biyə gi mani chón indi gi Māñi jiga.

²⁶ I swani gi ta di me, mə ha chigdəw kundi gaba bamara gandin indi gi Māñi siwə dara biyəw chón gandiw jiga me, mə ha tidirədi sandug ni di idi gama kuṛa di idi milan inda sidə me ca.

²⁷ Mə ha tidirədi tabil *di idi chigdən mapa* sidə me, mani dīra woni chigdə didə pad sidəgi lə me, mani nə gangragi wurgisubu nə gi chigdi lamba lə sidəgi lə me mani day pad sidəgi lə me, mana gaba gwasə sawe siwə me ca.

²⁸ Mə ha tidirəw mana gaba bwasan me, mani duwa pad me sidəgi lə. Mə ha tidirəgi mani nə bile woni bwaa nimi sidəgi lə me gidiragi lə me ca.

²⁹ Mə ha biyə mani nə ta di chón gandagi indi gi Māñi jiga. Mani nə ta di, i ni indi mīra, anə ha biyəgi kalagi gi dirəgi jiga dara alān gi giyə ni. Ina i gun labaa, mani me bilnəgi da, ha 'ywaa i wamani.

³⁰ Mə ha tidirəgi nə Arō day gi nə dindaw swani gi ta di didəgi lə dara biyəgi chəgi mindagi jiga dara 'yāgi gi giyə day gaba bwasan di isiragi lə.

³¹ Iṛi mə ha wayagi nare nə Israyel da: “Swani gi ka di, i swani ni gaba tidirə diiyə dara biyə gi

mani chón indi gi Mǎĩ jiga. Gi swaa dan bá bá da, anə ha gamaw dara àla gi giyè ni indi mira.

³² Kal gun dāna swani gi ta di siwə bədə me, gun kañjina birmə gaba dāya mani dara ba a gidəgi swani gi ya ta de di bədə me ca. Swani gi ta di, anə ha gaman gandi w jiga. I ni indi gi dirin birin.

³³ Gun gi kañjina birmə gaba dāya mani dara gidəgi swani gi ya ta de di labaa, dānaw jaw gun gi pəgin siwə da, kal gi 'ywarnaw bam nare nə Israyel dwaregi lə.”»

Mani woni gwas

³⁴ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Mə ha laya mani dirəgi jiga jiga nə biy 'yol: Mə ha 'woo duru dinə habda gi gi 'wogiw sitora duwa me, onisa duwa me, galbanum duwa me, mə ha 'woo duru ginə habda gi sawe duwa wusi me, kal bwarna min.

³⁵ Mani nə ta di, ha 'ya i giyè ginə gun gaba 'wacna dāya gi mani woni gwas ladi. Anji ha bamagi me, ha bwaa wala lə gidəgi mani sidəgi nə wed dara alán gi giyè ni.

³⁶ Mani nə mə dāygi ta di, mə ha joo yab yawagi gidəgi burə me, mə ha 'woo burə di hāra nim chéə mana gi sandug di idi gama kuṛa di idi milan inda di dirədi lə, kundi gaba bamara gandin indi gi Mǎĩyè di. I sandug di nə ha 'ywam *ijim gi Moyis* lə di. Mani woni gwas nə ta di, i ni indi mira, anə ha biyəgi kalagi gi dirəgi jiga dara alán gi giyè ni.

³⁷ Mani woni gwas nə ta di, kal gun dāynagi gidinəgi ya ta de dige dige dara àla gi giyè duwa

gi siw di. Anə ha kalan gandagi mindagi jiga, cendi i ni, indi Gaba dama gi dirən birin di.

³⁸ Gun gi kanjina birmə gaba dāya mani gidəgi ya mani woni gwasə nə ta di de dara biyə day ba 'yoliwe da, kal gi 'ywarnaw bam nare nə Israyel dwaregi lə.»

31

Mwarə woni dangra mani nənə Mārī duwa

¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da:

² «Doy, nə biy Besalel ginə Uri gorndiw, i Hur mwəw, gi gindiw i gangle ginə Juda lə di.

³ Nə 'won dusiw daa gi dundi ni me, 'yàw dirin naa me, 'wacna gi mani me. Nə 'yàw mwārāni di idi àla gi mani nə jiga jiga pad me.

⁴ Anji nem irmə mani woni àla me, 'wocn àla giyə ginə jindar le me, tuda le me, biri gi bor ngir ngir le me.

⁵ Anji 'wocn janga gi mani kuṛa di lade di idi sumi sidə me, magdadi mani sidəgi lə me, 'wocn pilbə gi habde le me ca. Anji 'wocn àla gi mani nə jiga jiga le pad.

⁶ Dang da, nə biy Oliyab ginə Aysamak gorndiw dara ba wanawə giyə lə di. Oliyab di gindiw i gangle ginə Dannə. Me nə 'yàgī mwarə nə dang pad dirin naa dara ba àlna gi mani pad nə nə irmim gandagi di.

⁷ Mani di i:

kundi gaba bamara gandin indi gi Mārī di me, sandug ni di idi gama kuṛa di idi milan inda di me bidi gaba dyasadi daa di me,

mani nənə kundi ni duwa pad di me,
8 tabıl me mani dıra di me,
mani nə gangragi wurgisubu nə gi chıgdi
lamba lə diiyə nə dāngṛar gi jindar sidi di
wed di me mani day nə jiga jiga pad di me,
mana gaba gwasasawe di me,
9 mana gaba ulə mani nə paga dara bwasan
nim di me mani duwa pad di me,
mani nə bıle woni bwaa nimi me gıdıragi di
me,
10 barge gaba hura alán gi giyè di me,
barge gi wun minaw jiga ginə woni bwasan
geche day gi Arō duwa di me,
barge ginə dındaw day gaba hura ala gi giyè
gaba bwasan di me,
11 swani ni gaba tidirə diiyə di me,
mani woni gwasakulu ni dalaw di me ca.
Mwarə di ha ala mani di ya ba nə irmim nim
de dige dige.»

*Mārī gisi nare nə Israyel dara wala gaba bwaa
gwayni*

12 İri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba
da:

13 «Gwale gi mə ha wayagi nare nə Israyel
di me i ta: “Wala gaba bwaa gwayni di, anə
ha biyəw kalaw jiga, dara i mani woni gwong
dusirəng daa 'yeni me, mwəgirang me, gi swaa
dan bá bá dara indi Gaba dama gi dirən birin di,
nə biyəng kalang jiga dara anə ina i nare ni.

14 Yande da, anə ha biyə wala gaba bwaa
gwayni di kalaw jiga, yarnaw ya wala gi pəgin
de bədə. Gun gi yarnaw ya wala gi pəgin de da,

an̄ji ùr i 'yáa gi bam. I sidə, ina i wi wi gi àlna giyè wála gi ta lə da, kal gi 'ywarnaw bam nare nə Israyel di dwaregi lə.

¹⁵ Anə ha àla giyè wála kubi dalawə mira, me wála gi wurgisubū lə da, i wála gaba bwaa gwayni, anə ha biyəw kalan gandiw jiga indi Gaba dama gi dirən birin̄ di. Ina i wi wi gi àlna giyè wála gi ta lə da, an̄ji ùr i 'yáa gi bam.

¹⁶ Nare nə Israyel ha biyè wála gaba bwaa gwayni di kalaw jiga. Cendi gi swaa day bá bá da, ha yaraw ba i wála gi geche kwandaw dwaregi lə. Ta di i bii gi 'woo gi nə yì nim gandang milan gi dirin̄ birin̄ di.

¹⁷ Wála gaba bwaa gwayni di da, gil i milan di ilə bulə inda lə, indi me 'yeni nare nə Israyel me, gi dirin̄ birin̄. Dara indi Gaba dama gi dirən birin̄ di, nə àsi daa me siṇa me di, i wála kubi dalawə. Me wála gi wurgisubū lə da, nə hoy àla gi giyè di, nə bo gwayni.”»

¹⁸ Mana gi Aba dama gi dirəw birin̄ wayaw Moyis gwale mana gi kuṛa di Sinay didə bam pad mwom da, an̄ji lay kuṛa di biḍiṛa biḍiṛa sir 'yàw Moyis di isəwə. I kuṛa di an̄ju gi Māñi me jangi bii duwa gi 'woo lə sidə di gi isəw duwa an̄ju.

32

Nare nə Israyel dʼangr̄i labe gi dwe dúndiw gi jindar

¹ Mana gi nare nə Israyel di yər dara Moyis ba chéə daa kuṛa didə hára dodə kaláng bədə mwom da, cendi dayar dodə Arō tuliwə me wayiw ba da: «So daa, mə dʼangr̄indi dwama kal

a indarna dirēndi lə hana ganandi. Dara Moyis gaba dimēndi bam siṇa di Ejibti lə gi ta di, i na gaa yá àlāw som kaw, də 'wacṇang bədə.»

² Iṛi Arō waygi ba da: «Piynəy mani nə sumiyə nə gi ḏangr̥gi gi jindar nə namdang sumdəgi lə me, dindirang nə abje me nə namde me sumdəgi lə me, hane nim 'yānán.»

³ Mwom da, nare nə Israyel pad piyə mani nə sumiyə nə gi ḏangr̥gi gi jindar nə sumdəgi lə di hāra nim 'yāw Arō.

⁴ Arō di lay mani nə jindar di isiragi lə me ha n̄urə jindar di ḏangr̥i nim gi labe gi dwe dúndiw. Mwom da, nare nə Israyel di way ba da: «Israyel, yarnandi Māṛi inda gi dimēndi bam siṇa di Ejibti lə di me i ta!»

⁵ Mana gi Arō yər yande mwom da, an̄ji aw mana gaba bwasa dwama gi labe gi dwe dúndiw di dirēdi lə me way ba da: «Sanga da, də hārang àla sii 'ywala gaba àsáw Aba dama gi dirəw b̥ir̥iṇ di sumi gi 'waga diwə.»

⁶ Sanga gi jomni cor̥ər̥ə da, nare nə Israyel hāra gi mani woni ulə àla gi sarga me, woni àla gi sarga di idi labiya me ca. Iṛi cendi dam dodə wom me, chē me, mwom da, b̥ir̥iṇəgi daa àl sii 'ywala.

⁷ Iṛi Aba dama gi dirəw b̥ir̥iṇ wayiw Moyis ba da: «Chí cor ha dodə bi kaláng, dara nare dīma nə mə diməgi bam siṇa di Ejibti lə di àl àcṇa gi geche.

⁸ Cendi so kaláng giṇ birmə gi nə g̥iləgi gandiwi di bam. Cendi u biri lon̄iw n̄uriw ḏangr̥i gi labe gi dwe dúndiw me, piy gubir̥əgi dodə dirəwə me

milawdiw me, àlìw sarga me way ba da: “Israyel, yarnandi Mǎĩrĩ inda gi òimòndi bam siɲa di Ejibti lè di me i ta!”»

⁹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ðang ba da: «Nə yər nare nə Israyel di, cendi i nare nə ðidəgi woy naɲe!

¹⁰ Caga ka da, kalin mana min jang! Dusiɲ ha swaa le ðidəgi lè me, nə ha 'yági bam pad. Me ijiɲ da, nə ha cwam gidəm nare nə 'yarbare naɲ mwágiragi.»

¹¹ Iri Moyis wayiw Aba dama gi dirəw birin gi i Mǎĩrĩ duwa di gwale gaba hɪlɪlaw dusiɲ ba da: «Aba dama gi dirəw birin, dana me dusiɲ so mana gi nare ðima nə mə ðiməgi bam siɲa di Ejibti lè gi isəm gaba dwana di idi àla láɲa a mo?

¹² Mə àlna nare di yande da, nare nə Ejibti ha waya ba i gi ɪrmə gi áɲe me ba mə laya gi nare nə Israyel di gandagi nɪm bam siɲa dayyə di me, ba mə ha gandagi wama gi ciri di kuɾa ðidə dara 'yági bam, cendi ba ina lè siɲa ðidə bədə ðim da, ladi le mo? Yande da, kal dusiɲ hɪlɪl, me u bɪm way dara ba mə ha àla nare nə Israyel di wamani bədə ðim.

¹³ Kal dusiɲ gunəm daa moso ðima nə Abiraham me, Isak me, Jakob me ðidəgi lè. I ijiɲ di me, mə sirgəgi siɲ wayagi ba da: “Nə ha kala mwàgirang ha 'yarbara ya dechu di daa de. Nə u bɪn way ba nə ha 'yàgi siɲa di nə waygi gwale ðira di le. Siɲa di ha waragi i dɪba day gi ðirin birin.”»

¹⁴ Iri Aba dama gi dirəw birin di u biw way ba a ha àlagi nare nə Israyel wamani gi anji ùr dee ba a àlgi di bədə ðim.

15 Iri Moyis chéə daa kuṛa lə di, hára dodə. Anji laya kuṛa di bidiṛa bidiṛa sir di bii gi 'woo gi Mārī yi gi milan gi nare nə Israyel di isəwə. Kuṛa di ta di, janga ilə tuldī di ka lə me ka lə me,

16 i Mārī me àl giyə dīra anju. I Mārī siw duwa me jangi bii duwa gi 'woo di lə sidə gi isəw duwa anju.

17 Mana gi Josuwe *gaba waw Moyis lə giyə lə di* doy nare nə Israyel bo gura mana day gi dama lə mwom da, anji wayiw Moyis ba da: «Doy, gura gi say nim lə mana inda gi dama lə!»

18 Me Moyis cow lə diiyə ba da: «Bədə, ta di i gura gi abnani bədə me, i gura ginə woni 'ywaa wamani day bədə me ca. Me nə doy i gura gaba sii 'ywala.»

19 Mana gi *nə Moyis day gi Josuwe* hára gira mana day gi dama lə di ib da, Moyis yər labe gi dwe dúndiw me, nare di ilə n̄aṛa lə me, mwom da, dusiw so le. Anji bwaa kuṛa di bidiṛa bidiṛa di anji yədi isəwə di bam hára dodə ichibər bam kuṛa di anji chéə lə di gindidi lə.

20 Anji u labe gi dwe dúndiw di nare nə Israyel d̄angriw di àsi dùwa lə me, yo gidi dibiriṇ. Anji lay dibiriṇ di bodi nimiyə me 'yàgí nare nə Israyel di chə.

21 Iri Moyis wayiw Arō ba da: «Nare nə Israyel di àlám i na me, mə bogi àla gi àc̄na gi geche gi ya ta de di lə mo?»

22 Arō cow lə diiyə ba da: «Aba ciri ni, nə amsim d̄e! Kal dusim swana bədə. Mə 'woc̄n com dara nare nə Israyel di, i nare nə àla gi àc̄na da, womgi bədə biriṇ.

²³ Cendi wayin ba da: “Dangrindi dwama kal a indarna dirèndi lè hana ganandi, dara Moyis gaba dimèndi bam siɲa di Ejibti lè gi ta di, i na gaa yá àlāw som kaw, dè 'wacɲang bədə.”

²⁴ I ta di me, nè waygi da: “Gun gi jindar duwa ina lè da, a piynəy 'yànan.” Mwom da, cendi piyè mani day nè sumiyè 'yàn me, nè bogi dùwa lè me labe gi dwe di dúndiw ganda.»

Nare nè Lebi 'yè woni mīlawda dwama bam

²⁵ Moyis yala 'wocɲ dara Arō ba kal nare nè Israyel di ba àl gi mani gi birmè day bədə, cendi àl mani nè dirègi ùr. Yande da, woni marande day ba ha 'ywaa birmè gaba àlagi ichiɲ.

²⁶ Moyis ha dībè mana day gi dama di biwè me soy marjaw daa naɲ ba da: «Gun gi ina i aba ùrè Aba dama gi dirəw birɲiɲ gwale duwa da, a hane 'ywanan!» Mwom da, nare nè gangle ginè Lebiyè pad da, hāra dayar tuliwè.

²⁷ Moyis way ba da: «Dwayna, gwale gi Aba dama gi dirəw birɲiɲ gi i Mārī inda nendi nè Israyel wayiw di me i ta: Kal wi wi kaw unè suginè duwa di chere mana gindiwè me, a wàna hana mana dan gi dama biw gi alè ta lè bá me cwarne hane. *Anə ha 'yáa woni mīlawda dwama bam.* Ina i chamrang labaa, kwandang moso labaa, woni ciri dan bidi kaw, kalnagi bədə.»

²⁸ Nare nè gangle ginè Lebiyè di àl mani nè Moyis waygi gandagi di me, wála gi ta lè di, nare nè Israyel mar nem ya dubu dubu subu (3 000) de.

²⁹ Yande mwom da, Moyis waygi nare nè Lebi di ba da: «Wála gi laba lè da, gi chígdəng giyè

ginə Aba dama gi dirəw birin duwa lə. Dara dindirang dan gang labaa, chamrang kaw, anə kalagi bədə. Yande da, Aba dama gi dirəw birin piy biw didəngə wála gi laba lə.»

Moyis amsi Mārī ba kalna dusiw hilalna nare nə Israyel didəgi lə

³⁰ Iri sanga da, Moyis waygi nare nə Israyel ba da: «Anə bwasa labe gi dwe dúndiw da, anə àla àcna gi geche. Caga da, nə nagi cor ha i daa kuṛa didə di bi dara 'ywaa Aba dama gi dirəw birin wayaw gwale dan sin, gaa anji ha biyəng àcna dan di bam som.»

³¹ Mwom da, Moyis cor ha 'ywaa Aba dama gi dirəw birin di me wayiw ba da: «Ay, Aba dama gi dirəw birin, nare nə Israyel di àla àcna gi geche. Cendi dangri dwama gi jindar.

³² Caga da, nə amsim de! Kal dusim hilal mana gi àcna day di diwə. Mə kalna dusim hilalna a didəgi lə bədə da, mendi sumin gi mə jangi w mana gi maktubu dima di mə jangi gi nare dima sumdəgi lə di bam.»

³³ Aba dama gi dirəw birin cow lə diiyə ba da: «Yande bədə. I gun gaba àla mani nə àcne gandin di me, nə ha myanda sumiw bam mana gi maktubu lə di anju.

³⁴ Caga da, so ha! Mə ha indara nare nə Israyel di dirəgi lə ha gandagi mana gi nə irmim gandi wə di. Me paja ni gi daa ha indara dirəmmə. Me wála gi nə dara urə ba nə àl nare di wamani da, nə ha àlagi wamani dara àcna day di sin.»

³⁵ Aba dama gi dirəw birin̄ àl nare nə Israyel wamani i dara cendi wayaw Arō ba dāngriṇagi labe gi dwe dúndiw *ba gi irmiw Mārĩ day* di.

33

Mārĩ waygi nare nə Israyel ba hana le

¹ Iri Aba dama gi dirəw birin̄ wayiw Moyis ba da: «So daa, mə ha le! Ijim me, nare nə Israyel nə mə diməgi bam siṇa di Ejibti lə di me, hana kalna mana gi ka di bām, me hana mana gi siṇa di nə biyiṇ Abiraham bii me, Isak bii me, Jakob bii me, ba nə ha 'yàgí i mwàgiriṇagi di lə.

² Nə ha giyə paja ni gi daa dirəngə me, nə ha 'ywara nare nə Kanan bam me, nə Amori bam me, nə Hiti bam me, nə Perisi bam me, nə Hibi bam me, nə Yebus bam me ca.

³ Hana mana gi siṇa di nāy me dumbu me chow lə naṇ di lə. Me indi da, nə ha 'ya lə dwarengə bwang hára nim bədə, dara anə i nare nə didəng woy naṇ. Nə hana gandang da, gaa nə ha 'yáng bam birmə lə som.»

⁴ Mana gi nare nə Israyel di ba gi doy gwale gi wome gi ta di mwom da, dirəgi àl ṇagini, iri gun min kaw hurə barge duwa gaba àla gi sii 'ywala siwə bədə.

⁵ I sidi, dee Aba dama gi dirəw birin̄ wayaw Moyis pii ba waynagi nare nə Israyel ba da: «Anə i nare nə didəng woy naṇ. Nə ina lə dwarengə bwanang hana nim bām yande da, gaa nə ha 'yáng bam kaláng som. Caga ka da, ṇiribinə barge dan gi anə hurbə àl gi sii 'ywala

di bwana dodə me, nə ha 'wac̣na mani nə nə ha àla gandang.»

⁶ Mana gi nare nə Israyel swaa kala kuṛa di Horeb* bam mwom da, cendi hurbə barge day gaba àla gi sii 'ywala di sidəgi lə bədə dīm.

Kundi gaba bamara gi Mǎĩ

⁷ Me mana gi cendi ḍangra mana day gaba dama di bá bá mwom da, Moyis ha ḍangra duwa kundi m̄in bam mana day gaba dama di tuliwə bam ched, me 'wogíw sumiw «kundi gaba bamara gi Mǎĩ». Nare pad nə ùrnə ba gi ùrnə Aba dama gi d̄irəw b̄ir̄iṇ gwale da, cendi d̄imə bam iche me, ha i mana gi kundi gi ta lə di.

⁸ Me mana gi Moyis d̄imnə dara hára kundi gi ta lə di da, nare pad d̄imə iche d̄ib̄di daa kundi day di biwə yər gi tariw b̄iraa aṇji d̄im ha n̄im kundi di dalawə bá do.

⁹ Me Moyis d̄imnə hana kundi di dalawə mwom da, sawe chéə hára mu kundi di biw daa me, Aba dama gi d̄irəw b̄ir̄iṇ ilə wayiw Moyis gwaleyə me ca.

¹⁰ Nare nə Israyel di yər sawe mōō gi kundi biw daa lə mwom da, cendi b̄ir̄iṇ daa pad dayyə, wi wi kaw piy gub̄irəw dodə kundi duwa biwə *dara m̄ilawda gi Mǎĩ*.

¹¹ Me Aba dama gi d̄irəw b̄ir̄iṇ wayiw Moyis gwale biwə ya gun ba wayiw gi jaw gun gwale de. İ̄ri Moyis d̄imə iche cor ha mana day gi dama lə di bi me, maché gi Josuwe ginə Nun gorndiw

* 33:6 33.6 Horeb Horeb di, i kuṛa di Sinay sumdi gi m̄in.

gaba wawə giyə lə di duwa da, wara dama lə kundi di dalawə jang.

Moyis amsi Māṛī ba bwanagi le

¹² Moyis wayiw Aba dama gi dirəw birin ba da: «Doy, Aba dama gi dirəw birin! Mə wayan ba nə hana gi nare nə Israyel di me, mə gilin gun gi mə ha giyəw dara ba hana gandin di bədə. Me i ijin di me mə wayan ba mə 'wocninne gi sumin pad me, sim ba 'yolimme dinnə me ca.

¹³ Caga da, sim 'ywalnamme dinnə da, gilin birmə dima kal nə 'wocn mani nə mə ur ba mə əlgə di mwom da, nə ha 'wacnamme me, sim ha 'ywalam dinnə bi me ca. Yər nare nə Israyel di, i nare dima.»

¹⁴ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «İndi gi sin ni me, nə ha hāra gandin me, nə ha kalam mə ha dama dusim dodə.»

¹⁵ Moyis cor wayiw dāng bi ba da: «Mə hana gandanin ijin gi sim dima bədə da, kal wayanin ba nə swananin hana kalna mana gi ka di bam di.

¹⁶ Mə bwananin hana nim bədə da, i na me ha gilə dara indi di me, nare nə dima di me, sim ba 'yolimme didəninne di mo? Mə hana gandanin da, nenin nare dima nə Israyel di, nə hanin wunə minanin jiga gi nare nə gindəgi jiga jiga pad nə ilə siṇa didə ka di.»

¹⁷ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Mani nə mə ur ba nə əlnām di, nə ha əlām gandagi le, dara sin 'yolinne dimmə me, nə 'wocnimme gi sumin pad me ca.»

¹⁸ Moyis wayiw Aba dama gi dirəw birin ba da: «Nə amsim de! Gilin 'ywagda dima di, kal nə yər.»

¹⁹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Nə ha hára dirəmmə me, nə ha giləm ladni ni me, nə ha giləm sumin gi bag gi “Aba dama gi dirəw birin” di me. Nə əl dusi di lade gi gun gi nə ər ba nə əl gandiw dusi di lade me, gun gi nə ər ba nə yər nugini duwa kaw, nə yər nugini duwa le me ca.»

²⁰ Anji wayiw Moyis dang bi ba da: «Mə ha nyama yara dirən bədə, dara gun gi gisage da, ha nyama yaran me ha dama nim bira me bədə.»

²¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Yər, mana i tulinnə ib ta, ha dibə kuṛa di ta di didə.

²² Me mana gi 'ywagda ni di dara hára mwom da, nə ha əsam mana gi kuṛa gubu dira lə, nə ha əsa isən dimmə budəm biraa nə dara hára sawa bam bá do.

²³ Mwom da, nə ha 'woo isən bam dimmə me, mə ha yara i tarin. Me dirən da, gun ha nyama yaragi bədə.»

34

Māri bamar gi Moyis daa kuṛa didə

¹ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Pil kuṛa dangridi bidiṛa bidiṛa sir wunnə ya di pii di mə ichibədi bam di de. Me nə ha janga gwale gi nə jangaw kuṛa di piyē di lə sidə.

² Dangri sim dara sanga gi jomni. Gi jomni corəṛə də, mə ha naga hára daa kuṛa di Sinay

didə me, mə ha hára dirənnə dībə kuṛa di didi di daa ced lə, gaman lə.

³ Me kal gun min nagina hana gandim bədə. Kuṛa di didə pad da, kal gi yarna gun gi d̄ang min tenene lə bədə. Ina i mani nə paga nə dine labaa, nə gechide kaw, d̄ibinə wamna lə tuldi lə ib bədə me ca.»

⁴ Iṛi Moyis p̄il kuṛa d̄angr̄idi b̄idiṛa b̄idiṛa sir ya di pii di de. An̄ji so gi jomni cor̄əṛə ha naga daa kuṛa di Sinay didə gi kuṛa di sir di isəwə, ya Aba dama gi dirəw bir̄iṇ ba a wayaw nim de.

⁵ Aba dama gi dirəw bir̄iṇ chéə mana gi sawe dalawə hára d̄ibi Moyis tuliwə ib me gu sumiw gi «Aba dama gi dirəw bir̄iṇ» di daa.

⁶ Aba dama gi dirəw bir̄iṇ ha Moyis dirəwə me way mar̄ijaw daa ba da: «İndi, nə i Aba dama gi dirən bir̄iṇ! Nə i M̄āṛi gaba yara nare ṇagini day me, aba àla dusi di lade me, nə i gun gi dusin so kaláng bədə me, nə i aba àla dwani naṇ me, aba àla ladni naṇ me ca.

⁷ Ladni ni di ha 'ya lə gun diwə biraa mage duwa nə dubu lə bá. Gun gaba àláv jaw gun wamani labaa, gaba giṇə bii ni gi 'woo bam labaa, gaba àla àc̄ṇa da, nə kal dusin hilal le diwə. D̄im da, gun gaba àla mani nə ha lə bədə da, nə kaliw p̄əgiṇ ya gun gaba àla mani bədə de bədə. Gun gi àlna mani nə hana lə bədə da, nə ha àsaw wamani diwə me, wamani gi ta di, ha pama d̄indaw biraa hára nim mage duwa nə dii subu labaa nə dii wodi lə bá.»

⁸ Mana gi ta lə dog, Moyis piy gubirəw dodə me lingi diw dodə b̄il siṇa dara m̄ilawda gi Aba dama gi dirəw bir̄iṇ,

⁹ me way ba da: «Aba ciri ni, nə amsim de! Sim 'ywalnamme dinnə da, bonin ha gandanin. I sidi, nare nə ta di, didəgi woy naŋe. Kal dusim hilal mani nin nə açne me nə ha lə bədə di me, didəgi lə. Yərnin nə inin mani dima nə 'ywaa.»

Mãĩ cor yi milan gi nare nə Israyel bi

¹⁰ Iri Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba da: «Doy, nə u bin indi, nə way dara ba nə yi gandang milan. Nə ha ala mani nə daŋa nare dima nə pad ta di dirəgi lə. Mani nə daŋa nə ta di, dii min kaw alal mana gi siŋa didə ka bədə me, mana gi nare nə dang nə gindəgi jiga jiga pad dwaŋagi lə bədə me ca. Mwom da, nare nə Israyel nə dibi liwim daa pad ta di, ha yara mani nə daŋa nə al laŋa naŋ nə nə algi gandim ta di gi dirəgi day.

¹¹ Mani nə nə wayang gandagi laba ta di, yinəgi ladi le alna gi giyə. Dwayna, nə ha 'ywara nare nə Amori me, nə Kanan me, nə Hiti me, nə Perisi me, nə Hibi me, nə Yebus me daa dirəngə.

¹² Asina angal dan ladi le! Kalna yəə milan gi nare nə anə ilə hára dama ciri dayyə ta di di. Anə yinə gandagi da, cendi ha lamang yibənge ya boy ba yi gi mani de.

¹³ Me 'yeni da, anə ha cubə mana day gaba bwasa gi *domde* bam me, anə ha cubə kuŋa di cendi jogdidi daa *irmidi dwama day* di bam me, anə ha sawa habda ginə *dwama gi gi 'wogiw* Achera bam me ca.

¹⁴ Anə ha piyə gubirəng dodə nare domde day dirəgi lə bədə, dara indi Gaba dama gi dirən

birin di sumin i Aba halgini. I sidi, nə i Māñi gaba halgini 'yang.

¹⁵ Yande da, kalna yəə milan gi nare nə siŋa di ta lə di dī. Anə yinə gandagi milan da, wála gi cendi dara àlagi domde day sarga da, cendi ha 'wagang anə ha hára wama gandagi mani day nə cendi àl gi sarga di le me ca.

¹⁶ Kalna yəə gandagi milan dī, dara anə yinə gandagi milan da, anə ha laya dindiragi nə namde 'yàgi dindirang di me, dindiragi di ha lama dindirang bwagi bwasa gi domde day di lə me ca.

¹⁷ Anə ha nūrə mani dúndirəgi gi biri irməgi dwama bədə.

¹⁸ Anə ha àla sii 'ywala ginə mapa gi diban musbu. Wála wurgisubu ginə duru gi swagə ganda day gi didəgi lə di da, anə ha wama mapa gi diban musbu mira, ya ba nə wayang nim de. Dara i duru gi ta di dalawə me, nə diməng nim bam siŋa di Ejibti lə di.

¹⁹ Dine nə abje nə manjili pad da, i ni indi. Ina mani nə paga nə dine labaa nə gechide dindiragi nə abje nə gi yègi dirin nə piiyə pad kaw, i ni indi me ca. *Anə ha 'yàn gandagi sarga.*

²⁰ Dim da, kura dwe dira gi abe gi gi yèw dirin nə piiyə da, anə ha yəə gəgiriŋ labaa cange gi dwe 'yán biw me ca. Me anə ūrnə dara kilangaw bədə da, anə ha aja giginaw 'yáw bam. Me dindirang nə abje nə manjili pad da, anə ha 'yàa gursi bidəgi. Kal gun hane 'ywanan isəw pəgin bədə.

²¹ I wála kubi dalawə me anə ha àla giyə dan lə pad, dīm da, wála gi wurgisubu lə da, anə ha

bwaa i gwayni. Ina i wála gaba yiga lə labaa, gaba ñilə swagə lə kaw, àlna giyə bədə.

²² Anə ha àla sii 'ywala ginə ñilbə gi swagə mana gi anə ñilnə geme dan gi naa dirin̄ nə piiyə di. Dang da, aliya 'yaña duwa lə da, anə ha àla sii 'ywala gaba cəə yabiṛa yàa duwa me gaba ara olib yàa duwa me ca.

²³ Aliya min dalawə da, abje nə Israyel pad hane dirənnə dii subu, indi gi nə i Aba ciri dan gi nə i Aba dama gi dirən birin̄ Māṛi ginə 'yeni nə Israyel dan di.

²⁴ Nə ha 'ywara nare nə gindəgi jiga jiga daa dirəngə siṇa day di cendi dam lə di me, nə ha àla siṇa dan di ha cwara bilə le me ca. Gun min kaw ha ùrə dara chabadi bam isirangə wála ginə sii 'ywala gi subu lə ta di gi anə ha hára nim̄ indi Gaba dama gi dirən birin̄ gi nə i Māṛi dan di dirənnə bədə.

²⁵ Mana gi anə dara kundibə mani nə paga dara álán gi sarga da, bamna kabni day gi mapa gi anə àliw gi musbu di daa bədə. Anə ha gama mani nə anə kundibigi dara sii 'ywala ginə kirara gi daa kwaynaniyə di kabni day wála daa sanga bədə me ca.

²⁶ Swagə dan nə yiga nə naa dirin̄ nə piiyə da, anə ha 'woo didəgi hára nim̄ 'yàn indi Gaba dama gi dirən birin̄ gi nə i Māṛi dan di mana gi kulu niyə.

Anə kundinə cange gi dwe da, anə ha hangdaw gi nāy nənə iw bədə.»

²⁷ Iṛi Aba dama gi dirəw birin̄ wayiw Moyis ba da: «Jangi gwale gi ta di dodə, dara i gwale gi ta

di me nɔ yi nim gandim milan ijim me, nare nɔ Israyel di me.»

²⁸ Moyis dama gi Aba dama gi dirɔw birɔn *daa kuɔa di Sinay didɔ* àla wála giniɔ wodi. Anji wama mani bɔdɔ me, chàa nimi bɔdɔ me ca. Anji janga gwale gaba yɔɔ gi milan di mana gi kuɔa di bidiɔa bidiɔa di sidɔ, i bii gi 'woo gi mwaj* di.

Moyis dirɔw cor áɕɛ

²⁹ Iri Moyis chɛɔ daa kuɔa di Sinay didɔ hára dodɔ. Anji yibɔ kuɔa di bidiɔa bidiɔa sir di bii gi 'woo gi Mǎrɔ yi gi milan gi nare nɔ Israyel ilɔ sidɔ di isɔwɔ me, dirɔw áɕɛ me, dara Aba dama gi dirɔw birɔn waya gandiɔ gwale, me anji 'wocɔn dara dirɔw ba áɕɛ bɔdɔ.

³⁰ Mana gi nɔ Arɔ day gi nɔ nare nɔ Israyel pad ba gi yɔr Moyis di dirɔw áɕɛ da, lána àlgì le me, cendi chidibɔ hára Moyis di siwɔ ib ib bɔdɔ.

³¹ Iri Moyis 'wagagi siwɔ me, Arɔ day gi nɔ gechide nɔnɔ nare nɔ Israyel day hára 'yow, me anji waygi gwale.

³² Targinɔ ɗang da, nare nɔ Israyel pad chidibɔ hára Moyis siwɔ ib ib me, anji waygi bii gi 'woo gi Aba dama gi dirɔw birɔn 'yàw gandiɔ daa kuɔa di Sinay didɔ di pad.

³³ Mana gi Moyis ba a waygi gwale di bam pad mwom da, anji bo barge gi ladiwe dirɔwɔ *budi gi dirɔw*.

* **34:28 34.28** *bii gi 'woo gi mwaj* Yarna bii gi 'woo gi mwaj di mana gi Kirara gi daa (Exode) 20.1-17.

³⁴ Mana gi ta lə bá da, Moyis gandina hana *kundi gaba bamara gi Mārīyə* dara waya gandiw gwale da, anji lay barge di bam dirəwə biraa ganda duwa gi icheyə bá. Anji gandinay iche da, waygi nare nə Israyel mani nə Aba dama gi dirəw bīrīn wayaw bá bá dara anju ba cinnəgi daa di.

³⁵ Nare nə Israyel yər Moyis dirəw ácnə mwom da, anji bo barge gi ladiwe di dirəwə bī. I mana gi anji gandina dara hára 'ywaa Aba dama gi dirəw bīrīn dara waya gandiw gwale bá do me, *lay barge di bam dirəwə sīn*.

35

Gwale ginə wála gaba bwaa gwayni duwa

¹ Iri Moyis 'waga nare nə Israyel pad dáygi dodə me waygi ba da: «Dwayna, gwale gi Aba dama gi dirəw bīrīn wayang anə banə unə àlna gi giyə di me i ta:

² Anə ha àla giyə dan i wála kubi dalawə me, wála gi wurgisubū lə da, anə ha biyəw chəw jiga, anji i wála gaba bwaa gwayni dara àsaw gi Aba dama gi dirəw bīrīn sumi gi 'waga diwə. Me gun gi àlna giyə wála gi ta lə di da, ur i 'yáa gi bam.

³ Mana dan gi anə damna lə bá bá da, gun ha lama dùwa ciri duwa dware lə wála gaba bwaa gwayniyə di bədə.»

Nare nə Israyel sal mani day dara dangra gi mani nənə Mārī duwa

⁴ Iri Moyis waygi nare nə Israyel pad ba da: «Dwayna gwale gi Aba dama gi dirəw bīrīn wayiw di me i ta:

5 Nare nə Israyel salnay mani day nə 'ywaa yab 'yànan. Nare woni 'yàn mani day nə 'ywaa di, wi kaw 'yàna gi ùrə duwa. Mani nə cendi ha salan gandagi di me i ta:

jindar me,

tuda me,

biri gi bor ngir ngir me,

6 chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me,

chire gi dāng gi lade me,

wudin nənə bage nə mee day me,

7 gare gi kulaji ginə gəgiriŋje gi gi boriwe me,

gare gi kulaji gi dāng gi lade naŋ me,

habde nə chelbe me,

8 swani ginə lamba dīra me,

habde duŋu day di biy 'yol dara bāmagi ala gi swani ni gaba tidirə diiyə me dara gwasan nim me,

9 kura di komin di idi sumi me, di dāng di ladibe me dara sirandaw gi woni bwasan geche day barge duwa gaba hura bwasan nim di me, dara sirandaw gi bos duwa gi jorgiwə di me ca.

10 Mwarə pad nə ilə dwareŋə di gi hane dāngina mani pad nə Aba dama gi dirəw birin u biw waygi di.

11 Mwarə di ha dāngra i mana duwa gi anji ha dama lə di:

Kundi duwa di siw di me, barge me gare me gaba dārba diw di daa lə di me, mani nə bidəgi kongdi me, habde duwa woni jwagda dirəgi daa tība tība me, habde woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tība tība di sidəgi lə

yibəgi nim daa me, habde woni hurba dirəgi daa *dara maa gi barge gaba maa kundi biwə me gaba saba kundi dalaw dodə korgiṇ sir* me, gidiragi woni yibəgi dodə wàya me ca.

¹² *Cendi ha d'angrasandug* dinə Mǎrĩ duwa me, habde dira woni hurba dugdidi læ yibə ugdədi nim me, bidi gaba d'yasadi nim daa me, barge gaba saba kundi dalaw dodə korgiṇ sir me.

¹³ *Cendi ha d'angratabil* ni me habde dira woni hurba dugdidi læ yibə ugdədi nim me, mani pad woni chigdə tabil di didə me, mapa gaba chigdən indi gi Mǎrĩ di me.

¹⁴ *Cendi ha d'angra* mani nə gangragi wurgisubū nə gi chigdi lamba læ diyə di me, mani woni ala gi giyə ginə lamba dira di me, lamba day me, swani ginə lamba me.

¹⁵ *Cendi ha d'angramana* gaba gwasa me habde duwa woni hurba dugdiwə yibə ugdəw nim me, swani ginə Mǎrĩ duwa gaba tidirə diiyə me, mani woni gwasa me ca.

Cendi ha koo barge gaba maa kundi di biwə me.

¹⁶ *Cendi ha d'angra* mana gaba ulə mani nə paga woni alaw gi Mǎrĩ sarga me, biri duwa gi bor ngir ngir gi dagilal jaw siwə siwə me, habde duwa woni hurba dugdiwə yibə ugdəw nim me, mani duwa pad woni ala gi giyə me ca.

Cendi ha d'angra mani nə bile woni bwaa nimi me gidiragi me.

¹⁷ *Cendi ha d'angra* barge gaba jaa gi kundi daa me, habde woni hurba dirəgi daa maa gi

barge di lə me, gidiragi me, barge gaba maa ciri di ajar daa di biðə me,

¹⁸ biri gaba babira dodə dara hurba gi habde nənə kundi di me, nə liw ciri daa di me, sade day woni magdagi me ca.

¹⁹ *Cendi ha dāngra* barge gaba hura àla gi giyə mana gi kundi ginə Māñi duwa lə me, barge gaba sumi gi wun minaw jiga ginə woni bwasan geche day gi Arō me, barge ginə dindaw day gaba hura àla gi giyə gaba bwasa Māñi di me ca.»

²⁰ Iri nare nə Israyel pad dayyə birin daa cəgdi yá kal Moyis di

²¹ me, nare pad nə dusirəgi ladibi nə ur àla gi giyə di laya mani day háraw nim gi Aba dama gi dirəw birin dara ba gi dāngrinaw gi kundi duwa gaba bamara gandi w di me, mani duwa pad woni àla giyə dalawə me, ba gi kunə gi barge gaba sumi gi wun minaw jiga ginə woni bwasaw day di me ca.

²² Abje me namde me woni dusi di dwani hára gi mani woni sumi jiga jiga nə gi dāngrigi gi jindar. Nə min hára gi mani woni babira barge siwə me, nə min mani nə sumiyə labaa woni bwaa kunənyə me, nə min kulim me ca. Nare nə ta di, hára lay jindar day di daa 'yàw Aba dama gi dirəw birin sarga.

²³ Nare nə chire day gi bor ngir ngir labaa, gi kwamge labaa, gi wusi bəliyə labaa, gi dāng gi lade nan labaa, wudin nənə bage nə mee day labaa, gare gi kulaji ginə gəgirinje day gi gi borīwe labaa, gare gi kulaji gi dāng gi lade nan

ilə da, cendi laya hára nim.

²⁴ Nare nə bo tuda labaa, biri gi bor ngir ngir dara 'yàw Aba dama gi dirəw bixiṇ da, cendi laya hára nim. Nare nə habde day nə chelbe woni àla gi giyə ginə kundi di ilə kaw, cendi laya hára nim me ca.

²⁵ Namde nə mwarə limə chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, gi dang gi lade naṇ me, laya hára nim.

²⁶ Namde nə dang nə mwarə nə dusirəgi ladibi limə chire gi wudiṇ nəbə bage nə mee day me laya hára nim me ca.

²⁷ Gechide nəbə nare nə Israyel day laya kuṛa di komiṇ di idi sumi me, di dang di ladibe me dara maw gi woni bwasa Māṛi geche day barge gaba hura bwasa gi Māṛi siwə me, bos duwa gi jorgiwə siwə me.

²⁸ Cendi hára gi habde duṛu day di biy 'yol dara bamagi àla gi swani ginə lamba dira me, dara àla gi swani ginə Māṛi gaba tidirə diiyə me, dara gwasa nim me ca.

²⁹ Nare nə Israyel pad, nə abje me, nə namde me, nə i gi dusi di dwani da, laya mani gi urə day háraw gi Aba dama gi dirəw bixiṇ dara ba gi alnaw gi giyə duwa gi anji wayaw Moyis ba alnaw di.

Mwarə diy ginin dangri mani nəbə Māṛi duwa

³⁰ Iri Moyis waygi nare nə Israyel ba da: «Dwayna, Aba dama gi dirəw bixiṇ biyə Besalel ginə Uri gorndiw, i Hur mwàw, gi gindiw i gangle ginə Juda lə.

³¹ An̄ji 'wana dusiw daa gi dúndi duwa 'yàw dirin̄ naa me, 'wac̄na gi mani me, 'yàw mwāṛṛāni di idi àla gi mani n̄o jiga jiga pad me.

³² Besalel nem irm̄o mani woni àla me 'woc̄n̄ àla giȳo gin̄o jindar le me, tuda le me, biri gi bor ngir ngir le me.

³³ An̄ji 'woc̄n̄ janga gi mani kuṛa di lade di idi sumi sid̄o me magdadi mani sid̄o gi l̄o me, 'woc̄n̄ pilb̄o gi habde le me ca. An̄ji 'woc̄n̄ àla gi mani n̄o jiga jiga le pad.

³⁴ Dang da, Aba dama gi dir̄ow birin̄ 'yàw 'wac̄na gaba gil̄o gi nare mwāṛṛāni di idi àla gi giȳo gi ta di me, Oliyab gin̄o Aysamak gorndiw gi gindiw i gangle gin̄o Dann̄o kaw, an̄ji 'yàw 'wac̄na gaba gil̄o gi nare mwāṛṛāni di ta di me ca.

³⁵ Aba dama gi dir̄ow birin̄ 'yàgí nare n̄o ta di mwāṛṛāni di idi 'wac̄na janga gi mani kuṛa di idi sumi sid̄o me, đangra gi mani me, koo gi wudin̄ sirandagi bor ngir ngir me, kwamge me, wusi b̄eliȳo me. Cendi 'woc̄n̄ lim̄o gi chire gi lade. An̄ji 'yàgí mwāṛṛāni di idi irm̄o mani woni àla me, di idi àla gi mani jiga jiga pad me.

36

¹ Aba dama gi dir̄ow birin̄ 'yàgí n̄o Besalel day gi Oliyab me, mwaṝo n̄o đang pad me dirin̄ naa me, 'wac̄na gi mani me, dara cendi ba àl̄na giȳo gaba đangra mani woni àl̄aw gi giȳo mana gi kundi duwa l̄o di. Kal cendi ba àl̄na ya ba a wayagi nim de dige dige.»

² Mwom da, Moyis 'waga n̄o Besalel day gi Oliyab me, mwaṝo n̄o đang pad me n̄o Aba dama

gi dirəw birin 'yàgí dirin naa me nə wur dusirəgi dara àla gi giyə di.

³ Iri Moyis 'yàgí nare nə ta di mani pad nə nare nə Israyel hára nim 'yàw dara fangra gi kundi ginə Mǎĩ di. Gi jomni bá bá da, nare di hára gi mani 'yàw Moyis di gi ùrə day.

⁴ Iri mwarə pad nə ilə fangra kundi ginə Mǎĩ di wi wi kaw kala àla gi giyə duwa di dī me,

⁵ cendi ha wayaw Moyis ba da: «Nare di laya mani woni fangra gi kundi ginə Mǎĩ di yala nim foy irmə gi Aba dama gi dirəw birin irməgi di bam.»

⁶ Mana gi ta lə di, Moyis u biw way ba gi waynagi nare mana day gi dama lə di ba da: «Ina i abe labaa, deme kaw, kal gun min hane gi mani duwa woni fangra gi kundi ginə Mǎĩ di bədə dīm.» Mwom da, nare nə Israyel di hára gi mani woni fangra gi kundi ginə Mǎĩ duwa di bədə dīm.

⁷ Dara mani di nem àla gi giyə di le, gindəgi wor bil dodə.

Barge gaba fangra kundi

⁸ Mwarə di fangri mani pad dodə dara fangra gi kundi gi Mǎĩ ha dama lə di: Cendi ku barge mwaj gi chire gi lade me, chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me. Barge gi mwaj di, cendi kuw sirandaw wun mani nə daa nə bajimagi ilə nə gi 'wogigi cherubē dúndirəgi. Giyə day gi cendi àlaw di, i giyə ginə woni 'wacna koo barge ladi day.

⁹ Barge gi mwaj ta di, barge min bá bá da, charni duwa nem dare mwaj dii dunasir gi tulın

me, bilnani duwa nem dare sir gi tulɪn me. Barge di charni duwa me, bilnani duwa me, bor min pad.

¹⁰ Cendi busi barge gi jii rendiw daa min me, gi wor jii di kaw, busiw rendiw daa min me ca.

¹¹⁻¹² Barge gi jii gi busar rendar daa ta di, cendi busiw gi bii la ced chire gi lade gi bor ngir ngir gi konbar daa ginin jii biwa me, gi wor jii di kaw, cendi busiw gi pii chire gi lade gi bor ngir ngir gi konbar daa ginin jii biwa me ca. Cendi busiw bor gi jaw di ca ca.

¹³ Iri cendi dangri mani na bidagi kongdi ginin jii gi jindar me, cendi rendi barge gi sir di daa gi mani na bidagi kongdi di, mwom da, kundi di gidu mani min.

¹⁴ Dang da, cendi ku barge gi wudin nana bage na mee dara dara kundi di diwa. Cendi ku barge di i mwaj dii min.

¹⁵ Barge min da, charni duwa nem dare ginin sir me, bilnani duwa nem dare sir gi tulɪn me. Barge gi mwaj dii min ta di, charni duwa me, bilnani duwa me, bor le min pad.

¹⁶ Cendi busi barge gi jii rendiw daa min me, gi wor kubi di kaw, cendi busiw rendiw daa min me ca.

¹⁷ Barge gi jii gi busar rendar daa ta di, cendi busiw gi biya ced chire gi lade gi konbar daa ginin jii biwa me, gi wor kubi di kaw, busiw gi pii chire gi lade gi konbar daa ginin jii biwa me ca.

¹⁸ Dang da, cendi dangri mani na bidagi kongdi ginin jii gi biri gi bor ngir ngir dara ryanda gi barge gi sir di daa. I yande me barge

gi kundi diwə di cor gidi mani min.

¹⁹ Dang da, cendi dangri mani woni dāra kundi di diwə gi gare gi kulaji ginə gəgiriŋje day gi gi boriwe me, dangri mani gi gare gi kulaji gi dang gi lade naŋ dara dāragi kwandagi nə pii di didəgi lə.

Habde woni dangra kundi

²⁰ Iri cendi sabi chelbe pilbigi dara jwagdagi dirəgi daa dangra gi kundi gi Māŋi ha dama lə di.

²¹ Habde nə ta di, min da, charni duwa nem dare wurgisubu gi tulin me, bilnani duwa nem dare min me.

²² Habda min da, cendi dangriw biw sir sir gaba huraw nim dodə gidawə. Habde nəne kundi woni hurba dodə ta di, dangrar i yande pad.

²³ Cendi dangri habde giniŋ sir kundi tuliw di isay gi abeyə me,

²⁴ dangrigi gidiragi giniŋ wodi gi tuda me. Habda min da, cendi dangriw gidaw sir sir woni huraw lə yəw jwagaw nim dirəw daa, bor gi habda biw gi sir gaba hura gidaw lə di.

²⁵ Kundi tuliw di isay gi jeleyə kaw, cendi dangri habde giniŋ sir me,

²⁶ gidiragi gi tuda giniŋ wodi me. Habda min da, cendi dangriw gidaw di sir sir.

²⁷ Kundi tariwə, tuliw di turgi lə da, cendi dangri habde kubi lə me,

²⁸ dangri habde nə jiga sir lə, min mana gi dugdiw di targiŋ di minnə me, gi min dang mana gi dugdiw di targiŋ di dangə di me ca.

29 Habde nə ta di ɾendər i dodə gindəgi lə gi kwandagi nə kundi dugdiwə me, ɾendər daa didəgi lə kulim min dalawə. Dugdiw di ɗangə di kaw, àlal i yande me ca.

30 I yande me habde dunasir me gidiragi nə tuda mwaj dii kubi me ilə kundi tariw di turgi lə. Habda min da, gidaw i sir sir.

31 Iɾi cendi sabi chelbe pilbigi ɗangrigi woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba di sidəgi lə yəgi nim daa. Kundi tuliw di minnə da, cendi ɗangri habde di i jii me,

32 tuliw di ɗangə kaw, cendi ɗangri habde di i jii me, tariwə, tuliw di turgi lə kaw, cendi ɗangri habde di i jii me ca.

33 Habda gaba dagila kwandaw nə dirəgi daa tiba tiba sibirəgi lə birad da, i habda min gi chere gi swaa i kundi biw gi ka lə biraa dim biw gi alə ta lə bá.

34 Habde woni jwagda dirəgi daa me, woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba di sidəgi lə yibigi nim daa me da, cendi ɗangri jindar ibdigi sidəgi lə me, ɾurbi kulim gaba hurba habde woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba di sidəgi lə dara yibəgi nim daa di gi jindar me ca.

35 Iɾi mwaɾə di ku barge gi geche gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi ɗang gi lade naɲ me, sirandiw wun ya mani nə daa nə bajimagi ilə nə gi 'wogigi cherubē dúndirəgi de. Giyə day gi cendi àlāw di, i giyə ginə woni 'wacɲa koo barge ladi me sirandaw me day.

³⁶ Dang da, cendi sabi chelbe wodi woni hurba dirəgi daa maa gi barge di lə. Cendi ɗangri jindar ibdigi sidəgi lə me, nur gidiragi wodi gi tuda dara hurbagi lə jwagdagi nim dirəgi daa me, ɗangrigi mani nə bidəgi kongdi gi jindar dara maa gi barge di me ca.

³⁷ Mwarə di ku barge gi geche gaba maa kundi biwə sirandiw gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi ɗang gi lade naŋ me. Giyə day gi cendi àlàw di, i giyə ginə woni 'wacɲa koo barge ladi me sirandaw me day.

³⁸ Dang da, cendi sabi habde jii woni hurba dirəgi daa maa gi barge di lə. Cendi ɗangri jindar ibdigi didəgi di daa lə me, nur gidiragi jii gi biri gi bor ngir ngir dara hurbagi lə jwagdagi nim dirəgi daa me. Dang da, cendi ɗangrigi biri day gaba maa gi barge gi jindar me, ɗangri mani nə bidəgi kongdi dara maa gi barge di lə me ca.

37

Sandug dinə Māĩ duwa

¹ Dang da, Besalel ɗangri sandug dinə Māĩ duwa di gi habde nə chelbe. Charni dira nem ɗare min gi tulɪŋ me, bɪlnani dira nem ɗare min me, hwaa dira kaw nem ɗare min me ca.

² Anji ɗangri jindar sidi di wed ibdidi dware lə me tardi lə me. Anji ɗangri jindar bidə midəŋ gugiridi nim daa.

³ Anji nur kulim wodi gi jindar bodi sandug di dugdidi lə. Anji bodi kulim di sir dugdidi di ka lə me, sir dugdidi di ta lə me.

⁴ An̄ji sabi habde nə chelbe sir ɗangrigi me, ɗangri jindar ibɗigi siɗegi lə me.

⁵ An̄ji hurbə habde nə ta di mana gi kulim di dalawə ka me, ka me, dara yibə ugdə gi sandug di daa hāra nim.

⁶ An̄ji ɗangri sandug di biɗi gi jindar siɗi di wed. Charni dira nem ɗare min gi tulɩ me, biɩnani dira nem ɗare min me ca.

⁷ An̄ji ichi mani nə daa nə bajimagi ilə nə gi 'wogigi cherubē dúndirəgi sir gi jindar sandug di biɗe, tulɩ di ka lə me, di ka lə me ca.

⁸ Cherubē nə sir ta di, an̄ji gobigi 'yorgi i sandug di biɗe min ha daa, gi min tulɩ di ka lə me, gi min tulɩ di ka lə me ca.

⁹ Cherubē nə ta di, wi kaw co dirəw iji jaw sandug di ɗiɗe me ɗar bajimaw daa sandug di ɗiɗe dara gamadi nim me, wi kaw yər dirəw dodə sandug di biɗe me ca.

Tabil di idi chígdəw Māĩrĩ mapa

¹⁰ Dang da, Besalel ɗangri tabl di idi chígdəw Māĩrĩ mapa di gi habde nə chelbe. Charni dira nem ɗare tulɩ sir me, biɩnani dira nem ɗare tulɩ min me, hwaa dira kaw, nem ɗare min me ca.

¹¹ An̄ji ɗangri jindar siɗi di wed ibɗiɗi siɗe me, ɗangri jindar biɗe miɗeɩ gugirəɗi nim daa me ca.

¹² An̄ji ɗangri habde nə dugɗiɗi lə cab cab, biɩnani day nem biɩnani giɩe isəm dalaw min me, ɗangri jindar ibɗigi siɗegi lə miɗeɩ gugirigi nim daa me ca.

¹³ An̄ji ɗangri kulim wodi gi jindar bodi tabl di dugɗiɗi di irmər gi giɗadi nə wodi di lə.

14-15 Kulim gi ta di, an̄ji hurbəw i habde nə tabil dugdidi lə cab cab di sidəgi lə ib ib. An̄ji sabi habde nə chelbe sir ɗangr̄igi me, ɗangr̄i jindar ibdiḡi sidəgi lə me ca. An̄ji hurbi habde nə ta di mana gi kulim di dalawə dara yibə ugdə gi tabil di daa h́ara nim.

16 An̄ji ɗangr̄i mani woni ch́igdə tabil didə: sub́ira ɗira me, kob ɗira me, pír̄im ɗira me, mani woni bwaw M̄ãr̄i gani ginə yab́ira yàa duwa me. Mani nə pad ta di, an̄ji ɗangr̄igi i gi jindar sidi di wed.

Mani nə gangr̄agi wur̄gisubu nə gi ch́igdi lamba lə diiyə

17 Dang da, Besalel ɗangr̄i mani nə gangr̄agi wur̄gisubu nə gi ch́igdi lamba lə diiyə gi jindar sidi di wed. Mani di gidir̄agi me, sidəgi gi korgin̄ gi gangre agdi lə me, kob day me, gūriya day me, mani nə wun ya habda hoo duwa de me, ilə. An̄ji ichiḡi i gi jindar min.

18 Mani di sidəgi gi korgin̄yə da, gangr̄agi kubi ilə, nə subu agdi ha tulin̄ di ka lə me, nə subu agdi ha tulin̄ di ka lə me ca.

19 Gangr̄agi nə kubi ta di, gangr̄agi gi minnə bá bá da, kob ilə gūriya gi subu di siwə bá bá me, mani ɗira nə wun ya habda hoo duwa de kaw ilə bá bá me ca.

20 Me mani di sidəgi gi korgin̄yə da, kob wodi gi gūriya me gi mani ɗira nə wun ya habda hoo duwa de me, ilə.

21 Mana gi mani gangr̄agi nə sir nə agdi ha ka me, ka me ta di, gūriya ilə gindəgi lə bá

bá. Gangragi nə kubi ta di, guṛiya ilə gindəgi lə gindəgi lə.

²² Mani di guṛiya day me, gangragi di me da, ichər i gi jindar min, i gi jindar sidi di wed.

²³ Anji dāngriği lamba day di wurgisubu di me, mani woni jana lamba chire dīra gi 'yo bam dīm di me, mani woni bwaa dibiriṇ dīnə chire gi 'yo bam dīm di lə me, gi jindar sidi di wed.

²⁴ Anji dāngri mani nə gangragi wurgisubu di me, mani day nə pad di me, i gi jindar sidi di wed di noo dīra nem kilo giniṇ subu.

Mana gaba gwasā

²⁵ Dang da, Besalel dāngri mana gaba gwasā. Anji dāngriw i gi habde nə chelbe. Charni duwa me, bīlnani duwa me, bor min, nem dāre tuldi min min. Hwaa duwa da, nem dāre tuldi sir. Anji dāngri habde nə dugdiwə wodi sor daa ya hugdi de. Hugdi nə ta di so i mana gaba gwasā di siwə min.

²⁶ Anji dāngri jindar sidi di wed hurəw siwə me, diwə me, hugdəwə di me, dāngri jindar sidi di wed biwə midəṇ gugiriw nim daa me ca.

²⁷ Anji nur kulim gi jindar sir hurbəw dugdiw di ka lə me, sir dugdiw di ta lə me ca. Anji hurbə kulim gi ta di i mana gi tulbəwə dodə biw gi midəṇ di gindiwə dara hurba gi habde woni yibə ugdəw daa hāra nim.

²⁸ Habde nə ta di, anji sabi i chelbe dāngriği me, dāngri jindar hurbəgi sidəgi lə.

²⁹ Dang da, anji bam mani əliw gi Māṛi swani duwa gaba tidirə diiyə me, bam habde dūru day

àl gi mani woni gwasà nè lade nañ me ca. I giyè
ginè aba bama mani àla gi swani di duwa.

38

Mana gaba bwasa Mǎĩ

¹ Cendi ðangrì mana gaba bwasa Mǎĩ gi i
mana gaba ulè mani nè paga àlǎw gi Mǎĩ sarga
gi habde nè chelbe. Charni duwa me, ðilnani
duwa me, bor min, nem ðare subu gi tulĩ tulĩ.
Hwaa duwa da, nem ðare sir.

² Cendi ðangrìw dugdiw di wodi di sor ya
hugdi de. Hugdi nè ta di so i siwè gang. Cendi
ðangrì biri gi bor ngir ngir hurèw tariwè me ca.

³ Dang da, cendi ðangrì mani woni àla giyè
ginè mana gaba bwasa Mǎĩ di duwa. Mani di,
i mani woni laya dibiriñ di gi ul mani nè paga
lè di bam me, pel me, kob di idi 'woo bare me,
mani woni cwagda kabni gi dùwa lè daa daa me,
mani woni laya gurĩñ me ca. Mani nè pad ta di,
cendi ðangrìgi i gi biri gi bor ngir ngir.

⁴ Mana gaba bwasa Mǎĩ di, cendi ðangrìw biri
gi bor ngir ngir dagilíw jaw siwè siwè me, cendi
hurè biri di mana gaba bwasa Mǎĩ di korgiñ
sibirèwè birad. Biri gi ta di i mana gi biw gi
midèñ gindiw di dodè lè.

⁵ Dang da, cendi ñur kulim wodi hurbèw
dugdiw di wodi lè biri di siwè siwè dara hurba
gi habde kulim di dalawè.

⁶ Iri cendi sabi habde nè chelbe sir pilgi
ðangrìgi me, ichè biri gi bor ngir ngir hurbègi
sidègi lè me ca.

⁷ Cendi hurbə habde nə ta di mana gi kulim di dalawə dara yibəgi ugdə gi mana gaba bwasa Mǎrĩ di daa hára nim. Mana gaba bwasa Mǎrĩ di, cendi dǎngriw gi habde me, kal dalaw gubu.

Mani nə b̄ile woni bwaa nimi

⁸ Dang da, cendi dǎngri mani nə b̄ile woni bwaa nimi gi biri gi bor ngir ngir me, dǎngrigi gidiragi woni chégi me gi biri gi bor ngir ngir me ca. Biri gi ta di, gi lay i gudiram* ginə namde woni ala giyə mana gi kundi gaba bamara gi Mǎrĩ biwə di day me àl nim.

Ciri di idi jáa kundi ginə Mǎrĩ daa

⁹ Iri cendi dǎngri mani dodə dara aja ciri liwə kundi ginə Mǎrĩ duwa di daa me, kala ciri dware ba ina lə me ca. Cendi ku barge gaba jádi nim gi chire gi lade. Tuldi di isay gi abeyə da, ciri di charni dira nem dǎre ginin kubi gi dii kubi.

¹⁰⁻¹¹ Cendi ku barge di me, pilbi habde woni hurba dirəgi daa t̄iba t̄iba dara maa gi barge di lə ginin sir me, dǎngri gidiragi woni yibəgi daa gi biri gi bor ngir ngir ginin sir me ca. Me mani day nə bidəgi kongdi woni yəə barge di d̄araw nim daa di me, biri day gaba maa gi barge me da, cendi dǎngri i gi tuda. Kundi di tuliw di isay gi jeleyə kaw, i yande me ca.

¹² Ciri di b̄ilnani dira di tul̄in di turgi lə da, barge gaba jádi nim di nem dǎre ginin subu gi dii subu. Cendi ku barge di me, pilbi habde woni hurba dirəgi daa t̄iba t̄iba dara maa gi barge di lə

* **38:8 38.8** *gudiram* Wála ginə Israyel dayyə da, gi dǎngri gudiram i gi biri gi bor ngir ngir gi gi yow bam kaliw 'yogdi le dara yara gi dirəm.

mwaj me, ɔ̃angrɪ ɡɪdiraɡɪ woni yɪbəɡɪ daa mwaj me ca. Me cendi ɔ̃angrɪ mani nə bɪdəɡɪ kongdi woni yəə barge d̃araw daa di me, biri gaba maa gi barge ɓamaw gi habde nə dɪrəɡɪ daa tɪba tɪba di me i ɡɪ tuda.

¹³ Ciri di ɓilnani dɪra di tulɪŋ di jomniyə kaw, nem d̃arə ɡɪniŋ subu ɡɪ dii subu me ca.

¹⁴⁻¹⁵ *Ciri bɪdi ilə tulɪŋ di ta lə di.* Ciri bɪdi di tuldi di min da, barge dɪra charni duwa nem d̃arə mwaj. Cendi ku barge di me, pilbɪ habde woni hurba dɪrəɡɪ daa tɪba tɪba dara maa gi barge di lə subu me, ɔ̃angrɪ ɡɪdiraɡɪ woni yɪbəɡɪ daa gi biri gi bor ngir ngir subu me ca. Ciri bɪdi di tuldi di ɔ̃angə di kaw, i yande me ca.

¹⁶ Barge gaba jáa ciri daa pad di, gi kuw i gi chire gi lade.

¹⁷ Habde pad woni hurba dɪrəɡɪ daa tɪba tɪba liw ciri daa ɡɪdiraɡɪ da, cendi ɔ̃angrɪɡɪ i gi biri gi bor ngir ngir me, mani day nə bɪdəɡɪ kongdi woni yəə barge d̃araw nɪm daa di me, biri day gaba maa gi barge me di da, cendi ɔ̃angrɪɡɪ i gi tuda me, habde woni hurba dɪrəɡɪ daa tɪba tɪba di dɪdəɡɪ di daa lə da, ɔ̃angr̃ar i gi tuda me ca. Habde pad nə hurbər dɪrəɡɪ daa tɪba tɪba woni liwə ciri daa di da, biri gaba maa barge gi gi ɔ̃angrɪw gi tuda di ilə d̃war̃aɡɪ lə bá bá.

¹⁸ Ciri bɪdi di sidi dɪra da, cendi koo barge gi geche sirandiw gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi ɔ̃ang gi lade naŋ me, dara maa lə. Giyə day gi cendi əlaw di, i giyə ɡɪnə woni 'wacɲa siranda barge ladi day. Barge gi ta di charni duwa da, nem d̃arə

mwaj dii subu me, bilnani duwa kaw nem dare subu gi tulɪn me, ya barge ginə ciri sidi di dira de me ca.

¹⁹ Barge gi geche gi ta di, habde duwa woni hurba dirəgi daa tiba tiba wodi dara maw lə me, gidiragi woni yibəgi daa me da, cendi dʌngɾigi i gi biri gi bor ngir ngir. Mani nə bidəgi kongdi woni yəə barge dāraw daa me, biri gaba maa gi barge di me da, cendi dʌngɾigi i gi tuda. Me habde woni hurba dirəgi daa tiba tiba di didəgi di daa da, cendi dʌngɾi tuda hurbəgi lə.

²⁰ Mani woni babira dodə pad dara magda gi kundi ginə Mǎɽi duwa di me, ciri di ajar daa diwə di me da, gi dʌngɾigi i gi biri gi bor ngir ngir.

Mani nə gi dʌngɾi gi mani nənə Mǎɽi duwa di

²¹⁻²³ Besalel ginə Uri gorndiw, i Hur mwàw gi gindiw i gangle ginə Juda lə di me àl mani pad nə Aba dama gi dirəw birin wayiw Moyis ba àlnagi di. Aba waw lə àla gi giyə lə da, i Oliyab gi nə Aysamak gorndiw gi gindiw i gangle ginə Dannə. Anji duwa da, i aba 'wacɲa janga gi mani kuɾa di idi sumi sidə me, dʌngɾa gi mani me, koo gi wudin sirandagi gi chire gi bor ngir ngir me, kwamge me, wusi bəliyə me. Anji 'wocɲ limə gi chire gi lade.

I Moyis me irmigi nare nə Lebi dara cendi ba āsina mani nə gi dʌngɾi gi kundi gi Mǎɽi dam lə, gi i mana gaba gama mani woni milan di Mǎɽi yi gi nare nə Israyel di. Nare nə Lebi di àl giyə gi ta di. I Itamar ginə Arō gi i aba bwasa Mǎɽi gorndiw di me, gilgi birmə anju. Dwaynandi mani nə cendi dʌngɾi gi kundi di me i ta:

24 Jindar pad di nare nɔ Israyel sala h́ara 'yàa me gi ɗangrɪ gi kundi ginɔ Mǎĩ duwa di, noo ɗira nem ya kilo dubu min (1 000) de, i kilo di gi irim gi mani mana gi kulu ginɔ Mǎĩyɔ di.

25 Tuda pad di nare nɔ Israyel nɔ gi āsagi me sala h́ara 'yàa di, noo ɗira nem kilo dubu subu gi aru aru wodi gi ginɪn sir (3 420), i kilo di gi irim gi mani mana gi kulu ginɔ Mǎĩyɔ di.

26 Nare nɔ Israyel nɔ gi āsagi di, i abje pad nɔ aliya day nem ginɪn sir labaa nɔ aliya day ɗoy ginɪn sir bam.† Nare nɔ sumdɛgi jangar dodɔ da, nem dubu aru aru kubi gi min min subu gi aru aru jii gi ginɪn jii (603 550). Nare nɔ pad ta di, wi wi kaw h́ara 'yàa tuda di noo ɗira nem chile di tuda tuldɪ min min, i chile di gi àl gi giyɔ mana gi kulu ginɔ Mǎĩyɔ di.

27 I gi tuda di noo ɗira nem kilo dubu subu gi aru aru wodi (3 400) me mwarɔ nur gi habde nɔ jogdɔr ɗirɛgi daa tɪba tɪba nɛnɛ kundi ginɔ Mǎĩ duwa di me, habde woni hurba ɗirɛgi daa dara maa gi barge gaba saba kundi dalaw dodɔ me di, gidiragi nɔ aru (100) di. Habda min gidaw da, u i kilo ginɪn subu gi dii wodi, wodi (34).

28 Tuda di noo ɗira nem kilo ginɪn sir (20) di wor dodɔ di me, cendi ɗangrɪ gi mani nɔ biɗɛgi kongdi woni yɔɔ barge ɗaraw daa di me, gi biri gaba maa gi barge di me, habde nɔ hurbɔr ɗirɛgi daa tɪba tɪba di ɗiɗɛgi di daa da, cendi ɗangrɪ tuda hurbɛgi lɔ me ca.

† **38:26 38.26** Yarna āsa gi nare gi ta di mana gi Kirara gi daa (Exode) 30.11-16.

29 Biri pad gi bor ngir ngir gi nare nə Israyel sala hára 'yàa da, noo duwa nem kilo dubu sir gi aru aru wodi (2 400).

30 I gi biri gi ta di me mwaɾə n̄ur gi habde nə jogdər dirəgi daa t̄iba t̄iba woni yəə barge gi gi maw kundi ginə Mǎĩ duwa biwə gidiragi me, ɗangri gi mana gaba bwasa Mǎĩ me biri duwa gi dagilal jaw siwə siwə di me, ɗangri gi mani duwa pad woni àla gi giyè di me,

31 ɗangri gi habde nə jogdər dirəgi daa t̄iba t̄iba woni yəə barge gi gi maw mana gi ciri di idi jáa kundi daa b̄idi di gidiragi me, ɗangri gi habde nə jogdər dirəgi daa t̄iba t̄iba nənə ciri di idi jáa kundi daa di gidiragi me, ɗangri gi biri gaba ɓab̄iɾa dodə dara magda gi kundi di me, magda gi ciri di idi jáa kundi daa di me ca.

39

1 Gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me da, gi ku gi barge gaba hura àla gi giyè mana gi kundi ginə Mǎĩyè di. Gi ku barge gaba sumi gi wun minaw j̄iga ginə aba bwasa Mǎĩ gi Ar̄o duwa di me ca. Mwaɾə di àl mani di ya Aba dama gi dirəw b̄ir̄in̄ ba a ɪrməw gi Moyis de dige dige.

Barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ

2 Barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ da, mwaɾə kuw i gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi ɗang gi lade naŋ me, cendi sirandiw gi jindar me ca.

3 Cendi gobi jindar di ɓ̄il bam me, sabdi dodə hiŋe lirem lirem me, sirandi gi chire gi bor ngir

ngir me, gi wusi bəliyə me, chire gi lade gi ɗang me ca. Giyə day gi cendi àlaw di, i giyə ginə woni 'wacɲa koo barge ladi day.

⁴ Cendi ku sade sir woni yèw nim daa barımawə ka me, ka me.

⁵ Sade woni yèw maw nim dodə tariwə kaw, cendi kugi ya ta de me ca: gi kugi i gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi ɗang gi lade naŋ me, gi sirandigi gi jindar me ca. Sade nə ta di, so i barge gaba hura bwasa gi Mǎřĩ di siwə min. Nare àl mani di ya Aba dama gi ɗirəw birin ba a irməw gi Moyis ta de dige dige.

⁶ Cendi laya kuɾa di komin di idi sumi sir ɗangridi me, janga Israyel dindaw sumdəgi lə sidə. Giyə gi ta di, i ginə gun gaba 'wacɲa janga sumi kuɾa sidə ladi duwa. Ɂri gi ɗangri mani woni yibə kuɾa di dodə barımawə i gi jindar.

⁷ Cendi maa kuɾa di sir di mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎřĩ sade duwa nə barımawə di. Kuɾa di ta di, sumi ginə gangle ginə nare nə Israyel day nə mwaj dii sir di ilə sidə. Cendi àl mani di ya Aba dama gi ɗirəw birin ba a irməw gi Moyis de dige dige.

Woni bwasa Mǎřĩ geche day bos duwa gi jorgiwə

⁸ Mwarə ɗangri bos gi woni bwasa Mǎřĩ geche day ha hura jorgiwə. Giyə day gi cendi àlaw di, i giyə ginə woni 'wacɲa ɗangra mani ladi day. Cendi ɗangriw ya ba gi ɗangra gi barge gaba hura bwasa gi Mǎřĩ di ta de: Gi ɗangriw i gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə

me, chire gi dang gi lade nan me, gi sirandiw gi jindar me ca.

⁹ Gi dangriw kojiw daa dudi sir, mwom da, charni duwa me, bilnani duwa me, bor min, nem isem dalaw charni duwa min gi tulin tulin.

¹⁰ Gi hurbə kuṛa di ladibe di idi sumi kirdi daṛaṛa daṛaṛa wodi bos di siwə.

Kuṛa di kirər mana gi piyə da, i kuṛa di komiṇ kivbing me, di labe swani duwa me, di dwaga bajadi me.

¹¹ Kuṛa di kirər mana gi sirrə da, i kuṛa di gichəw cilim me, di 'yele 'yil me, di 'yogde me.

¹² Kuṛa di kirər mana gi subu lə da, i kuṛa di buchi me, di sirande me, di bor ngir ngir me.

¹³ Kuṛa di kirər mana gi wodi lə da, i kuṛa di wusi bəliyə me, di komiṇ me, di gichəw silim silim me.

Kuṛa di ta di, mani woni yibədi dodə bos siwə di, gi dangrigi i gi jindar.

¹⁴ Kuṛa di, i mwaj dii sir irmər gi gangle ginə nare nə Israyel day di. Kuṛa min sidə bá da, gi jangi Israyel gorndiw min sumiw lə bá bá. Giyə gi ta di, i ginə gun gaba 'wacṇa janga sumi kuṛa sidə ladi duwa.

¹⁵ Bos dugdiwə da, gi dangri sul gi jindar sidi di wed, wun ya sade nə limə de me,

¹⁶ dangri mani sir woni yəə bos di daa me, nur kulim sir gi jindar hurbəw bos di dugdiw di sir di daa lə me ca.

¹⁷ Gi bo sul gi sir di biw mana gi kulim gi bos dugdiw di daa lə ka me, ka me.

18 Me biw gi dang da, gi bow mana gi mani nə sir woni yəə *bos daa* barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ di siwə me ca. Mani woni yəə bos daa nə ta di i mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ sade duwa nə bařimawə di. Gi bo sul di i mana gi barge di dirəwə.

19 Gi nur kulim sir gi jindar hurbəw bos dugdiw di sir di dodə lə, tuliw di korgiŋ di biləl gi barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ di.

20 Gi nur kulim sir gi jindar dang bi hurbəw mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ sade duwa nə bařimawə bidəgi nə dodə lə. Gi hurə kulim di i mana gi barge di dirəwə, sade duwa woni yəw maw nim dodə tariwə di didəgi lə.

21 Gi maa sade nə bor ngir ngir mana gi kulim ginə bos duwa di biwə me, ginə barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ di biwə me ɓamgi daa, dara kal bos di ba damna mana gi barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ sade duwa woni yəw maw nim dodə tariwə di didəgi lə mana min jang, ya Aba dama gi dirəw biřiŋ ba a irməw gi Moyis de.

Woni bwasa Mǎĩ geche day gumaj duwa

22 Gumaj gaba hura barge gaba hura bwasa gi Mǎĩ di dalawə siw duwa pad da, gi kuw gi chire gi bor ngir ngir. I aba 'wacɲa koo barge ladi me kuw anju.

23 Gi kal biw gi woni bwasa Mǎĩ geche day hurə gi diw lə. Biw gi ta di, gi bagiw daa ladi dara ba chawarna bam bədə.

24 Gumaj di biw gi dodə lə cab cab da, cendi magdi habda gi gi 'wogiw «girənad» yàa duwa dúndiw lə. Girənad yàa duwa dúndiw di da,

cendi ɗangriw i gi chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me, chire gi ɗang gi lade naŋ me.

²⁵⁻²⁶ Dang da, gi ɗangri dendile gi jindar sidi di wed. Dendile di me, girənad di me da, gi magdigi kilangagi le kilangagi le gumaj di biw gi dodə lə, dara Arō ba hurna əlna gi giyə ya Aba dama gi dirəw birin ba a irməw gi Moyis de.

Woni bwasa Mārī barge day gi ɗang

²⁷ Dang da, cendi kugi nə Arō day gi nə dindaw barge day gi ɗang. Giyə day gi cendi əlaw di, i giyə ginə woni 'wacna koo barge ladi day. Cendi ku gumaj gi jaw dalawə gi chire gi lade naŋ me,

²⁸ barge gaba lyagira didəgi lə di gi chire gi lade naŋ me, gi ku mani woni hura didəgi lə kaw gi chire gi lade naŋ me, galsō day kaw gi chire gi lade me ca.

²⁹ Gi kugi mani woni maa wamdagi lə sirandigi gi chire gi lade naŋ me, chire gi bor ngir ngir me, gi kwamge me, gi wusi bəliyə me ca. Giyə day gi cendi əlaw di, i giyə ginə woni 'wacna siranda barge ladi day, ya Aba dama gi dirəw birin ba a irməw gi Moyis de.

³⁰ Gi ɗangri mani gi jindar sidi di wed me, jangi mani lə sidəgi lə ba da: ABA DAMA GI DIRƏW BIRIN BIYƏN CHIN JIGA. I gun gaba 'wacna janga sumi jindar sidə ladi me jangi anju.

³¹ Gi hurə mani nə ta di magi gi sade nə bor ngir ngir mana gi barge gi woni bwasa Mārī geche day legiriw diwə biw gi jinjiwə diwə, ya Aba dama gi dirəw birin ba a irməw gi Moyis de.

Gi giliw Moyis giyē gi àlal 'yeñ di

³² Ta di me, i giyē gaba ñangra kundi gi Māñi ha dama lē gi i kundi gaba ñamara gi Māñi di 'yaña duwa. Nare nē Israyel àla mani nē Aba dama gi ñirēw birin irmēw Moyis di yande dige dige.

³³ Gi 'woo kundi gi Māñi ha dama lē gi mani duwa pad di hāra 'yāw Moyis. Kundi di mani duwa nē jiga jiga pad di me i ta:

Kundi di siw duwa me, mani duwa nē biðēgi kongdi me, habde duwa woni jwagda ñirēgi daa tība tība me, woni dagila kwandagi nē ñirēgi daa tība tība di siðēgi lē yibēgi nim daa me, habde woni hurba ñirēgi daa tība tība dara maa gi barge gaba maa kundi biwē me gaba saba kundi dalaw dodē korgin sir me, gidiragi woni yibēgi dodē wāya me,

³⁴ gare gi kulaji ginē gēginje day gi gi boriwe gaba ñara kundi diwē me, gare gi kulaji gi ñang gi lade nañ gaba ñara kundi diwē me, barge gaba saba kundi dalaw dodē korgin sir me,

³⁵ sandug di idi gama kura di idimilan ñinē Māñi day gi nare nē Israyel me, habde ñira woni hurba dugdidi lē ugdēdi nim me, biði gaba ñyasadi nim daa me,

³⁶ tabil ñinē Māñi me, mani pad woni chígdē ñidē me, mapa gaba chígdēw Māñi me,

³⁷ mani nē gangragi wurgisubū nē gi ñangrigi gi jindar siði di wed ñara chígdē gi lamba lē diiyē me, lamba di gi chígdidi kirði me, mani woni àla gi giyē ginē lamba ñira di me, swani

ginə lamba dira me,

³⁸ mana gaba gwasə gi gi dāngriw gi jindar me,
swani ginə Māṛi duwa gaba tidirə diiyə me,
mani woni gwasə me,

barge gaba maa kundi biwə me,

³⁹ mana gaba bwasa Māṛi gi gi dāngriw gi biri
gi bor ngir ngir me, biri duwa gi bor ngir ngir
gi dagilal jaw siwə siwə me, habde duwa
woni hurba dugdiwə ugdəw hāra nim me,
mani duwa pad woni àla gi giyə me,

mani nə bìle woni bwaa nimi me gidiragi me,

⁴⁰ barge gaba jáa gi kundi daa me, habde
woni hurba jwagdagi dirəgi daa tība tība
me, gidiragi me, barge gaba maa ciri di gi
ajidi daa di bidə me, sade woni maa habde
nə jogdər dirəgi daa tība tība me, biri gaba
babira dodə dara magda gi ciri di me,

mani pad woni àla gi giyə kundi ginə Māṛi gi
i kundi gaba bamara gi Māṛi di dalawə me,

⁴¹ barge gaba hura àla gi giyə mana gi kundi
ginə Māṛi duwa lə me, barge gaba sumi
gi wun minaw jiga ginə woni bwasa Māṛi
geche day gi Arō duwa me, barge ginə
dindaw day gaba hura àla gi giyə gaba
bwasa Māṛi di me ca.

⁴² Giyə gi pad ta di, nare nə Israyel àlāw ya
Aba dama gi dirəw birin̄ ba a irməw Moyis di de
dige dige.

⁴³ Me Moyis yər giyə gi nare nə Israyel àlāw
di wun ya Aba dama gi dirəw birin̄ ba a irməw
nim ta de dige dige mwom da, an̄ji piy biw nare
di didəgi lə.

40

Mãĩ wayiw Moyis ba babir̃inaw kundi duwa daa

¹ Iĩi Aba dama gi dir̃aw bir̃in wayiw Moyis ba da:

² «Duru gi min wála duwa gi minnē da, waygi mwar̃ē gi babir̃ina kundi gi nē ha dama lē gi i kundi gaba bamara gandin lē di daa.

³ Gi unē sandug ni di idi gama kuṛa di idi milan inda di ch̃inē budinē barge gi j̃er kundi ni dalawē dara sabaw nim dodē korgiñ sir di tariwē.

⁴ Gi unē tabil ni di hane nim ch̃inēdi me, gi layna mapa ni di hane nim ch̃igdiñew k̃ir̃ñew lē didē me. Gi unē mani nē gangragi wurgisubuwoni ch̃igdē gi lamba lē diiyē di hane ch̃igdiñē gi lamba lē diiyē me, gi k̃ir̃ñē dūwa lē.

⁵ Gi unē mana gaba gwasā gi gi d̃angr̃iw gi jindar di hane ch̃inē sandug ni di dir̃ēdi lē. Mwom da, gi mana barge kundi ni di biwē.

⁶ Gi unē mana gaba ulē mani nē paga dara bwasan nim di ch̃inē kundi ni gaba dama gi i kundi gaba bamara gandin di biwē.

⁷ Gi ch̃inē mani nē b̃ile woni bwaa nimi di mana gi kundi gaba bamara gandin di bulē day gi mana gaba bwasan lē di me, gi bwana nimi lē.

⁸ Gi ajina ciri kundi ni di diwē liwñew daa me, gi mana barge mana gi ciri di biḏē me ca.

⁹ Ij̃im gi Moyis di, mē ha 'woo swani ni gaba tidir̃ē diiyē di ch̃igd̃ew kundi gi nē ha dama lē di siwē me mani duwa pad woni àla giyē di sid̃egi lē me ca. Ta di me mē ha biyē kundi di me, mani duwa nē pad di me kalagi wunē m̃indagi jiga,

mwom da, kundi di ha cwara gidə wunə minaw dara àla gi giyə ni.

¹⁰ Mə ha tidirəw mana gaba ulə mani nə paga àlán gi sarga di swani siwə me, mani duwa pad woni àla gi giyə di sidəgi lə me ca. Ta di me mə ha biyə mana gaba bwasa me, mani duwa nə pad di me kalagi wunə mindagi jiga, mwom da, cendi ha 'ya i ni indi mira, anə ha biyəgi kalagi gi dirəgi jiga dara àlán gi giyə ni.

¹¹ Mə ha tidirəgi mani nə bile woni bwaa nimi di swani sidəgi lə me, gidiragi lə me. Ta di me mə ha biyə mani nə bile woni bwaa nimi di kalagi wunə mindagi jiga.

¹² Mə ha wala Arō day gi nə dindaw hára gandagi kundi gaba bamara gandın indi gi Māřĩ di biwə, kalgi gi wiyna sidəgi bam do.

¹³ Īri mə ha huraw Arō barge duwa gaba sumi gi wun minaw jiga di siwə me, mə ha tidirəw swani diwə biyəw kalaw gi dirəw jiga dara kaliw a əlna giyə duwa gaba bwasan di.

¹⁴ Mə ha wala Arō dindaw di hára nim huragi barge day di sidəgi lə me ca.

¹⁵ Mə ha tidirəgi swani didəgi lə ya ba mə ha tidirəw gi abiragi diwə ta de. I yande do me, gi swaa day bá bá da, cendi ha əla nim gi giyə gaba bwasan di gi dirin birin.»

Moyis babiri kundi ginə Māřĩ di daa

¹⁶ Moyis əl mani nə Aba dama gi dirəw birin wayaw gandagi di yande dige dige.

¹⁷ I wala gi min ginə duru gi min ginə aliya gi sirre gi nare nə Israyel dimə nim bam siņa di

Ejibti læ di me, gi babiṛi nim gi kundi gi Mǎṛi ha dama læ di daa.

¹⁸ Moyis waygi mwaṛə me, cendi babiṛi kundi di daa. Cendi babiṛi gidaw me, hurbə habde woni jwagda dirəgi daa tiba tiba me, bo habde woni dagila kwandagi nə dirəgi daa tiba tiba sidəgi læ yibəgi nim daa me, jogdi habde woni maa barge *gaba jàa kundi dalaw dara sabaw korgin sir di daa me, woni maa barge gi kundi biwə* di daa me ca.

¹⁹ Iṛi cendi dàr barge me, gare me, kundi di diwə, ya Aba dama gi dirəw biṛin ba a irməw gi Moyis de.

²⁰ Iṛi Moyis lay kura di biḍiṛa biḍiṛa di gi jangi bii gi 'woo ginə Mǎṛi gaba yəə mīlan gi nare nə Israyel di læ sidə di bodi mana gi sandug dinə Mǎṛi duwa di dwari læ me, gi lay habde woni hurba dugdidi læ di hurbədi daa me, gi d̥esi sandug di bidi daa.

²¹ Iṛi gi u sandug di chídi kundi di dalawə me, gi jə barge gaba saba kundi dalaw dodə korgin sir di dara ligə gi sandug di, ya Aba dama gi dirəw biṛin ba a irməw gi Moyis de.

²² Gi chí tabil di idi chígdəw gi Mǎṛi mapa læ di mana gi kundi gaba bamara gi Mǎṛi di tuliw di isay gi jeleyə, barge di dirəwə.

²³ Gi chígd̥i mapa ginə Mǎṛi duwa kiriw tabil di didə Aba dama gi dirəw biṛin di dirəwə, ya anji ba a irməw gi Moyis de.

²⁴ Gi chí mani nə gangragi wurgisubu woni chígdə gi lamba læ diiyə mana gi kundi di tuliw di isay gi abeyə, tabil di dirədi læ d̥ən me,

25 gi kir dùwa lamba lə Aba dama gi dirəw bix̣iṇ di dirəwə, ya anji ba a irməw gi Moyis de.

26 Gi chí mana gaba gwasə gi gi d̡angr̥iw gi jindar di mana gi kundi di dalawə barge gi gi jèw dara saba gi kundi dalaw dodə korgiṇ sir di dirəwə.

27 Gi ju mani woni gwasə nənə Mǎṛi duwa di bo mana gaba gwasə di diwə gosi nim, ya Aba dama gi dirəw bix̣iṇ ba a irməw gi Moyis de.

28-29 Iṛi gi ma barge mana gi kundi gaba bamara gi Mǎṛi gi i kundi gi Mǎṛi ha dama lə di biwə. Gi chí mana gaba ulə mani nə paga woni àlāw gi Mǎṛi sarga mana gi kundi di biwə, mwom da, gi 'yə mani nə paga ulgi boṣi gi Mǎṛi me, gi jo burə giṇə swagə day hára 'yàw sarga me ca, ya Aba dama gi dirəw bix̣iṇ ba a irməw gi Moyis de.

30 Gi chí mani woni bwaa nimi lə di mana gi kundi di bulə day gi mana gaba bwasa Mǎṛiyə me, gi bo nimi woni saba sii di lə,

31 dara kal Moyis me, Arō day gi nə d̡indaw me, ba sabina gi sidəgi.

32 Mana gi cendi gandina dara hára kundi dalawə labaa mana gaba bwasa Mǎṛiyə bá bá da, cendi sabi i sidəgi bam do, ya Aba dama gi dirəw bix̣iṇ ba a irməw gi Moyis de.

33 Targiṇ 'yaṇa lə da, gi aji ciri liw gi kundi di me, mana gaba bwasa Mǎṛi di me daa, iṛi gi ma barge mana gi ciri di biḋə. I yande me Moyis àl gi giyè di 'yeṇ nim bam pad di.

'Ywagda giṇə Mǎṛi duwa 'won kundi dalaw daa

³⁴ Iri sawe di mu kundi gaba bamara gi Māĩ di daa gwam me, 'y wagda ginə Aba dama gi dirəw birin duwa kaw 'won kundi duwa di dalaw daa me ca.

³⁵ Me Moyis nem ganda hára kundi di dalawə bədə, dara sawe di muw daa me, 'y wagda ginə Aba dama gi dirəw birin duwa kaw 'won dalaw daa me ca.

³⁶ Mana gi sawe di cimmə daa kundi di diwə bá bá do me, nare nə Israyel cim ha pii pii sin.

³⁷ Me sawe di cimmə daa kundi di diwə bədə da, cendi birin ha bədə me ca. Cendi bedi wála gi sawe di dara cimə daa kundi di diwə bá do me, cendi birin bor birmə lə ha pii sin.

³⁸ Cimdə day gi daa daa lə di, gi dawa da, sawe ginə Aba dama gi dirəw birin duwa mu kundi di daa gwam me, gi changa da, dùwa ácn sawe di dalawə, nare nə Israyel di dirəgi lə pad, mana day gi cendi damdi lə di bá bá.

clxxx

Maktubu dīnə Mǎĩ duwa
Somrai: Magtubu dənê Mǎĩ (New Testament+)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Somrai)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files
dated 3 Jul 2025

709a9ed4-78c1-5393-bf98-819ac0f1bbbc